דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום ראשון, י"א בתשרי תשמ"ח, 4 באוקטובר 1987 ● גליון 19,987

היום 10 עמודים ● המחיר 1.00 ש"ח, באילת 87 אג'

היום בדבר
- יוזמה בלתי־אפשרית / דני רובינשטיין
- גם אתה, שנקמן? / חיים ביאור
- הקיבוצים והריבית / שלמה לשם
- צרפת מהדקת קשר לנאט"ו / אקונומיסט
- רפואה ומדע (עמ' 4); „דבר פתוח" (עמ' 7)
- כוכבים ולילות (8); ספורט (9)

מזג האויר

מעונן חלקית עם ירידה נוספת בטמפרטורות.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 15־25, רמת־הגולן: 15־26, חיפה: 14־26, טבריה: 18־30, השומרון: 16־27, תל־אביב: 19־28, לוד: 18־28, יריחו: 20־32, עזה: 19־28, באר־שבע: 17־30, אילת: 24־36.

אני חופשיה! – צעקה אידה נודל בבכי בבשרה לאחותה על היתר העלייה שלה

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

אידה נודל, אסירת ציון לשעבר, הדמות שסימלה יותר מכל את מאבקם של יהודי ברה"מ לעלייה לישראל, קיבלה בערב יום הכיפורים היתר יציאה מברה"מ. בשיחת טלפון עם אחותה בישראל, אילנה פרידמן, היא צעקה בבכי: „אני חופשיה, אני חופשיה".

„קיבלנו אישור, נתראה בקרוב", צעקה אידה נודל לאחותה, אילנה פרידמן. „הצעקה שלה עדיין מהדהדת באוזני", אמרה אילנה פרידמן.

בהמשך סיפרה אילנה פרידמן, כי בבוקר יום ו', ערב יום כיפור, התקשרה לאידה למוסקווה, כדי לאחל לה „צום קל". אילנה הפצירה בה ללכת ל„אוביר" ולדבר עם המנהל אלברט קוניצוב, בעניין אישור העלייה שלה. „אינני הולכת, אם יצטרך אותי הוא ימצאני" – השיבה אידה.

סמוך לשעה שלוש אחרי הצהריים צלצל הטלפון בביתה של משפחת רדנר, ידידיה של אידה במוסקווה, שם התארחה. אידה נתבקשה להתקשר מיד טלפונית למשרדי ה„אוביר" בבירה. היא עשתה כן. מעברו השני של הקו הודיעה לה ראש ה„אוביר", אלברט קוניצוב לחזור מיד לבנדרי ולקבל בקישינייב את האישור ליציאה.

„בתחילה לא האמנתי, חשבתי שזאת מלכודת שמטרתה להוציא אותי ממוסקווה לפני יום הכיפורים", סיפרה אידה נודל במוצאי יום כיפור בשיחת טלפון לגלי צה"ל. לדבריה, יקח לה כשלושה־ארבעה שבועות לארגן את יציאתה ארצה. „אני רוצה רק לחבק את המשפחה שלי, את הידידים שלי ואת העם שלי בישראל", אמרה אידה בשיחת הטלפון.

אידה נודל נולדה ב־27 באפריל

(המשך בעמ' 2)

אידה נודל

נחשף המטוס הסודי ביותר

מטוס הביון „ס.ר.71", הנחשב למטוס הסודי ביותר של ארה"ב, חונה בשדה־התעופה הצבאי כבל שאס שבלואיזאנה, לאחר שנאלץ לנחות נחיתות חירום עקב בעיות במנוע בעת טיסה מעל מפרץ מקסיקו. סופר „דבר" בארה"ב אמנון דנקנר מוסר, כי מטוס ביון אמריקאי אחר, שניסה לעקוב אחרי ניסוי טילים סובייטי באוקיאנוס השקט ליד הוואי, נפגע מקרן לייזר, ששיגרה לעברו ספינת מלחמה סובייטית. טייס־המשנה של המטוס איבדה את ראייתה ל־10 דקות ויש חשש לפגיעה תמידית בכושר הראייה שלה. ארה"ב הגישה לברה"מ תלונה על התקרית. (צילום: א.פ.)

עשרות צעירים יהודים התנפלו על 12 ערבים בחיפה ופצעו אחד קשה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

כ־50 צעירים יהודים ובידיהם שלושה חיילי גליל וברזלים במוטים ובנשק האישי, התנפלו בערב יום הכיפורים אחרי השעה 10.00 בלילה על 12 ערבים תושבי האכסניה, הנולי שבכפר כמולי בחיפה הדיו אותם. הערבים מתגוררים את אכסנייה הנוער במשך כל ימות השנה.

התוקפים התניקו בידיהם מקלות, והחיילים דרכו את נשקם האישי ואיימו על העובדים. הם צעקו לעברם קריאות גנאי ואיימו, כי אם לא יסתלקו מהמקום, יהרגו אותם. במקום התפתחה קטטה, ובמהלכה נפצעו שני ערבים, אחד מהם נפצע קשה, כתוצאה ממכות של גרזן. הפצוע הועבר לטיפול בבית החולים רמב"ם בחיפה. הוא נותח בראשו ויצא מכלל סכנה. חברו נפצע קל ממכות רבות, שספג בכל חלקי גופו, וגם הוא הועבר לטיפול בבית החולים.

את ההודעה למשטרה מסר מנהל אכסניית הנוער, אולם כשהגיעה למקום ניידת משטרה, ברחו התוקפים מהמקום. אתמול בשעות הצהריים הגיעו בני הנוער פעם נוספת לאכסנייה, כדי לעשות שפטים בערבים, אולם המנהל איים שיזעיק את המשטרה, ובני הנוער נמלטו מהמקום.

משטרת מרחב חיפה פתחה רק אמש בחקירה בתום צום יום הכיפורים. נראה, כי הרקע למעשה הוא לאומני, למרות שהמשטרה אינה מוציאה מכלל אפשרות שמדובר בסכסוך מקומי.

דרוקמן במאמץ להסדר: נקש יישפט בצרפת – אבל ירצה עונשו בישראל

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

מאמצים קדחתניים של הרגע האחרון נעשים על־ידי הרב דרוקמן כדי להביא להסכמת משרד המשפטים להסדר, שלפיו יוסגר ויליאם נקש לצרפת לשם עריכת משפטו ויובא מיד לאחר מכן לריצוי עונשו בישראל.

הרב דרוקמן הבהיר, כי אם כאן יסכים משרד המשפטים להסדר זה, יביא לביטול תביעתה של רינה נקש לעיכוב יציאתו מן הארץ של בעלה וממילא יבוטל הדיון בעניין זה בבית־הדין הרבני, האמור להתחדש מחר.

במרכז המאמצים הקדחתניים מצויה חוות דעת סודית של שני משפטנים פרטיים בכירים, שהעביר דרוקמן ליועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ובה כלול אישור משפטי למהלכיו של דרוקמן. כזכור, דרוקמן הציע בעבר לשר המשפטים הצרפתי, שנקש יוסגר לצרפת יישפט בה ואם יורשע – ירצה את עונשו בישראל. ההסכמה של שר המשפטים הצרפתי כלולה בחילופי אגרות ביניהם, אך זו טעונה אישור של הגורמים המשפטיים בארץ.

בעוד שר המשפטים אברהם שריר אינו מתנגד להצעה, הרי מתנגדים לה נחרצות היועץ המשפטי לממשלה ומנכ"ל משרד המשפטים חיים קלוגמן. בסיכומים שהגיש פרקליט מחוז ירושלים עו"ד יוסף בן־אור הוא אף קובע, כי לבית הדין הרבני אין כל סמכות לעכב את ביצוע צו־ההסגרה נגד ויליאם נקש וכי ביצוע הצו עוכב עד כה מתוך כבוד לצו העיכוב, שהוציא בית־הדין הרבני בירושלים.

ח"כ דרוקמן אמר בסוף השבוע, כי הנושא ששמו ויליאם נקש היה יכול להסתיים כבר מזמן וניתן היה להסגירו. לדבריו, הוא מודאג מהעימות שנוצר בין שתי הרשויות – בית־המשפט העליון ובית־הדין הרבני – הדבר היה נמנע, אלמלא היו „מאבקי כוח" במשרד המשפטים.

הממשלה תדון היום במשבר במערכת האשפוז

הסכסוכים בבתה"ח עלולים להביא לשביתה כללית במערכת הבריאות

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר נענה אתמול לפניית שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו לקיים היום בישיבת הממשלה דיון על עיצומים של קבוצות עובדים שונות במערכת הבריאות, שמשבשים את תפקודה.

לדעתה של שרת הבריאות, אם הממשלה לא תעשה פעולה מיידית להרגעת הרוחות במערכת הבריאות, עלולה להתפתח שביתה כללית שתביא לשיתוק מוחלט של כל שירותי המערכת.

מזכיר הסתדרות המיקרוביולוגים, ביוכימאים ועובדי מעבדות, אשר גולדשלגר, אמר בפגישה עם שרת הבריאות בסוף השבוע, כי אם האוצר יפתח מייד במו"מ יבטלו העובדים את השביתה המעבדות שנקבעה למחר. לפי שעה לא נענה האוצר להתערבות משרד הבריאות בעניין פתיחת המו"מ עם עובדי המעבדות.

בסוף שבוע שעבר הודיעו למשרד הבריאות גם הרוקחים על סכסוך עבודה. הם מאיימים להשבית את כל בתי המרקחת במגזר הציבורי.

רופאי בתי החולים של קופ"ח ממשיכים בעיצומים והיום יעבדו במתכונת שבת בבתי החולים „כרמל" בחיפה ו„העמק" בעפולה, ומחר ב„קפלן" ברחובות ו„לוינשטיין" ברעננה.

לסופרת „דבר" נודע אמש, כי בצאת יום כיפור חודשו המגעים בין הנהלת קופ"ח לבין נציגי הרופאים, אבל לא נמסר על תוצאות המגעים. בכל מקרה, רופאי הניתוחים היום ב„כרמל" וב„העמק" היא בלתי נמנעת, משום שעל ביטול העיצומים מוסמכת להחליט רק מועצת הרופאים.

היום בערב תתכנס ישיבה מיוחדת של הנהלת קופ"ח כללית כדי לדון בעיצומים שנוקטים רופאי בתי החולים של הקופה ובתביעותיהם החדשות. במקביל פנתה הנהלת קופ"ח לרופאים לחדול מהעיצומים ולאפשר את המגעים בדרך עניינית מועילה וללא הפעלת לחצים כלשהם.

מתנה הסגר למגועי קרינה בגויאנה שבברזיל. במתקן מתקנים חלק מנגועי הקרינה שזוהמו מחומר רדיואקטיבי שהושלך ברשות הרבים. החומר, האיזוטופ הרדיואקטיבי קאסיום 137, היה בשימוש במכון לריפוי בקרינה שנסגר בשנה שעברה ושהמבנה שבו שכן נהרס. הוא הושלך למגרש גרוטאות ושם נקשו בו הנפשים. (צילום: א.פ.)

משפחתו של ואנונו מנסה לשכנעו לאכול

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

שביתת הרעב של אסיר האטום, מרדכי ואנונו, נכנסת היום ליומה החמישי. ואנונו פתח בשביתת רעב ב־30 בספטמבר, במחאה על הבאתו הכפויה לארץ. הוא גם מוחה על יחס בלתי אנושי כלפיו, על בידודו המוחלט ועל כך שאין נותנים לו להיפגש עם ידידתו ג'ודי זימט.

אחיו, אשר ואנונו, אמר, כי בני המשפחה ינסו לשכנעו להפסיק את שביתת הרעב, כיוון שהוא עומד לפני משפט וחובה עליו לשמור על כוחותיו.

ואנונו, שזוהי לו שביתת הרעב השנייה מאז הובא לארץ, אסור בכלא אשקלון בתא בודד. לדברי בני המשפחה, בתוך תאו מותקנת מצלמה העוקבת אחר תנועותיו במשך 24 שעות. כמו כן, בוערת שם מנורת ניאון בלבד, ומאפשרים לו לטייל בחצר שעה אחת ביום.

הסובייטולוג פרופ' אמנון סלע ל„דבר":

התקרבות סובייטית־ישראלית

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

שחרורה של אידה נודל ואירועים נוספים שהתרחשו באחרונה מצביעים על מידה רבה של התקרבות ביחסים בין ישראל וברה"מ – סבור הסובייטולוג פרופ' אמנון סלע מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

אחת הדוגמאות הבולטות להתקרבות זו היא, לדבריו, הופעתו של סגן עורך „פראבדה" השבוע בטלוויזיה הישראלית, דבר שלפני כשנה לא ניתן היה להעלותו על הדעת.

למדינת ישראל חשוב מאוד שתחול התקרבות כזאת. מצב שבו ברה"מ תהיה אוייבת, האסוננה לכל המתרחש במדינת ישראל, אינו רצוי למדינת ישראל. כל התקרבות כזאת ביחסים מועילה לאינטרסים של מדינת ישראל, בלי קשר לתועלת שמפיקים הסובייטים מכך, אמר פרופ' סלע.

אין ספק, אומר פרופ' סלע, שברה"מ מנצלת התקרבות זאת גם לאינטרסים האישיים שלה במערב. מדיניות זו משתלבת במדיניות הפנימית והחיצונית של גורבצ'וב, הכוללת נסיונות פחות קשוחים לטפל בבעיית הלאומים בברה"מ, בין היתר, בבעיית היהודים, אבל גם הגרמנים, הטטארים ואחרים. „גם אם ברה"מ משתמשת בהתייחסות היותר־ליבראלית לאסירי ציון ובמתן אשרות הגירה ליותר יהודים לצורך התקרבות לארה"ב ולא לישראל, גם אז מדינת ישראל מרוויחה מכך בעקיפין", אמר פרופ' סלע. „עם זאת צריך לזכור, שככל שהמדיניות הסובייטית תהיה יותר ליבראלית מבית, יהיה קשה יותר לתנועה הלאומית בברה"מ. אחת הסיבות המוצדקות ביותר של היהודים בברה"מ בעבר היתה שלא נותנים להם למצות את הפוטנציאל האינטלקטואלי שלהם. הקטנת החיכוך עם השלטונות ומתן חופש פעולה גדול יותר ליהודים בברה"מ יקטין גם את כוח המשיכה הציוני".

תוקפת קצין מג"ב מופרעת שניסתה בעבר לחטוף חייל

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

קצין משמר הגבול סיכל בערב יום הכפורים נסיון של צעירה ערביה בת 30 לרצוח אותו בדקירת סכין בגבו ליד שער שכם בעיר העתיקה בירושלים. הצעירה תושבת הכפר אל־רם שמצפון לירושלים נעצרה לחקירה והיא משתפת פעולה עם חוקריה.

ביום ו' ערך מפקח איתן לוי בן 27 בירושלים סיור ביקורת אצל אנשי מחלקתו המוצבים במזרח העיר. „עמדתי יחד עם השוטר יגאל עמר בא־תנועה ליד מעבר החציה לא הרחק משער שכם", שחזר מפקח לוי את האירוע. „עמדנו באור אדום וחיכינו שיתחלף לירוק. לפתע שמעתי מאחורי קריאה של אשה בערבית „הרם את הידיים והזק את הנשק".

מפקח איתן לוי הציץ לאחור וראה במרחק חצי מטר מאחוריו צעירה ערביה לבושה שמלה, המניפה סכין מטבח באורך של כ־15 ס"מ ועומדת לדקור אותו. מפקח לוי לא איבד את עשתונותיו. „הסתובבתי אחורה ותוך כדי סיבוב, נתתי לה מכה ביד. הסכין נפל לה מהיד. דרכתי על הסכין עם הרגל וקראתי מיד לסיור שלנו, שעצר אותה והביא אותה לחקירה במרחב ירושלים".

מפקח לוי סיפר, כי בשעת האירוע המה האיזור אנשים, אך הקהל התפזר תוך שניות ולא מנע מאנשיו לעצור את התוקפת.

החוקרה הודתה בחקירתה, כי באה לירושלים במטרה לרצוח לובש מדים ישראלי. היא היתה עצורה לפני שנה בחשד שהיתה מעורבת בנסיון לחטוף חייל, אולם שוחררה מסיבות נפשיות.

קצין משמר הגבול איתן לוי

מקור ישראלי בניו־יורק:

שווארנדזה הבטיח לפרס אשרה לנודל

מאת מרים פוקס ויוסי מלמן, סופרי „דבר"

ניו־יורק (מיוחד ל„דבר"). – נושא בקשתה של אידה נודל לעלות לישראל עלה בפגישה בין מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס לבין שר החוץ אדוארד שווארנדזה שהתקיימה ערב ראש השנה בניו־יורק.

מקור ישראלי בכיר מסר, כי במהלך השיחה שהתקיימה בין שני שרי החוץ ביקש פרס משווארנדזה לטפל בבקשתה של אידה נודל. שר החוץ הסובייטי הבטיח לפרס לטפל בנושא. נראה שאכן קיים את הבטחתו, עוד טרם שובו לברה"מ.

סקירה בממשלה

הממשלה תשמע היום סקירה משר החוץ שמעון פרס על שיחותיו בעצרת או"ם בניו־יורק עם כ־30 שרי חוץ, ובכלל זה שרי החוץ של סין, ברה"מ וארה"ב.

כמה שרים יבקשו ממנו הבהרות על קריאתו ליהודי ארה"ב לתמוך ברעיון הוועידה הבין־לאומית ולהשתתף בוויכוח הפנימי בעניין זה בישראל.

פרס בשובו: חלה הגמשה

עם שובו ארצה ביום ו' אמר שמעון פרס, כי חל שינוי חשוב ביחסים עם ברה"מ ועם סין.

פרס אמר, כי מצא את שר החוץ הסובייטי מאד פתוח ומוכן לשמוע, ואמר שיש גם הגמשה בעמדותיו. באשר לסין, עצם העובדה שהפגישה עם שר החוץ הסיני נעשתה בפומבי מהווה בעצמה שינוי ניכר, וכך תיארו אותה גם הסינים.

ישראל וניגריה יחדשו היחסים ביניהן בדרג של משרדי אינטרסים

מאת יוסי מלמן, מפרו המדיני של „דבר"

ישראל וניגריה החליטו עקרונית לחדש את הקשרים הדיפלומאטים ביניהן בדרג הנמוך ביותר של משרדי אינטרסים. עם זאת העריכו מקורות מדיניים בירושלים, ביצוע ההחלטה יימשך עוד זמן־מה.

את ההחלטה קיבלו בפגישתם בעצרת האו"ם בניו־יורק שרי החוץ של ישראל וניגריה. הודעה רשמית על כך תתפרסם רק בעוד שבועות אחדים.

ישראל וניגריה מקיימות זה זמן־רב יחסי מסחר ענפים, וחברות מישראל ואנשי עסקים ישראלים פועלים בניגריה שהינה המדינה המרינה ביותר ביבשת אפריקה. עם זאת בגלל המיעוט המוסלמי הרב, סירבו שלטונות לאגוס באופן עקבי להיענות לדרישת ישראל לכונן גם קשרים מדיניים.

יהודי איראן נמלטים דרך פקיסטאן, סיפר אלויז מוק בניו־יורק

מאת מרים פוקס, סופרת „דבר" בארה"ב

ניו־יורק (מיוחד ל„דבר"). – יהודי איראן בורחים מארץ זו בקצב הולך וגובר – כך מסר ביום ה' שר החוץ האוסטרי אלויז מוק לכתבים באו"ם.

לדברי שר החוץ האוסטרי, מ־1983 ועד עתה נמלטו מאיראן 5,188 יהודים שהגיעו דרך פקיסטאן לאוסטריה. לדברי מוק, באוסטריה הם נקלטו על־ידי הארגונים היהודיים הדואגים להם למקומות דיור.

מת משה חובב

מאת עלי בהן, סופר („דבר") בדנמארק

קופנהאגן (מיוחד ל„דבר"). – משה חובב, בכיר קרייני „קול ישראל", מי שהיה מנהל הרדיו ובשנים האחרונות שליח הקרן הקיימת לישראל בסקנדינאוויה, מת בקופנהאגן בערב יום הכיפורים, בגיל 57.

משה חובב עבר לפני כמה חודשים ניתוח לב פתוח בישראל, אך הוא לא חזר למלוא כוחותיו אחרי הניתוח. אחרי ראש־השנה התמוטט, הובהל לבית־חולים, אך לא התאושש עוד.

מותו בא כהלם על המושבה הישראלית הקטנה בקופנהאגן,

(המשך בעמ' 2)

مكبر من الأصل

هكذا من الاصل

חיילים במחסום הרגו שלושה תושבי הרצועה שניסו לברוח
לבנוני־אמריקאי נפצע קשה מירי צה"ל

מאת דני צדקוני, כלי לוינגר ושמעון שיפר, כתבי "דבר"

שלושה מתושבי הרצועה נהרגו מיריות חיילים ביום ה' האחרון. שמות שניים מהם – מוחמד אליאן עלי, בן 40 ממחנה הפליטים שאטי הסמוך לעזה, ומוחמד עבד אל רחמן אבו עובייה, בן 33, מדיר אל־בלח. גופתו של הפליט השלישי טרם הוחזרה עד מסירת הידיעה. שלושת הגופות הועברו לבדיקה במכון הפתולוגי באבו כביר.

לפי הודעת צה"ל, נעצרה המכונית שבה נסעו השלושה ליד מחסום צה"ל בכניסה למחנה הפליטים אל־בורג' בצד הכביש הראשי מעזה לדיר אל־בלח, בשעה 8.30 בערב. נהג המכונית לא עצר להוראת חיילי המחסום לעצור לביקורת, ובמקום זאת הגביר את מהירות הנסיעה. החיילים פתחו ביריות באוויר. המכונית נעצרה, ושלושת נוסעיה החלו לברוח ממנה. החיילים קראו להם לעצור, ומשלא נעצרו, פעלו לפי הנוהל של עצירת חשודים בפקודות הצבא וירו לעברם. בפגיעות היורים נהרגו שלושת הנוסעים.

לפי מקורות שונים אפשר שמדובר בפושעים פליליים או בחברי ארגון מחבלים. סופר "דבר" מציין, כי בתקופה האחרונה היו ברצועה מספר מקרים שבהם לא נענו נהגים להוראות חיילי המחסומים לעצור, והצליחו להתחמק מהמרדפים אחריהם.

לבנוני בעל אזרחות אמריקאית מאושפז בבית החולים רמב"ם בחיפה לאחר שנפצע קשה מירי חיילי צה"ל בדרום לבנון. בדרך־כלל שרר במהלך יום הכיפורים שקט יחסי בדרום לבנון כמו באזורים אחרים בהם פועל צה"ל.

התקרית אירעה ליד הכפר הלבנוני מרון אל־ראס בגזרה המרכזית של אזור הבטחון, כשני ק"מ מגבול ישראל מול מושב אביבים. המכונית הגיחה בפתאומיות ונהגה ניסה לדרוס את אחד החיילים. בזכות השכפ"ץ שלבש החייל, הוא לא נפגע. הכוח פתח מיד באש ופגע בנהג.

מבדיקה שערכו לאחר מכן כוחות צה"ל, התברר, כי הנהג הלבנוני הוא בעל אזרחות אמריקאית והחזיק בכיסו "גרין קארד" אמריקאי. אין מוציאים מכלל אפשרות שהנהג נשלח לבצע את המשימה על־ידי גורמים עויינים בדרום לבנון. כוחות צה"ל וצד"ל פתחו בסריקה בנסיון לאתר את הגורמים העומדים מאחורי נסיון הפיגוע.

גופת החייל דנמן הועברה לשדות פרוד אחרי שנרצח

מאת יוסי ליבוביץ, כתב "דבר" בגליל המערבי

החייל חנוך דנמן נרצח במקום כלשהו בגליל, ולאחר הרצח העבירו במה אנשים את גופתו לשדות השייכים של קיבוץ פרוד, הסמוכים לקיבוץ כפר סמיר.

את הדברים גילה אמש מקור במחוז הצפוני של המשטרה. למימצא זה הגיעו החוקרים לאחר שהשוו את תוצאות הבדיקה הפתולוגית למימצאים שונים שנאספו באזור בו נמצאה הגופה, וכן לממצאים שלוקטו במשך השבוע האחרון על־ידי צוות החקירה המיוחד בראשותו של סנ"צ משה אסם, המפקד במפקד תחנת עכו.

מימצא זה מחזק את ההשערה הראשונית של כל החוקרים, כי מדובר ברצח על רקע חבלני, אם כי, נכון לאמש, החוקרים עדיין לא הוציאו מכלל אפשרות רצח על רקע אחר. ככל הנראה, חנוך דנמן גם לא נרצח באזור מגוריו בעכו.

עוד נודע ל"דבר", כי צוות החקירה, שהלכו אף עבד במהלך יום הכיפורים, תוגבר בחוקרים וברכזי מודיעין מהשורה הראשונה במחוז הצפוני.

לווייתו של חנוך דנמן תיערך מחר בשעה 4.30 אחר הצהרים בבית העלמין הצבאי בנהריה, שבוע ימים בדיוק לאחר מציאת הגופה. הוריו של דנמן, שהגיעו באמצע השבוע שעבר, היו נחושים בדעתם לקבור את בנם במקום הולדתו בעיר אוטרכט בהולנד. הם אף ערכו סידורים ראשונים עם צה"ל להטסת הגופה ודחו את הפניות אליהם שהלוויה תיערך בארץ.

אך בסוף השבוע נמלכו ההורים והאחות רוז בדעתם, לאחר שנפגשו עם מפקדיו הישירים של חנוך ועם חיילים מיחידתו בהנדסה קרבית. אלה דיברו על ליבם ואמרו להורים, שאילו חנוך היה בין החיים, משאלתו האחרונה היתה שהוא ייקבר בארץ וזאת עקב האהבה הרבה שרחש למדינה ולתושביה.

משחקי האופניים – מכת יום הכיפורים:

אמבולנס הרג ילד – שרכב על אופניים באמצע הכביש

(ע). – הילד אלדד בורובסקי בן 8 מכפר סבא נהרג ביום הכיפורים כאשר רכב על אופניו ונפגע על ידי אמבולנס מד"א שנסע בתפקיד. התאונה אירעה בחצי קילומטר אחרי צומת הכפר הירוק, לכיוון צומת הקאנטרי קלאב והרצליה.

הילד נפגע מהפנס הימני של האמבולנס ונהרג במקום. רופא ילדים שהגיע למקום, ויחידת טיפול נמרץ, ניסו לבצע בו החייאה, אך בדרך לבית־החולים נקבע מותו. נהג האמבולנס, בן 24 נעצר, נחקר ושוחרר על־ידי המשטרה. מנהל מד"א בנתניה מסר, כי תופעת הילדים שנוסעים באופניים לכל רוחב הכביש בכבישים בין עירוניים בלטה ביום כיפור זה, והקשתה על נהגי האמבולנס לבצע את תפקידם.

2,558 איש טופלו ביום כיפור על־ידי צוותי עזרה ראשונה של מד"א. 1,050 מהם פונו לבתי חולים, 561 טופלו בתחנות מד"א ו־629 טופלו בביתם. 90 איש מהם סבלו מחולשה בשל הצום. 143 ילדים שנפגעו כתוצאה משחקי אופניים טופלו גם הם על ידי צוותי מד"א.

חרף הבקשות החוזרות ונשנות, לא לפגוע באמבולנסים בתפקיד, מסר דובר מד"א, כי בתשעה מקרים נזרקו אבנים על אמבולנסים, בנס־ציונה וקריית [illegible] הכביש בשברי זכוכית, וליד מושב עדנים בשפלה, מתחו אלמונים כבל לרוחב הכביש, ורק בשל עירנותו של נהג האמבולנס נמנע אסון.

בערב יום הכיפורים השליכו נערים אבנים על מכוניות שחלפו באזור מחלף נתניה. לא היו נפגעים.

מת האדמו"ר ממכנובקה

(ע). – האדמו"ר ממכנובקה, זקן האדמו"רים, רבי אברהם יהושע העשיל טברסקי נפטר בליל יום הכיפורים בביתו שבבני ברק. בן 93 שנים היה.

מת השופט אליהו גלפנר

מאת אמיר רוזנבליט, כתב "דבר"

סגן נשיא בית המשפט המחוזי בבאר שבע אליהו גלפנר נפטר אתמול בבוקר באופן פתאומי, בעת שהות בלונדון.

גלפנר בן ה־64 נפטר במלונו, וסיבת המוות טרם ידועה.

בניגוד לעמדת הממשל

חימוש גרעיני מוגבל בתקציב של הסנאט

מאת אמנון [illegible], כתב "דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – הנשיא רייגן נכנס בסוף השבוע למסלול התנגשות לאחר שהסנאט הצביע ביום ו' על תקציב הגנה שכלולות בו הגבלות חמורות על החימוש הגרעיני, בניגוד לעמדת הממשל.

התקציב שאישר הסנאט קובע, כי הממשל יאלץ לקיים, בניגוד לרצונו, את סעיפי הסכם סאל"ט 2, ומטיל הגבלות על פריסת מתקנים הקשורים לתוכנית "מלחמת הכוכבים" של רייגן. הנשיא איים שלשום, כי יטיל וטו על חוק תקציב ההגנה.

בהתפתחות מקבילה, החל מסתמן רוב בסנאט נגד הצעתו של הנשיא רייגן למנות את השופט בורק לתפקיד שופט בית המשפט העליון של ארה"ב. מינויו של בורק נהפך בחודשים האחרונים לסלע מחלוקת בין ליבראלים לשמרנים בציבור האמריקאי ועתה מסתמן רוב בסנאט המתנגד למינוי, הכפוף לאישור הסנאט.

התפטרותו של יורם זיו מכי"ל – כנראה סופית

מאת [illegible], סופרת "דבר"

מנכ"ל "כימיקלים לישראל" יורם זיו הודיע ליו"ר מועצת המנהלים של הקונצרן רפי איתן על כוונתו להתפטר בסוף השנה. איתן ביקש מזיו לשקול שוב את החלטתו וזיו הסכים לעשות כן. בסוף החודש תידון ההתפטרות במועצת המנהלים, וכפי הנראה תאושר.

השר גדעון פת, שמינה את זיו לתפקיד, אמר ל"דבר", כי הוא מעריך שהתפטרות זיו היא סופית והוא מכבד את החלטתו. פת אינו מתכוון להעלות את הנושא בממשלה. לדבריו, לא יהיה קל למצוא מחליף לזיו, שהיה מנכ"ל טוב, ואין הוא מעלה על דעתו כי תפקיד כזה יאויש במינוי פוליטי.

זיו מכהן כמנכ"ל "כימיקלים לישראל" זה שש שנים, לאחר שקודם לכן היה מנכ"ל משרד התעשיה. לפני כן מילא תפקיד בכיר ב"בנק הבינלאומי".

מאז מונה איתן ליו"ר "כימיקלים לישראל" בינואר 1986 בוצעו בקונצרן מינויים פוליטיים רבים על־ידי השר אריאל שרון – הן בחברות־הבנות והן במועצת המנהלים. זיו נוטרל מזה זמן רב, ואיתן מנהל את הקונצרן באמצעות המינויים, בעיקר דרך אלתון סם, הרואה עצמו כמועמד להחלפת המנכ"ל. זיו שקל זה מכבר התפטרות ואף שהסכים לשקול אותה מחדש – החלטתו כנראה סופית.

פרופ' נתן גולדבלום חתן פרס ישראל תשמ"ח במדעי החיים

(עש"ת לפ"מ). – פרופ' נתן גולדבלום נקבע כחתן פרס ישראל על מפעל חיים בתחום הרפואה והמחקר במדעי החיים לשנת תשמ"ח. סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, התקשר לחתן הפרס, בישר לו על ההחלטה להעניק לו את הפרס בשנת ה־40 למדינה ובירכו בשם הממשלה.

פרופ' גולדבלום נולד בשנת 1920 בפולין, עלה ארצה בשנת 1938, ונתקבל ללימודי הבקטריולוגיה באוניברסיטה העברית. בין 1952–1956 כיהן כיו"ר המחלקה לאפידמיולוגיה במכון לחקר רפואה צבאית בתל־השומר, ובין 1956–1960 ניהל את מעבדת הנגיפים של משרד הבריאות ביפו־תל־אביב. במקביל פיתח מערך ייצור עצמי של תרכיבים כנגד שיתוק ילדים, באמצעותם אפשר היה לבער את המחלה שהחלה מתפשטת בארץ.

מאז 1967 משמש פרופ' גולדבלום כפרופ' מן המניין וראש המחלקה לוירולוגיה בביה"ס לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה. במחלקתו התבצע מחקר מקיף על וירוסים גורמי סרטן. שם גם הקנה חינוך מקצועי לרבים מהוירולוגים בארץ.

פרס ישראל יוענק לפרופ' נתן גולדבלום על־ידי ראשי המדינה בטקס ממלכתי שיתקיים ביום העצמאות בירושלים.

מת משה חובב

(המשך מעמ' 1)

שאנשיה אהבו את האיש הצנוע ורעייתו חנה, שילדה לו בן לפני עשרה חודשים. הבן נקרא דרור, על שם אשתו הראשונה, דרורה בראב"י, בתו של איתמר ונכדתו של אליעזר בן־יהודה, שמתה חמש שנים קודם לכן ממחלה ממארת.

גופתו תוטס היום לישראל לאחר טקס קצר בקופנהאגן בהשתתפות אנשי הקהילה הישראלית והיהודית וידידיו הרבים. בנו גיל הגיע לקופנהאגן וילווה את הארון לארץ יחד עם האלמנה חנה.

חשד בלונדון: חוליית רצח מאיראן באה לחיסולם של מתנגדי המשטר

מאת דליה שחורי, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – היחידה ללוחמה בטרור של הסקוטלנד־יארד חוקרת את נסיבות הרצח של שני גולים איראנים מתנגדיו של חומייני – מוחמד עלי טאבאטבאי נבאורי, בן 58, ובנו נוראדין בדירתם באזור הבלי בצפון לונדון ביום ו'.

דובר הסקוטלנד־יארד מסר, כי שניהם נורו בראשם בטווח קצר, כנראה מאקדח. לא נמצאו שום סימנים לפריצה או למאבק והמשטרה מניחה, כי הרוצח היה מוכר לאחד מהם או לשניהם.

המשפחה באה לבריטניה מאיראן בשנת 1979 וקיבלה מעמד של פליטים. הם ידועים כמתנגדי המשטר של חומייני והאב ניהל קבוצה פוליטית אנטי־חומייניסטית קטנה בשם "ג'אוואני". שכנים סיפרו, כי היה נוהג לתלות כרוזים נגד המשטר האיראני בחדר המדרגות.

הסקוטלנד־יארד חושש, כי חוליית רצח איראנית פועלת סוב בלונדון, והגיעו לאוזניו שמועות כי מתוכננות רציחות נוספות. המשטרה הציבה שמירה על פליטים איראנים ומתכוננת לבדוק בקפדנות את מבקשי אשרות הכניסה לבריטניה.

ארונו של אחד משני האיראנים, אב ובנו, שנרצחו בלילה שבין יום ו' ליום אתמול מובל למכונית קבורה בוומבלי שבלונדון אתמול בבוקר. השניים נמצאו הרוגים בדירתם כשפצעי יריות אקדח מטווח קצר בראשיהם. (צילום: א.פ.)

מטוס סעודי (?) סיכל נסיון של איראן לפשוט בגבול עם כווית

קאהאבה (א.פ.ג.). – נסיון תקיפה איראני בסירות מהירות שאיישו אנשי משמרות המהפכה על גבול נפט בגבול סעודיה־כווית, סוכל אור ליום אתמול עוד בטרם הגיעו הסירות ליעדן, כאשר מטוס בלתי מזוהה, כנראה של צבא סעודיה, שהלך מעליהן בגובה נמוך והטביע את רובן – אמרו אתמול מקורות דיפלומאטיים מערביים.

לדברי מקורות אלה התגלו הספינות, בתצורת שורה ויותר מ־50 במספר, על־ידי מטוסי ביון סעודיים מדגם "אוואקס" בעודן בלב המפרץ. סעודיה וכוויית הכחישו את הדבר, ככל הנראה במגמה למנוע הגברת המתח באזור בשעה שבאו"ם נעשים מאמצים להשיג הסכם הפסקת אש בין הצדדים למלחמה.

אניית הפיקוד האמריקאית "לאסאל", שהפליגה בראש שיירת ליווי למיכליות כוויתיות העושות דרכן במורד המפרץ, הובהלה בשעת לילה מאוחרת ביום ו' לצפון המפרץ עם הגיע הידיעות הראשונות על התקרבותן של הספינות האיראניות.

בוואשינגטון הגיב דובר הבית הלבן דן האווארד בהודעה סתמית: "אנו מודעים לכך שספינות קטנות נראו בצפון המפרץ וכי כלי שיט סעודיים שייטו בסמוך להן וכן שהספינות הקטנות, האיראניות ככל הנראה, עזבו את האזור. עם זאת לא היה כל עימות או מגע במקום למיטב ידיעתנו, ולנו אין כל כלי שיט באיזור".

בסוף השבוע נמשכה מלחמת המיכליות, אם כי אתמול לא הותקפה, ככל הידוע, כל מיכלית. ביום ו' תקפה סירה מהירה שלא זוהתה, כנראה איראנית, מיכלית הודית בדרום המפרץ והעלתה אותה באש. אניית הצי הבריטי "ספיק אמראלר" ששייטה בקרבתה הושיטה לה עזרה. צוות המיכלית השתלט על האש בעזרת ימאי האניה הבריטית ונמסר, כי לא היו נפגעים.

יום קודם לכן נהרג האוסטרלי רוברט וילקוקס, רב־החובל של ספינת הדייג האוסטרלית "שנטון בלאף", בהתקפת טילים של חיל האוויר העיראקי. ששת אנשי צוותה האחרים של הספינה לא נפגעו.

מקור ספנות שהיה בקשר עם ספינת הדייג סיפר, כי "כל תא הגיזוז שלה כמעט שנעלם מפגיעת הטיל". הספינה שטה בתחום המים הטריטוריאליים של איראן ועל פי חוזה עם ממשלת איראן.

אני חופשיה! – אידה נודל

(המשך מעמ' 1)

1931. בשנת 1971 הגישה בראשונה בקשה לעלות לישראל. בקשה זו והבאות אחריה נידחו ללא הסבר. לאחר הגשת הבקשה, פוטרה מעבודתה ולפרנסתה עבדה כמטפלת.

אידה נודעה בכינוי "המלאך השומר" של אסירי ציון. היא כתבה להם מכתבים, נסעה לבקרם במחנות העבודה בהם נאסרו והביאה להם מצרכים ואף ניהלה כרטסת אישית לכל אחד ואחד מהם. באוקטובר 1973 נאסרה ל־15 יום לאחר שכתבה מכתב רשמי לליאוניד ברז'נייב, ובו דרשה לשחרר את כל אסירי ציון ולאפשר לה לעלות לישראל. היא הוחזקה בכלא בתא אחד עם פושעים.

ב־1 ליוני 1978 תלתה על דירתה במוסקבה כרזה עליה נכתב "ק.ג.ב. – תן לי את הויזה שלי". אנשי הק.ג.ב. קרעו את הכרזה ובאותו יום תלתה כרזה נוספת עליה ציירה מגן דוד. היא נעצרה באשמת חוליגניות זדונית. משפטה נערך בדלתיים סגורות והיא נדונה לארבע שנות גלות בסיביר. בתום המשפט אמרה: "אני עומדת למשפט על כל שבע השנים שחלפו. שבע השנים היפות ביותר בחיי. במשך שנים אלו למדתי להלך גאה בראש מורם כאדם וכאשה יהודיה".

אידה נודל ריצתה את עונשה בכפר קריבושיינו בסיביר, מרחק 6000 מייל ממוסקבה, כפר שמרבית תושביו היו פושעים בגלות ובני משפחותיהם. היא גרה בצריף קטן ללא מים זורמים ונאלצה ללכת מרחקים [illegible] 1982 סיימה לרצות את עונשה, אולם לא ניתן לה לחזור למוסקבה. חודשים היא נאלצה לנדוד יום אחר יום מעיר לעיר ללא מקום מגורים קבוע. לבסוף קיבלה אישור להתגורר בעיר בנדרי. מאז לא הותר לה לשהות במוסקבה באופן קבוע, אלא לימים ספורים בלבד.

הרצוג מודה

נשיא המדינה חיים הרצוג הודה אמש בשם מדינת ישראל לכל האישים והגורמים בארץ ובעולם, שפעלו ללא לאות למען שחרורה של אידה נודל. גם ראש הממשלה יצחק שמיר וממלא מקומו שמעון פרס שלחו לנודל מברקי ברכה.

"זו בשורה נפלאה לעם ישראל במוצאי יום הכיפורים. אנו מחכים כולנו לאידה נודל בהערצה ובלב אוהב ובברכה".

[illegible] כי הנשיא הרצוג היה בין הפעילים למען שחרורה של אידה נודל. במסעו האחרון לגרמניה, הוא פנה לנשיא מערב גרמניה ריכרד פון ויצזקר להעלות את הנושא בביקורו במוסקבה. הנשיא הרצוג ורעייתו אימצו את אידה נודל מאז נכנס הנשיא לתפקידו, וכל שנה היו משאירים כסא בליל הסדר.

בערב יום הכיפורים התקשרה אחותה של אידה נודל אילנה פרידמן ובישרה לנשיא על שחרורה.

"מגן" קרן פנסיה מרכזית לקואופרציה ביצרנות,
תחבורה ושרותים – אגודה שתופית בע"מ

מאזן ליום 31 בדצמבר 1986

	באור	1986 שקל חדש	1985 שקל חדש
השקעות מוכרות	2	10,632,091	5,856,677
השקעות אחרות		1,456,288	30,379
חייבי ריבית והצמדה		1,249,645	893,268
רכוש קבוע	3	4,179	4,481
הלוואות	4	3,000	3,709
פקדונות	5	466,630	115,667
חייבים		51,287	162,407
בנקים		21,101	–
		13,884,219	7,066,588
הפרשי שיערוך	6	83,703,888	71,893,699
		97,588,107	78,960,287

	באור	1986 שקל חדש	1985 שקל חדש
קרנות הגמל			
קרן פנסיה מקיפה		41,516,594	34,935,703
התחייבות למקבלי פנסיה	7	37,780,000	28,950,000
		79,296,594	63,885,703
קרן תגמולים		15,671,385	13,158,619
עתודה אקטוארית	8	2,506,530	1,808,213
סה"כ קרנות הגמל		97,474,509	78,852,535
קרן בטוח הדדי	9	68,572	51,367
בנק משיכות יתר		–	259
התחייבויות		45,026	56,126
		97,588,107	78,960,287

חשבון הכנסות והוצאות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1986

	1986 שקל חדש	1985 שקל חדש
הכנסות		
ריבית הצמדה על ריבית		
והכנסות שוטפות אחרות		
מניירות ערך	5,033,449	3,477,448
מפקדונות וחשבונות בנקים	79,157	216,521
מהלוואות לחברים	16,885	8,739
מחובות מעבידים	1,080	3,044
	5,130,571	3,705,752
רווחי הון והפרשי הצמדה שמומשו		
מניירות ערך	3,941,102	2,730,610
מפקדונות	66,463	30,759
	4,007,565	2,761,369
רווחי שיערוך	11,810,240	47,643,080
	20,948,376	54,110,201
הוצאות		
משכורות	114,305	67,136
סוציאליות ונילוות	45,059	26,381
בקורת ופקוח	14,325	6,577
ריבית, עמלה ודמי ניהול	364	998
אחזקת משרד	36,363	24,845
ספרות והכשרה מקצועית	2,015	120
יעוץ משפטי ומקצועי	23,751	10,275
מיכון	26,685	17,359
אחרות	17,433	4,149
	280,300	157,840
עודף הכנסות על ההוצאות המועבר לחשבון יעוד העודפים	20,668,076	53,952,361
	20,948,376	54,110,201

חשבון קרן פנסיה מקיפה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1986

	1986 שקל חדש	1985 שקל חדש
הפקדות		
יתרת הקרן לתחילת השנה	63,885,703	20,981,987
הפרשות שוטפות ונוספות	1,821,090	862,250
העברה מחשבון יעוד העודפים	16,974,824	43,802,001
	82,681,617	65,646,258
משיכות		
תשלומי פנסיה לפנסיונרים	2,742,822	1,441,764
לנכים	149,303	65,747
לשארים	297,473	160,505
סה"כ תשלומי פנסיה	3,189,598	1,668,016
החזרים לעמיתים שעזבו ואחרים	195,425	92,519
יתרת הקרן מועברת למאזן	79,296,594	63,885,703
	82,681,617	65,646,258

הערה: דין וחשבון כמותאם עם באורים של ההנהלה ימסר לרשות העמיתים במשרדי הקרן

שמעון מרדכי
מנכ"ל

במלאת שנה לפטירתו של חברנו

קדיש גייר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי י"ג תשרי תשמ"ח 6.10.87 בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין במשמר

המשפחה
ובית דפנה

תרגיל הג"א במרחב תל־אביב

ביום שני וביום שלישי, 5 ו־6 באוקטובר, יהיה תרגיל הג"א במרחב תל־אביב. במהלך התרגיל יבוצעו קולות ירי וישמעו צפירות. אם תהיה אזעקת אמת, ישמעו צפירות עולות ויורדות.

ביום שלישי י"ג תשרי תשמ"ח (6.10.87)
יום השנה לנפול בנו־חברנו

חיים וקסר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין ביגור

המשפחה
ובית יגור

הודעה לצרכני החשמל

חברת החשמל מבקשת להודיע לציבור צרכניה כי לרגל חופשה מרוכזת בחג הסוכות

לא תתקיים קבלת קהל במשרדי החברה מיום ד', י"ד בתשרי תשמ"ח (7.10.87) עד יום ו', כ"ג בתשרי, תשמ"ח (16.10.87) ועד בכלל.

כל השירותים להבטחת אספקת חשמל סדירה ואמינה לצרכנים ולטיפול בתקלות יפעלו כרגיל.

צרכנים החייבים לפרוע חשבונותיהם בקופות החברה (ולא בבנקים), יוכלו לשלם במשרדי החברה בימים: ד' 7.10.87, א' 11.10.87, ב' 12.10.87, ג' 13.10.87 ו־ו' 16.10.87

לא תתקבלנה הזמנות לחיבורים למערכת אספקת החשמל בכל תקופת החופשה

אנו מבקשים מהצרכנים להקפיד על השלום חשבונות החשמל במועדם.

חברת החשמל ועובדיה מאחלים חג שמח לכל בית ישראל

חברת החשמל לישראל בע"מ

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

ישראל שילדקראוט ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה בבית העלמין בחולון
ביום שלישי י"ג בתשרי תשמ"ח 6.10.87 בשעה 16.00.

נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה
וארגון יוצאי אקרמן והסביבה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

אוה בלבן ז"ל

נעלה לקברה ביום שלישי 6.10.87 בשעה 15.00.
נפגשים ליד השער המזרחי (השער הישן)
של בית העלמין בחולון.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.

משפחות: **בלבן, הלוי, אבינר**

אלפקם

תל־אביב
דיזנגוף – דיזנגוף 132 223390 קינג ג'ורג' – קופת חולים מכבי – המלך ג'ורג' 25 – 282650

ירושלים
קרית משה – קרית משה 1 – 526135

חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288

פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271

רמת־גן – גבעתיים
בינצ'י – חיבת ציון 43 רמת־גן 782621

בני־ברק
בני ברק – הנביאים 3 בת"ים 5515671

אלפקם

דבר
DAVAR
מאוחד עם "השבוע"

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון ברנע

המו"ל – "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ

המערכת וההנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)

מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 141־28, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה 3
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33106

דבר ספורט

שוטרים סמויים יוצבו כבר בשבת במשחקי הליגה הלאומית

מאת ג.אשר

שוטרים סמויים יוצבו ביציעים החל ממחזור הליגה הקרוב, כך סוכם שלשום בפגישה בין ראשי ההתאחדות לכדורגל למפכ"ל המשטרה דוד קראוס. הפגישה נערכה בעקבות האלימות המתגברת במגרשי הכדורגל, שהגיעה לשיאה בדקירתו של העיתונאי צדוק יחזקאלי.

הישיבה בין ראשי ההתאחדות והמפכ"ל עסקה בדרכים שיש לנקוט כדי להפחית את האלימות עד למינימום. הוזכר, כי המשטרה תעצור מתפרעים ללא התרעה מוקדמת. כבר במשחק בין מכבי נתניה ובית"ר ירושלים, שיתקיים בשבת הקרובה בנתניה, יוצבו השוטרים הסמויים.

סוכם בין הצדדים, כי החל מהשבת יוקפד עוד יותר על נושא כניסת בעלי תפקידים לשדה המשחק. גם איגוד השופטים יתבקש לצמצם עד למינימום את מספר הנוכחים במגרש. השופטים והראשים יקבלו הנחיות ברורות מהנהלת איגוד השופטים.

ראשי ההתאחדות לא שותפו עם המפכ"ל לגבי התוקף בדבר זהות הדוקר בשבת שעברה בתום המשחק בין בית"ר ירושלים והפועל כפר-סבא. זהו עניינה של המשטרה הובהר בהתאחדות לכדורגל.

כן סוכם, כי ב-4 בנובמבר תקיים המשטרה בשפרעם כנס של מנהלי קבוצות, שופטים, עיתונאי ספורט ועסקנים אחרים הקשורים לכדורגל, שיעסוק במניעת אלימות בשדה המשחק ולאחריו.

ז'אנו ושבתאי לוי מועמדים להעברה

מאת ג.אשר

קבוצת הפועל תל-אביב עשויה לוותר על שרותיהם של שניים משחקניה הותיקים, שבתאי לוי ומוריס ז'אנו, בעקבות שרשרת המשחקים הבלתי מוצלחים שהניבו 3 תוצאות תיקו אפס מתוך ארבעה משחקים.

המאמן יצחק שניאור אינו שבע רצון מיכולת הקבוצה במשחק האחרון מול הפועל לוד והביע את עמדתו בפני הנהלת הקבוצה. המגמה במשחקיה הקרובים של הפועל תל-אביב תהיה לשלב צעירים על חשבון הותיקים כך שברנס ובן-עזרא, הרכש מהפועל קרית-ואנו, יקבלו הזדמנות על חשבון הותיקים.

שניאור תולה תקוות בחלוץ מיקי בן-שטרית. גם הוא עלול לאבד את האשראי בעוד כמה משחקים אם ימשיך לא להבקיע.

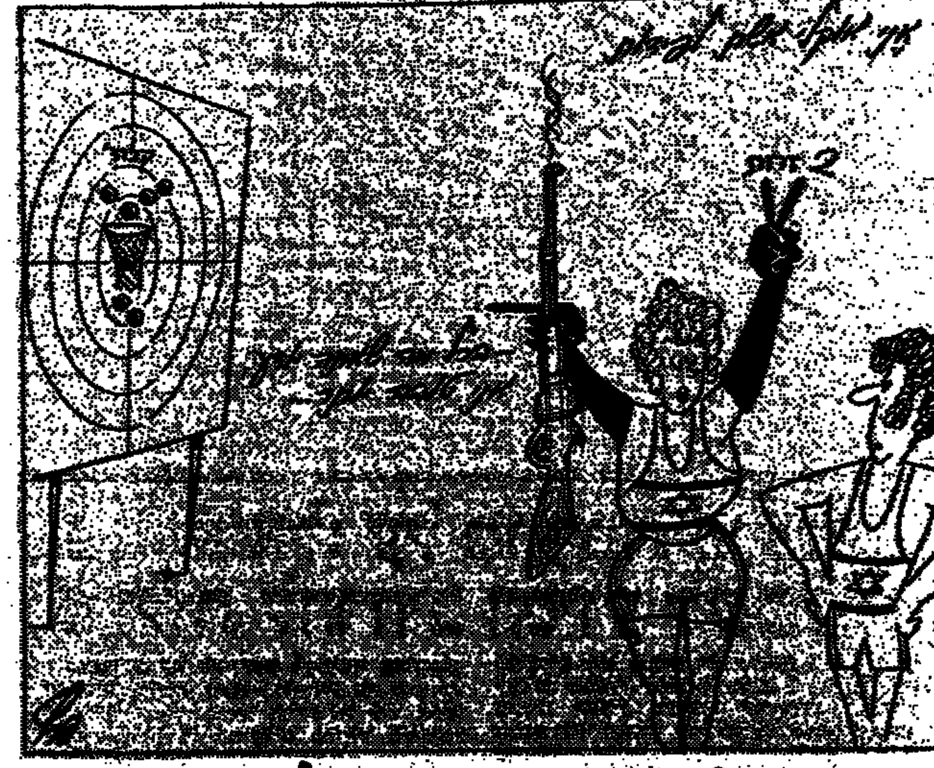

הריינג'רס שמרה על יתרונה בראש טבלת הליגה האנגלית

קבוצת קווינס פארק ריינג'רס שמרה על הבכורה שלה בליגה האנגלית לאחר שגברה במשחקיה על וימבלדון 1:2. לריינג'רס יתרון של שלוש נקודות לעומת ליברפול, אולם ליברפול שיחקה שלושה משחקים פחות.

גארי בניסטר הבקיע את שערו השביעי העונה בדקה ה-68 והבינלאומי טרי פנוויק קבע 0:2 לריינג'רס. וימבלדון תקפה בסיום, אולם השכילה רק לצמק ע"י ג'ון פאשנו שלוש דקות מהסיום.

ליברפול שבה והוכיחה את גדולתה, כאשר מחצה את פורטסמות 0:4. היתה זו הפעם הפעם השלישית ברציפות, שחלוצי ליברפול הבקיעו רביעיה. השערים הובקעו ע"י פיטר בירדסלי, סטיב מקמהון, ג'ון אולדריג' ורוני וילאן.

סוטהאמפטון, שהעבירה את מגינה הסקוטי הבינלאומי, ריצ'ארד גאף, לריינג'רס מגלזגו עבור 1.5 מליון לי"ש, סתמה את פיות המקטרגים בעליה למקום השלישי לאחר נצחון 0:2 על שפילד ונסדיי משעריהם של פול אלן בדקה ה-70 והבלגי ניקו קלאסן.

במקום הרביעי מדורגת לנוטינגהאם? אורנג', צ'לסי, שסיימה בתיקו 2:2 עם ניוקאסל. צ'לסי נהנתה משער-עצמי כבר בדקה השמינית וקרי דיקסון הגדיל את יתרונה. הברזילאי של ניוקאסל, מירנדיניה, העביר כדור מדוד לרחבת צ'לסי ואיפשר לפול גודארד לצמק. ניוקאסל השוותה שמונה דקות מהסיום ע"י ווֹרטון.

הגבור הגדול היה, ללא ספק, הסקוטי הבינלאומי של אברטון, גרהאם שארפ, שהבקיע את כל ארבעת שערי קבוצתו לרשתה של סאותהמפטון. ארסנל זכתה אף היא בנצחון גבוה 0:3 על צ'לסי? ואילו מנצ'סטר יונייטד המאכזבת סיימה בתיקו 1:1 עם לוטון.

שאר התוצאות: קובנטרי – ווטפורד 0:1; אוקספורד – נוריץ' 0:3; ווסטהאם – דרבי 1:1.

בליגה השניה: בירמינגהאם – הדרספילד 0:2; בלקבורן – לידס 1:1; ברדפורד – מידלסברו 0:2; איפסוויץ' – ברנסלי 1:0; מנצ'סטר סיטי – לסטר 2:4; מילוואל – סווינדון 2:2; אסטון וילה – פלימות 1:3; ווסט-ברומיץ' – רידינג 1:2; שפילד יונייטד – האל 1:2; שרוסברי – קריסטל פאלס 0:2; סטוק – בורנמות 0:1.

תיקו לריינג'רס

ריינג'רס גלזגו סיימה במגרשה בתיקו אפס עם הארטס והיא מדורגת רביעית. אברדין, שגברה 0:3 על דנפרמלין, מוליכה בראש.

קלן בראש בגרמניה

קבוצת קלן מוליכה בראש כטבלה הגרמנית לאחר שגברה במשחק חוץ על נירנברג 1:2.

שאר התוצאות: קרלסרוהה – דורטמונד 0:2; לברקוזן – קייזרסלאוטרן 0:2; שטוטגארט – בוכום 0:3; מנשנגלדבך – פרנקפורט 1:3; המבורג – ברמן 1:1; מנהיים – שאלקה 0:2; באיירן מינכן – האנובר 1:4; המבורג – אורדינגן 1:3.

כדורגל וכדור – שנה חדשה

הרשקו: מהפך דמוגרפי / סלע: הפערים יצטמצמו

מאת ברוך דגן

יעקב הרשקו

אהוד סלע

עונת הכדורגל, שנפתחה בשבוע שעבר, לא תביא בכנפיה בשורה חדשה. דומה, שהענף כולו נע כל העת סביב זנבו: אותם שחקנים, אותן קבוצות, אותה רמה. המעבר של שחקנים אחדים מקבוצה לקבוצה לא שינה את התמונה הכללית.

יעקב הרשקו, "קפטן" הפועל בת-ים (בן 29, 11 עונות בליגה הלאומית, לשעבר "קפטן" הנבחרת ובעל 60 הופעות בינלאומיות), כיצד אתה רואה את הליגה הלאומית?

הרשקו: "הכדורגל הישראלי דורך במקום. איני מאמין, כי הליגה תהיה מרמתה הבינונית. תוצאות רוב המשחקים יהיו ברורות מראש. לא יהיה, לצערי, שום שינוי".

ובכל זאת, כמה שחקנים החליפו אכסניות והיתה התחושה של תנודות ותזוזות בקרב הקבוצות. האם לא תהיה לעובדה זו השפעה על המהלכים?

הרשקו: "יתכן, כי כמה קבוצות יטפסו במעלה בטבלה ואחרות יצנחו לירכתיים, אולם הליגה כולה לא תהנה ממיבוד איכותי חדש. לדעתי, העברתו של אליעזר כנן מהמעפיל לרמת-אביב תס"ע, אולי, לקבוצתו החדשה, אולם חסרונו יורגש במאבקי הצמרת ואף יוציא חלק גדול מעוקצם".

מהן הבעיות העיקריות, הבולמות את התפתחות הענף?

הרשקו: "אין עידוד רב בקבוצות כאשר שחקנים צעירים אינם נמשכים אליו. כמה שחקנים מבוגרים אף חודשו את ימיהם כקרים בקבוצות וחלק מהן אף נותנים את הטון. ברוב הקבוצות מתאמנים בצורה חובבנית למדי, שלוש פעמים בשבוע, וההתייחסות של השחקנים אינה רצינית. ברור, איפוא, ששתיים-שלוש הקבוצות, שמכסת האימונים שלהן גדולה יותר, הן גם המתמודדות על הבכורה".

אפשר להצביע לפחות על שינוי אחד – מבין 12 הקבוצות הלאומיות שבע משתייכות למגזר העירוני.

הרשקו: "אין לזה שום השפעה על הרמה. אפשר לדבר על מהפך דמוגרפי בכדורגל, אולם לא על מהפכה מקצועית. אפילו משחקי הפלייאוף לא שינו הרבה מבחינת הרמה, אולי רק הוסיפו גרגר קטן של מתח בסיום העונה".

מהם, להערכתך, הפתרונות לבעיות הכדורגל?

הרשקו: "במצב הליגה הבאת שחקנים זרים. אני מאמין, כי איחודן של קבוצות סמוכות גיאוגרפית יצור תשתית איכותית ויעמיד משאבים, שיאפשרו העסקת שחקנים זרים".

מה יהיו יחסי הכוחות בליגה?

הרשקו: "האלופה, הפועל מטה-אשר, תאבק שוב על התואר מול הפועל כפ"ס והפועל קרית-אתא. כפ"ס חיזקה את עצמה בצורה משמעותית ולרשותה עומדת שישיה בינלאומית מנוסה. מטה-אשר, הקבוצה המקצועית ביותר בליגה, תתבסס על אדרי חבר, אורן שר ואמיר סגיר ואילו קרית-אתא תהנה ממאגר כוחות מקומי מצויין. הפועל "המעפיל", האלופה הגדולה של שנים עברו, איבדה כמה שחקנים מצויינים, ולראשונה היא תתמודד בחלק התחתון של הטבלה. חיים קשים יהיו גם להפועל העוגן ולשתי העולות החדשות, הפועל איחוד קידון ומכבי פ"ת. קבוצתי, בת-ים, הצעירה בכבוון את הרכבה והיא תהיה קבוצת מרכז טבלה".

צמצום הפער בין הקבוצות ומאבקים מרתקים בכל חלקי הטבלה יהיו, להערכתו של השוער הוותיק אהוד סלע, מנת-חלקה של הליגה הלאומית בכדוריד, שתחל בעוד שבועיים.

סלע בן ה-41, זקן שחקני הליגה, מופיע יותר משני עשורים בליגה הבכירה ואינו מותיר רושם, כי הוא מתכוון לתלות את נעליו. אפשר יהיה, איפוא, לשוב ולחזות בביצועיו במדי האלופה, מכבי ראשל"צ.

אהוד סלע, מהי התמורה הצפוייה העונה בכדוריד הישראלי?

סלע: מתח ועניין, אולם דריכה במקום מבחינת הרמה. זהו תהליך, הנמשך כבר שנים אחדות. ההישגים יחסית של הנבחרת הלאומית יוצרים טעות אופטית לגבי רמתה של הליגה. זו רחוקה בכמה דרגות מרמת הנבחרת".

מהן שורשי הבעייה?

סלע: "אין הצערה משמעותית של הקבוצות. אותן פנים נראות כמעט בכל עונה ולא צצים כוכבים חדשים. בני-הנוער לא נמשכים לכדוריד אף שהוא ענף אטרקטיבי ועשיר באירועים. לרוב הקבוצות הלאומיות אין תשתית ראוייה והתוצאות ניכרות במספר שחקני הליגה".

מהם הפתרונות, שלך לשינוי המצב?

סלע: "אין לי טענות לגבי ההכנות והאימונים בקבוצות ולגבי ההתייחסות המקצועית למשחק. ברוב הקבוצות כבר מתאמנים ארבע פעמים בשבוע, משקיעים עבודה מקצועית יסודית ומשתדלים לשחק בצורה מודרנית. הבעייה היא העדר עידודים רציני. בני נוער נמשכים לעסוק בספורט, הזוכה לכיסוי תקשורתי, מושך קהל ומעורר עניין. אם נשכיל לרתום את אמצעי התקשורת, במיוחד את הטלוויזיה, לסייע לענף נוכל להתגבר על הבעייה ולמשוך צעירים".

כיצד תראה הליגה הלאומית?

סלע: "הפערים בין הקבוצות יצטמצמו מאחר שכמה קבוצות תחתית התחזקו. תהיה, לדעתי, תחרות של קבוצות תחתית מהעונה שעברה לעבר מרכז הטבלה, ויותר קבוצות יקשו את חייהן של קבוצות הצמרת. צפויים, לפיכך, מאבקים שקולים ומעניינים יותר. בעונה שעברה שמרו רק שתי נבחרות ראשל"צ על יציבות לכל אורך העונה. העונה יהיו שותפות נוספות למאבקי הצמרת, אולי בדמות הפועל ר"ג. עם זאת, הקרב על הכתר יישאר שוב בראשל"צ".

שורת המחדלים במסע לבולגריה מחייבת מסקנות

מאת משה כהן

"המחדל הבולגרי" של הכדורסל הישראלי במשחקי הד"ג בי לא היה רק מקצועי. המחדלים הארגוניים היו חמורים לא פחות ונודע, כי במערכת המבחן נערכה חקירה על "ביסת הלילה המשקי".

על הכשלון המקצועי של הכדורסלנים הוכר רבות וה"מומחים" למיניהם כבר הציעו דרכים להצלת הכדורסל הישראלי, אבל על כמה "פאשלות" ארגוניות איש לא נתן עדיין את דעתו ויש לקוות שאחרי פרסום רשימה זו יוסקו המסקנות המתבקשות.

רמז ראשון על הצפוי ניתן שלושה ימים לפני הנסיעה לבולגריה, כאשר שלטונות צה"ל סירבו לאשר לשחקן הנבחרת אבי מאור לצאת לבולגריה. התברר, כי הבקשה לאישור היציאה הוגשה זמן קצר יחסית לפני הנסיעה ובאיגוד שכחו כנראה כי מדובר בנסיעה למדינה קומוניסטית. רק לאחר מאמצים רבים הושג כאור את אישור היציאה המיוחל.

לאחר ליל שימורים של רוב שחקני הנבחרת, שראשם היה נתון לסכסוך הכספי עם איגוד הכדורסל, קיוו הכל שבבולגריה יפתח העידן החדש של הכדורסל הישראלי.

כבר בדרך לסופיה התברר שהנבחרת פתחה את המסע הקצר ב"רגל שמאל". טיסת חברת "לופטהנזה" מלוד למינכן נחתה דקות ספורות לפני יציאת טיסת ההמשך לסופיה. המזל האיר את פניו לנבחרת הישראלית ולא היו סיבוכים בטיסה בת"א. אין ספק שאפילו אם היו שיבושים קלים ביותר הנבחרת לא היתה מגיעה לסופיה כמתוכנן.

ריצה למטוס

בשדה התעופה של מינכן נראה מחזה משעשע, כשהנבחרת "ענקים" רצה בהיסטריה לעבר המטוס שיעדו סופיה. מיקי ברקוביץ' שהמתין במינכן נראה חיוור וחסר אונים וביקש מספר פעמים שיקראו לישראלים ברמקול. בתמימותו הוא חשב שהמשלחת הישראלית איבדה את דרכה בשדה התעופה הגדול.

לטענת זוהר כהן ממשרד הנסיעות "שגיא טורס" לא היתה ברירה אלא לטוס לסופיה דרך מינכן. זאת משום שרק חודש לפני יציאת הנבחרת לבולגריה ביקשו ממנו "לטפל" בהסדרת הטיסות ובאותה תקופה לא ניתן היה למצוא מקומות פנויים ברוב המטוסים.

יו"ר איגוד הכדורסל, יורם אוברקוביץ', טוען כי במקרה של שיבוש בלוח הזמנים של הטיסה מהארץ היו ממתינים במינכן לנבחרת הישראלית ורק אז המטוס הזר היה יוצא לסופיה. ראוי לציין, כי כבר חודשיים לפני הטורניר בבולגריה היה ידוע על המיקום והמועד.

מקצוען נוסף

גם על חסרונו של עוזר מאמן דובר רבות בבולגריה. ברור, כי מקצוען נוסף בספסל הישראלי יכול היה אולי לסייע לשחקנים להחזיק מעמד מול הפינים ואז הכל היה נראה אחרת. באיגוד הכדורסל הבינו זאת ובימים אלה מחפשים ראשי האיגוד בקדחתנות רבה עוזר מאמן לאמו.

יורם אוברקוביץ' טוען, כי חוסר המידע על הנבחרת הפינית הכריע למעשה את גורלנו. חלק מאנשי המשלחת הפינית לא האמינו לנו, כשסיפרנו להם כי נבחרתם מהווה עבורנו נעלם. השאלה הגדולה היא האם זה מקרי שהנבחרת הפינית הגיעה לבולגריה רק 20 שעות לפני פתיחת הטורניר. היתה סברה, כי המשלחת הפינית עיכבה בכוונה את באה כחלק במלחמת העצבים שלה מול ישראל לפני המשחק. לפיכים היה נח שהם בהורים נעלם ואחד מראשי איגוד הכדורסל הפיני לא הסתיר זאת בעת באו למילאנו, שם נערכה הגרלת משחקי אליפות אירופה לאומות. במצב זה נאלץ ויינקרנץ להסתמך על מידע מקודפל של עופר פליישר שחזה בנבחרת אס"א של פינלנד חודשיים לפני טורניר פלאבן.

לאחר שהתברר סופית כי ישראל נכשלה בטורניר זה נערך טקס סיום מרשים. הרכב הישראלי שנכח בעת הטקס היה מדולל ולא כולם נראו עומדים יחד עם כל השחקנים והמשלחות.

ביום האחרון בבולגריה החל בלגן הטיסות. מנהל הנבחרת, מישקה לפרדון, עזב יחד עם אלימלך ומאור את פלאבן בשעת בוקר מוקדמת. מיקי ברקוביץ' שהגיע בצהריים לסופיה כדי לטוס לוינה ומשם לרומא, נדהם לגלות כי בטעות נמסר לו כרטיס טיסה ל...אתונה. רק באדיבותה של הפקידה בשדה התעופה של וינה נמנעה ממנו אי-נעימות רבה.

שאר שחקני הנבחרת הגיעו לסופיה בערב במטרה לטוס לאתונה. הניסיון להטיס את מרסר למינכן, כדי שיגיע עוד באותו ערב לישראל, עלה בתוהו משום מה ומרסר סבל לילה נוסף מחוץ לביתו.

פרשת דמשק

בשדה התעופה של סופיה התברר לישראלים כי הטיסה של חברת התעופה הבולגרית "בלקן" נוחתת נחיתת ביניים באתונה וממשיכה לדמשק. חלקם סירב לעלות לטיסה ורק לאחר שהמארגנים דאגו לכך שהם יעלו אחרונים הסכימו הישראלים ברגע של חולשה לעלות למטוס.

לישראלים היו אלטרנאטיביות אחרות, כמו המתנה של יום נוסף ואז לטוס בביטחה למדינה מערבית אחרת, או אפילו לעלות על הרכבת מסופיה לאתונה.

הישראלים עלו אחרונים למטוס, שהיה מלא בערבים. צריך לזכור שבאותה העת הכתה סופיה בתושבים ממדינות ערב שבאו ליטול חלק בחגיגות יום העצמאות הבולגרי וחלקם טסו לדמשק.

הישראלים החליטו לא לגלות לאיש את זהותם והתייחסו לטיסה זו כמבצע צבאי. אולם, המלווה היהודי הנחמד של הנבחרת, פטר מרקוב, עלה למטוס וממש לפני המראתו איחל להם הצלחה וטיסה נעימה ב...עברית. מרקוב לא הבין כנראה מדוע הישראלים עשו את עצמם שאינם מבינים את שפתו...

הטיסה בת השעה היתה סיוט. לשאלות הנוסעים הציגו עצמם חלק מהשחקנים הגבוהים ובהירי העור לשחקני הנבחרת ה...פינית ולאבאן מרסר הוצג כשחקן החיזוק. בשדה התעופה של אתונה נשמו כולם לרווחה ורק אז החלו להבין את המשמעות החמורה של עלייתם למטוס שיעדו הסופי היה לדמשק. מעניין מה היה קורה אם אחד מחברי ארגוני המחבלים (יש סיכוי סביר שהיו בטיסה זו גם מחבלים) היה מגלה איזה "מטמון" נפל לידיו, או מה היה קורה במקרה של שביתה בשדה התעופה של אתונה...

"שערוריה" כך מגדיר יורם אוברקוביץ' את הטיסה לדמשק וטוען, כי אם הוא היה שם – סביר להניח שהנבחרת לא היתה עולה על טיסה זו.

זוהר כהן במשרד "שגיא טורס" טוען כי חברת "אל-על" היתה אחראית על טיסה זו והוא לא ידע שהיעד הסופי הוא לדמשק. לטענתו, גם שרותי הבטחון היו צריכים להעיר מראש ולאסור את הטיסה. "הכשלון אושר ע"י כל הגורמים המוסמכים ואיש לא שם לב לעובדה שמדובר בטיסה שהיעד שלה הוא דמשק". זוהר כהן גילה לאחר בדיקה כי כל הטיסות של חברת "בלקן" מסופיה לאתונה ממשיכות לאחר נחיתת ביניים לאחת ממדינות ערב.

"תאמין לי שכל ארגון הנסיעה לבולגריה עלה לי בהרבה בריאות ואחרי שנודע לי על הטיסה לדמשק לא יכולתי לישון כמה לילות", הוא מציין.

על העובדה שהיו מחדלים בנסיעה זו אין עוררין. כעת צריך לראות מי ישלם את המחיר ומה יהיו הלקחים בעתיד.

יורם אוברקוביץ'
לי לא היה קורה

מישקה לפרדון
בבוקר לפולין

אין ויזות

עם נחיתת המטוס בשדה התעופה של סופיה התברר כי אין אשרות כניסה למשלחת הישראלית. הבולגרים טענו כי הם היו צריכים לקבל טלקס נוסף המאשר באופן סופי את בוא המשלחת ואז היו ה"ויזות" נמסרות ללא המתנה של קרוב לשעתיים בחום היוקד. עוד טענו הבולגרים, כי אם היה מגיע נציג ישראלי לסופיה כמה ימים לפני פתיחת הטורניר הכל היה מסודר והאי-הבנות היו נמנעות.

לטענת ראש המשלחת לבולגריה, משה קובר, ההמתנה המבוטכת נבעה בגלל העובדה שלא נמצא בשדה התעופה איש מבין המקומיים הדובר אנגלית ורק לאחר שנמצא ה"גואל" נמסרו ה"ויזות". יורם אוברקוביץ' טוען, כי איגוד הכדורסל הבולגרי שלח טלקס המאשר את בוא המשלחת הישראלית ומודיע על הכנת אישורי הכניסה הדרושים. מעניין מדוע המשלחות מפינלנד ויוגוסלביה לא נתקלו בקשיים בסופיה.

עד כמה חסרו הישראלים אפילו ידע מינימאלי על הנעשה בבולגריה, תעיד העובדה שהם הגיעו לסופיה עם לבוש חורפי ובשדה התעופה הם נאלצו "להתנחל" באחת הפינות כדי להחליף את הבגדים החמים בבגדי קיץ.

בכך לא תמו התלאות בשדה התעופה הקטן של סופיה. התברר, כי המזוודה של הארווי לאסוף לא הגיעה לסופיה ועקב כך הוא נאלץ להחמיץ את אימוניה הראשונים של הנבחרת. קבוצות רבות באירופה נוהגות לצאת לטורנירים קצרים רק עם תיקי צד, כדי להמנע מסיבוכים של איבודי מזוודות. יורם אוברקוביץ' אומר, כי בעתיד הדבר ישקל בנסיעות קצרות של הנבחרת הישראלית.

המפגש הראשון של השחקנים עם העיר הבולגרית פלאבן הכניס את כולם להלם. בתחילה הכל נראה מבולגן וכדי למצוא אוכל בקבוקי "קוקה-קולה" נאלצו ראשי המשלחת לעבול קשה. דבר זה מחזק את הטענה, כי נציג ישראלי חייב היה להגיע לבולגריה קודם-לכן כדי להכין את כל הסידורים הדרושים.

חסרו מזכרות

בשביל רוב השחקנים הבולגרים היה המפגש עם הישראלים בבחינת היכרות ראשונה. הם קמעו עלינו רבות ובאופן טבעי הם ביקשו דגלונים למזכרת, אבל המספר המועט של הדגלונים והמזכרות שהביאו איתם ראשי המשלחת אילץ את הישראלים לסרב לבקשותיהם המרובות של הבולגרים. אוברקוביץ' מודה, כי היה זה מחדל של יחסי ציבור והיה צריך לחשוב גם על נקודה זו. צריך לזכור שישראל שיחקה במדינה עויינת שתושביה אינם מורגלים לראות ישראלים לעיתים תכופות.

במשך היום שקדם למשחקה של ישראל מול פינלנד היתה השיחה המרכזית במחנה הישראלי על "פרשת התשלומים". חלק מהשחקנים הרגישו כי לאחר העליה לדרג א' (שנראתה להם מובטחת) יעשה החשבון הסופי עם איגוד הכדורסל. המעניין הוא כי לאבאן מרסר, שבגללו כביכול פרץ הסכסוך, נראה מאוד מבודד והוא הירבה להעסיק את עצמו בקריאת ספרים. משה ויינקרנץ הביע את תקוותו, יום לפני משחק הפתיחה מול פינלנד, שפרשה זו לא תשפיע על הנבחרת הישראלית במשחקה הראשון. לדעתי, בעת המשחק היה ראשם של השחקנים נתון רק במשחק, אבל בעת אימוני ההכנה ראשם היה נתון גם לעגל הזהב.

במשחק השני של הטורניר מול בולגריה נסבה כבר העניין הכספי והשחקנים נלחמו בחירוף שיניים למען כבודם. במהלך המחצית השניה נפגע לאבאן מרסר בגבו והוא נאלץ לנטוש את המגרש. המעפה של הנבחרת לא הבין מה קרה למרסר, שפונה לבדיקות בבית החולים המקומי. אין ספק, כי רופא היה מסוגל להבין מייד כי לא היה מדובר בפגיעה רצינית והיו שטענו, כי מרסר שהצטיין עד לפציעתו היה חוזר לשחק ואז ישראל היתה גוברת על בולגריה בהפרש נקודות גבוה והדבר היה מבטיח למעשה את עלייתה לדרג א'.

בירושלים מאמינים ביכולתם להיות ה"סוס השחור"

מאת אלי גרונר

יתכן שראינו במחזור הפתיחה של הליגה הלאומית בכדורסל את "הסוס השחור" – הפועל ירושלים. עליפי משחקה מול מכבי נתניה נראה שלפחות שחקני עיר היהלומים יאלצו להיאבק נגד הירידה לליגה הארצית.

הנתנייתים שיחקו ברוב שלבי המשחק עם שישה אמריקאים ובאולם הביתי הם יהוו קרוב לודאי אגוז קשה לפיצוח. לנתניה יש בעיה מתחת לסלים ועובדה זו עלולה לעלות לה לא אחת ביוקר רב.

ה"קפטן" הנתנייתי, קיסק, אומר באנגלית שוטפת: "היינו צמודים לכל אורך המשחק, אבל התמוטטנו בדקות הסיום. אין דבר, ננצח אותם אצלנו".

הפועל ירושלים גרמה לאוהדיה הרבים קורת רוח. זוהי קבוצה עם פוטנציאל רב, המסוגלת להפתיע אפילו את "אריות" הליגה.

אין ספק שהרכש בדמותם של ארז חזן וקים בנס מתחיל להוכיח את עצמו ויחד עם שני השחקנים הזרים של הקבוצה צפוי לה עתיד ורוד.

ארז חזן עדיין לא מרוצה מיכולת קבוצתו: "יש מקום לשיפור אבל הקבוצה רצה היטב", הוא מציין. קים בנס נשמע אופטימי: "בסיבוב הראשון נהוה את הפתעת הליגה ובסיבוב השני כבר כולם ילמדו להיזהר מפנינו".

בירושלים מקווים שהפצועים יהיו כשירים לקראת המשחק הליגה הקרוב נגד האלופה, מכבי ת"א. ריקי בראון סובל מכאבים בברכו מזה זמן רב וארז חזן סובל מפגיעה ברגלו.

תובע לפזר את מוסדות הפועל

מאת ג.אשר

הרצל תגי, חבר מזכירות מרכז הפועל, עתר לאליהו נאווי, יו"ר רשות השיפוט בהסתדרות, בבית תריגות ומוסדות, לדבריו, בהרכב ובתיפקוד מרכז הפועל.

תגי מדגיש, כי מליאת מרכז הפועל אמורה למנות עלפי התקנון 100 חברים, אולם בפועל היא מונה 134 חברים. יתר על כן, אומר תגי בעתירתו, מזכירות מרכז הפועל אמורה למנות לא יותר מ-27 חברים, אולם בפועל היא מונה 48 חברים.

כן כותב תגי, כי עלפי התקנון המנין החוקי לישיבות המזכירות והמרכז אמור להיות 50 אחוז ממספר חבריהן. בפועל מתקיימות ישיבות ומתקבלות החלטות כשמספר המשתתפים קטן מהמספר הנחוץ בתקנון.

תגי מבקש מרשות השיפוט להורות על פיזור המוסדות האלה או לפסול את ההחלטות, שהתקבלו שלא בהתאם לתקנון, או לחילופין לתת צו הצהרתי, שהמוסדות האלה בלתי חוקיים.

• מזכירות הפועל תל-אביב בחרה בסוף השבוע את הנהלת האגודה, הכוללת 9 חברים בלבד: אלי בילה, משה ולדמן, עוזי כהן, דוד טבת, יוסף יצחקוב, איסר הייבן, שמואל קרייזברג, אברהם בוזהי ואשר גולדשלגר.

הערב המחזור ה-3 בארצית

מאת משה כהן

המשחקים בין אליצור קרית-אתא והפועל גבעתיים בדרום והפועל איתן גבת להפועל נהריה בצפון, יעמדו הערב במוקד משחקי המחזור השלישי בליגה הארצית בכדורסל.

● מחוז דרום: אס"א ת"א – הפועל באר-שבע, מכבי ראשל"צ – אליצור ת"א, מכבי חולון – הפועל אשקלון/קרית-גת, גבעת-שמואל – הפועל גנן, הפועל ר"ג – מכבי רחוב ת"א.

● מחוז צפון: הפועל כנרת – הפועל עין-דור/כפר-תבור, אליצור קרית-אתא – הפועל קרית-שמונה, מכבי בת-ים – הפועל גדשפוראל, מכבי חדרה – הפועל בקעת בית-שאן, מכבי כרמיאל – מכבי קרית-מוצקין.

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי, חיפה

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, החליטה לאשר, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא:
"תכנית כל' חפ 1024 ד' – הרחבת בית הקברות חיפה" המהווה שינוי לתכניות: חפ/229 – תכנית מתאר של העיר חיפה, ושפע על תכניות:
חפ/1024 ד' – הרחבת בית הקברות היהודי, שינויים בקשר להתוויית דרך
חפ/1714 – ביטול דרך ליד בית העלמין היהודי.
מקום התכנית: השטחות המערביים של הר הכרמל.
הודעה על הפקדת שינוי התכנית פורסמה בילקוט הפירסומים מס' 3373 התשמ"ז, עמוד 2974.
השינוי האמור, בצורה כפי שהועדה המחוזית אישרה אותו, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חיפה, וכל המעוניין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים, ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
משה גלזר
יושב ראש הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה, מחוז חיפה
כ"ז באב התשמ"ז
21 באוגוסט 1987

בבית משפט השלום בחיפה
תובעים: יעקב ושיוה גינשטיין ע"י ב"כ עוה"ד ש. אלקין ו/או ה. לוי מרחוב ירושלים 15 חיפה 33132
נגד
הנתבעת: עזבון המנוחה
אלה שוורץ ז"ל
שכתובתה כיום אינה ידועה
הזמנה לדין
אל הנתבעת הנ"ל. האיל והתובעים הגישו לביהמ"ש השלום בחיפה תובענה נגדך במפורש ובכתב התביעה שהעתק ממנו שמור עבורך בביהמ"ש זה, הנך מוזמנת להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מיום פרסום הזמנה זו. הדיני לך כאם תגישי כתב הגנה ולא תתייצבי למשפט, יינתן כאותו יום פס"ד שלא בפניך. אך אם לא תגישי כתב הגנה במועד שנקבע לכך, יינתן פס"ד שלא בפניך אף לפני היום שנקבע למשפט והזמנה להתייצב תבוטל.
י. כהן
מזכיר ראשי

הועדה המקומית לבנין והתכנון עיר בת-ים
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה – 1965
בית התלמיד ובית-תאלא תוית אבת הגישו בקשה לועדה ואת כל 953 לקיים גן ילדים בקומת א' ... בגוש 6122 חלקה 213, ... באחד ב'.
והיה לא בהתאם להיתר הבניה ... לבניין הנ"ל. כל המעוניין יכול להגיש בבקשה האבייה במשרדי הועדה המקומית ... תוך 14 יום מיום פרסום זה.
ב. אורנשטיין
יו"ר הועדה המקומית
לבנין ותכנון עיר
בת-ים

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אשור להקלה לתוספת לאחוזי בניה 6%, ברחוב רב במודיין מס' 17 גוש 7047 חלקה 127.
תיק בנין 5-3074-058
בקשה מס' 870998
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין בתובתו המדויקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והתנגדה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו

בנק ישראל

חדש

הודעה על הוצאת
מלווה קצר מועד

ביום 7.10.1987 תונפקנה סדרות מלווה קצר מועד לפי הפירוט הבא:

מספר הסדרה	כמות מוצעת במיליוני שקלים חדשים שווי נקוב	מועד הפריון	ימים לפריון
1257 ג'	100	30.12.87	84
0218 ד'	100	3.2.88	119

בקשות לרכישה של הסדרות תוגשנה באמצעות הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך, במחירים שיהיו נמוכים משווין הנקוב. יום המכירה הראשון בבורסה לניירות ערך יהיה יום ג', 6.10.1987 (ערך יום ד', 7.10.1987).
ביום המכירה הראשון בבורסה ימכור בנק ישראל את מלוא הסכום המוצע או חלק ממנו כפי שייקבע על ידו.
הסדרות תסחרנה בבורסה לניירות ערך ביחידות של 100 שקל חדש שווי נקוב ותפרענה על ידי בנק ישראל בשווין הנקוב (100%), בתאריך הנקוב לעיל.
התנאים המחייבים לסדרות הנ"ל פורסמו בתקנות מלווה קצר מועד (סדרות מסוג ג') התשמ"ד – 1984 – ו(סדרות מסוג ד') התשמ"ז 1987.
פרטים נוספים אצל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך.

هكذا من الأصل

בת 23 נרצחה בביתה בנתניה ביום כיפור – בדקירות סכין

בקריית מוצקין נרצח גבר בן 42 כנראה על רקע סכסוך כספי

מאת חנה מאיר, סופרת „דבר" בשרון

ירדנה חמו, צעירה בת 23 מנתניה, נרצחה ביום כיפור בדקירות סכין.

הרצח אירע בשעה 5.30 לפנות-בוקר ברחוב שמורק 61, בשכונת אזורים בדרום נתניה. בביתה של משפחה המתגוררת בקומה הרביעית נשמעו צעקות. בדירה נמצאה בת המשפחה, ירדנה חמו, כשהיא פצועה קשה מדקירות סכין. היא הועברה במצב אנוש לבית-החולים לניאדו בנתניה, שם נפטרה לאחר מכן.

החשודים בביצוע המעשה נעצרו אמה של הנרצחת ושני אחיה.

רצח בקריית-מוצקין

יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי, מוסר:

יוליק גיסמן, עובד לשעבר בעיריית קריית-מוצקין, בן 42, נרצח בליל חמישי כנראה בעת מריבה בין שני תושבי האיזור, בני שלושים. הוא נדקר מספר פעמים בשברי בקבוקים וגולגלתו נחבטה כמה פעמים במכשיר קהה.

גופת הנרצח נמצאה בערב יום כיפורים בשעה 6.10 בבוקר בחורבה עזובה ברחוב יעל 5 בקריית-מוצקין על-ידי עובר-אורח, עטופה סדין לבן ובצידה השמאלה כתם דם גדול.

לזירת הרצח הגיעו מיד כוחות משטרה גדולים בפיקודו של מפקד תחנת זבולון, סגן-ניצב יעקב בורוכסקי. למקום הוזעקה גם ניידת לזיהוי פלילי והחוקרים הלכו לאסוף ממצאים ראשונים בשטח.

שכנים סיפרו, כי במשך הלילה שמעו שברי בקבוקים שהתנפצו. לאחר שהתבררה זהות הנרצח גילו החוקרים, כי למנוח היתה דירה ברחוב יעל 12, כ-20 מטרים ממקום הימצאות הגופה. כשהתדפקו על הדלת גילו במקום שני צעירים שהכחישו כל קשר למעשה. הדירה היתה נקיה ושטופה, דבר שהגביר את חשד השוטרים. החוקרים המשיכו בחיפוש אחר ממצאים ולהפתעתם, גילו לא הרחק מן הדירה ערימה של שברי בקבוקים, שכנראה הושלכו מיד לאחר הרצח. השכנים העידו, כי שני הצעירים אכן שטפו את הדירה במשך הלילה.

יוליק גיסמן התגורר ברחוב החשמונאים בקריית-מוצקין יחד עם אמו הקשישה. השכנים ברחוב יעל 12 כמעט לא ידעו לספר על הנרצח דבר מלבד העובדה שבצעירותו, כנראה הסתבך בפלילים והיה מכור לטיפה המרה. המשטרה סבורה, כי גיסמן נרצח בעקבות סכסוך כספי עם הדיירים ברחוב יעל 12, להם השכיר את דירתו.

עגל בעל שני ראשים נולד בקיבוץ מעגן

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בעמק

בקיבוץ מעגן שבעמק הירדן לא השתעממו ביום כיפור. את מרבית שעות היום עשו חברים רבים ברפת של המשק, שם צפו בלידה נדירה של עגל בעל שני ראשים. יצויין, כי אף שאין זו פעם ראשונה, הרי שלידת עגל בעל שני ראשים היא בבחינת תופעה נדירה.

העגל נולד כאחד משני עגלים תאומים. ראשיו מחוברים באמצעיתם ולפיכך יש לו שני פיות היונקים בעת ובעונה אחת, ארבע עיניים ושני אפים. יחד עם זאת, יש לו רק שתי אוזניים.

רפתנים מנוסים מהעמק שהגיעו לרפת של מעגן, הביעו את הפתעתם לנוכח העובדה שלמעלה מעשר שעות לאחר שיצא לאוויר העולם, עדיין נשם העגל בעל שני הראשים, אף שבדרך כלל נולדים עגלים כאלה כשהם מתים או מתים מיד לאחר מכן. נראה כי גם עגל זה לא יאריך ימים ובמעגן התלוצצו אתמול שהנה, סוף סוף נולד משהו עם ראש גדול בקיבוץ...

אין שידורים? יש וידיאו!

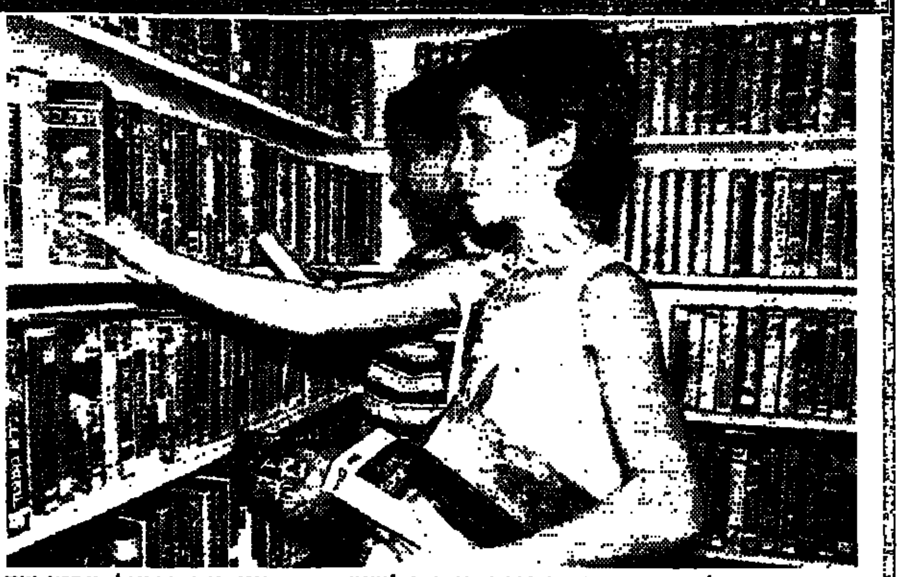

שעות אחדות לפני כניסת יום-כיפור ניתן היה למצוא את המוני בית-ישראל, מקטן ועד גדול, בספריות הווידיאו ובחנויות. (צילום: אילן אוסנדרייבר)

„אל-על" עשויה לרכוש עוד 2 מטוסים כדי לעמוד בעומס – ג'מבו ובואינג

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

„אל-על" עשויה לרכוש שני מטוסים נוספים במהלך השנה הבאה במחיר כולל של 146 מיליון דולר, כדי לעמוד בעומס התנועה הצפוי בשנת ה-40 של המדינה. שני המטוסים החדשים יגדילו את כושר ההובלה של החברה ב-12 אחוז. בחודש אוקטובר השנה „אל-על" שיא חודשי בהובלת נוסעים ומטען בכל תקופת קיומה.

שני המטוסים הם ג'מבו ו„בואינג 757". רכישת הג'מבו כבר אושרה על-ידי המפרק עמוס בלום, הממלא את תפקיד יו"ר מועצת-המנהלים. מטוס זה ייכנס לשירות מיבצעי כ-ז במאי 1988 ויאפשר להאריך את עונת [illegible] עד אמצע מאי במקום עד מארס עד כה.

רכישת ה„בואינג 757" עדיין לא אושרה סופית. אם תאושר, אמור המטוס להיכנס לשירות מיבצעי בחודש יוני. זה יהיה המטוס השלישי מדגם זה בשירות „אל-על". המטוס הראשון יימסר ל„אל-על" בסוף החודש הבא והשני כעבור חודש. ה„בואינג 757" יחליף את מטוסי ה„בואינג 707" הישנים, [illegible]

[illegible] „אל-על" [illegible] „בואינג 707" [illegible] ב-8.8 אחוזים, לאחר שבשמונת החודשים הראשונים של השנה חל גידול של 36 אחוזים, [illegible] 5 אחוזים [illegible] בהשוואה ל-35 אחוזים [illegible] 12 אחוזים [illegible] ל-87 אחוז, בהשוואה ל-85 אחוזים באותו החודש בשנה שעברה.

הפרקליטות קוראת לבג"ץ לדחות עתירת צוקר על האיצטדיון בי-ם

(ע). – פרקליטות המדינה קוראת לבג"ץ לדחות על הסף את עתירתו של חה"כ דדי צוקר, שביקש מבג"ץ להורות לראש הממשלה, המחזיק את תיק הפנים, לאשר לאלתר את תוכנית האיצטדיון בשכונת מלחה בירושלים.

הפרקליטות קובעת בהודעה שהוגשה ביום ו' לבג"ץ, כי עתירתו של ח"כ דדי צוקר מוקדמת והוגשה בטרם מוצו כל ההליכים הנדרשים על-פי חוקי התכנון והבניה. בהודעה נטען, כי התוכנית הועברה לשר הפנים ביום ה-28 ביולי השנה ועם קבלת התוכנית התברר שהיא חורגת מהוראות תוכנית מתאר ארצית. לצורך כך הוגשה תוכנית מתוקנת ב-21 באוגוסט השנה. העתירה הוגשה עוד בטרם הגישו למשרד הפנים תוכניות מתוקנות.

עובדה זו, שהעתירה הוגשה מוקדם מדי, נטען בהודעה מציבה סימני שאלה באשר למניעי העותרים.

עוד נאמר בהודעה, כי כל עוד לא מוצו ההליכים המינהליים ולא התקבלה החלטה סופית, לא ניתן כלל לדון בעתירה בבג"ץ ויש לדחותה על הסף.

באשר לטענת העותרים, כאילו חייב היה שר הפנים להחליט בתוך 15 יום, טוענת המדינה, כי אין כל אפשרות מעשית לערוך בדיקה רצינית ועניינית של התוכנית בתוך 15 יום, מה גם שמבחינה משפטית אין הוראה בחוק המקציבה זמן למתן החלטתו של שר הפנים.

איגוד חברות הביטוח – למבצע נגד תאונות

מאת מאיר [illegible], סופר „דבר" לענייני כלכלה

איגוד חברות הביטוח יזום מבצע מלווה בפרסים שייקרא „אין תאונה בלתי-נמנעת". כל בעל רכב יקבל עם חידוש פוליסת הביטוח טופס הרשמה לתחרות, שההשתתפות בה תעלה 28 ש"ח. פעם בחודש תוגרל בין כל המשתתפים מכונית שתימסר לזוכה אם לא עבר עבירות תנועה במהלך שנה – על כך מסרו שלושה מראשי איגוד חברות הביטוח במסיבת עיתונאים שנערכה בבית סוקולוב בתל-אביב.

על-פי הערכה שהמבצע [illegible] 700 אלף בעלי הפוליסות ומכאן שצפויה הכנסה של כשבעה מיליון ש"ח. גם חברות הביטוח ישתתפו בסכומים שונים במבצע.

מנהלת הכנרת: זלזול ואדישות למשק המים

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בעמק

הכנרת מתחילה את עונת החורף במפלס המגיע למינוס 210 מטר ושבעים ס"מ ופירוש הדבר – עליה במטר אחד ושבעים ס"מ בהשוואה לאותה עונה בשנה שעברה. ממנהלת הכנרת נמסר כי בחורף האחרון ובעקבות הגשמים השלגים שלאחריו, עלה מפלס הכנרת בשני מטרים.

יחד עם זאת, הביעו אנשי מנהלת הכנרת דאגה מהאדישות והזלזול שמגלים, לדבריהם, המוסדות הנוגעים בדבר והציבור הרחב באשר למצב משק המים בארץ ומצב הכנרת. „החורף האחרון השכיח מכולם את מצבו הבסיסי הקשה של משק המים בארץ ואל כולם חזרה השלווה והאדישות ואלה אינם כלל במקומם", אמר בסוף השבוע צבי אורטנברג, יו"ר מנהלת הכנרת. לדבריו, הגרעון במשק המים הארצי עדיין גדול ואינו מותיר שום מקום לאופטימיות.

במחצית הראשונה של השנה הנוכחית נשאבו מהכנרת למוביל הארצי מעל מאתיים מיליון מטר מעוקב מים וזוהי כמות הגדולה יותר מסך כל כמות המים שהוזרמה מהכנרת למוביל בכל שנת 1986.

מושב צפורי עיקל רכושו של תושב, נכה צה"ל

מאת יצחק מרידור, סופר „דבר" בעמק

ועד מושב צפורי, שבגליל התחתון, עיקל את רכושו של תושב הכפר, בטענה כי האיש חייב לאגודה 100 אלף ש"ח.

יהושע ביאליקוב (אב לשלושה, יוצא קיבוץ בן 38, ונכה צה"ל שחלה בכליותיו במהלך שירותו הצבאי, ונזקק עתה לדיאליזה מדי יום ביומו), קנה משק בציפורי. מזכיר המושב טוען, שהזוג ביאליקוב התכוון למכור את הפרות ואת הציוד ולעזוב את המושב מבלי לפרוע את חובותיו הכבדים לאגודה.

המשפחה מכחישה בתוקף את דברי המזכיר וטוענת שמעולם לא התכוונה לעזוב את ציפורי. לדבריהם הם השקיעו במשק מאות-אלפי שקלים, וחלה טעות ברישום גובה החוב בהנהלת החשבונות של המושב.

בני הזוג אומרים, כי הם הגיעו „עד פת לחם" מאחר שהאגודה מסרבת לאפשר להם למשוך כספים על אף שהם התחייבו להחזיר את כל החוב.

נמסר שהמושב עיקל גם את חשבונות הבנק של הזוג, הנאלץ לחיות עתה מהקיצבה המשולמת לראש המשפחה כנכה צה"ל.

הקבלן נחום קלקא נעצר ושוחרר בערבות 2 מיליון ש'

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

נחום קלקא, בן 56, קבלן הבניין שנמלט מהארץ בספטמבר 82 לאחר שנחשד בהברחת 5 מיליון דולר לחו"ל נעצר ביום שישי על-ידי חוקרי היחידה הארצית לחקירות הונאה ומס הכנסה, ושוחרר בערבות של 2 מיליון שקלים בבית-המשפט השלום בתל-אביב.

רב-פקד אשר שמיר, בא-כוח היחידה הארצית לחקירות הונאה במטה הארצי, ויוסף שבירו, נציג מחלקת החקירות במס ההכנסה, אמרו בבית-המשפט, כי נחום קלקא מנהל את פעילותו במסגרת מספר חברות שבהן הוא בעל מניות ומנהל. בהתאם למידע שהגיע אליהם, נהג קלקא להבריח הון לשוויץ אשר הסתכם עד ספטמבר 1982 ביותר מ-5 מיליון דולארים המוחזקים בחשבונות בנקים והשקעות בניירות ערך בחו"ל. הון בהיקף זה איננו עומד בשום יחס להכנסותיו המוצהרות לשנת המס 1982, ולכן קיים חשד סביר שמקורו בהכנסות שהושמטו על-ידי החברות ובאמצעותן – שבשליטת קלקא.

כן עולה חשד כי קלקא עבר על חוק הפיקוח על המטבע בעת שהבריח את ההון לחו"ל, ועל כן יש לחקור אותו, כמקובל, דבר שנמנע מן המשטרה, בעת שנמלט לחו"ל.

שתי הרשויות הסכימו לשחררו בתנאי שיתייצב במשרדי פקיד השומה על-פי דרישה, שלא ייצא מהארץ עד סיום משפטו, שיפקיד את דרכונו לפני סיום המשפט במחלקת החקירות של מס ההכנסה ויפקיד ערבות עצמית של 500,000 שקלים וערבות צד ג' בסך 2,000,000 שקלים. שופט בית-המשפט השלום בתל-אביב, השופט יצחק בר-און, הסכים לשחרר את קלקא על-פי הדרישה.

החקירה נגד נחום קלקא החל לאחר שישראלי לשעבר, ישראי זילברברג, נעצר בנמל התעופה בן-גוריון, ובכיסו רשימת ישראלים בעלי חשבונות בנק בשוויץ. אחד מהם היה הקבלן ואיש העסקים נחום קלקא. הקבלן, ששהה באותה עת בחו"ל, החליט שלא לשוב לישראל כדי שלא ייעצר. משפחתו נשארה בישראל.

שובו של נחום קלקא התאפשר בעקבות מו"מ שהתנהל, בחשאיות, בין אברהם צרפתי, ראש מחלקת החקירות של מס ההכנסה בשיתוף עם אגף החקירות של משטרת ישראל ובין פרקליטו של קלקא, עורך-הדין יהושע גלכר (פרקליטו של „פשוט" מהשב"כ). קלקא ישב במרוצת השנים האחרונות בארה"ב.

בן-ישראל: על מועצות פועלים גדולות להרחיב הסיוע לשכונות

מתפקידם של האחראים לשכונות במועצות הפועלים הגדולות, להעמיק ולהרחיב את הפעילות בשכונות – אמר גדעון בן-ישראל יו"ר האגף לארגון ומועצות הפועלים בסיורו בשכונת כפר-שלם בתל-אביב, ערב יום כיפור.

בן-ישראל שסייר, יחד עם פלטיאל סגל, ראש מחלקת השכונות והפעולה הקהילתית בהסתדרות, נפגש עם ראשי ועדי השכונות בכפר-שלם וסביבתה ושמע מהם על בעיות השכונות ועל יחס עיריית תל-אביב ומועצת פועלי תל-אביב אליהן.

ראשי הוועדים וכן ראשי קבוצת הכדורגל הפועל כפר-שלם, התלוננו על כך שגן הילדים וגן מועצת הפועלים אינן מקנות את תשומת הלב הראויה לקבוצה שכונתית המשחקת בליגה ב' ועל כך שאין מקצים תקציב לשיפוץ ותיקונים במועדון ההסתדרותי המקומי כדי לאפשר חידוש הפעולה התרבותית במקום. אל המסיירים נלווה גם צדוק קעידה ממועצת פועלי תל-אביב.

סיור זה היה השלישי במסגרת סיורים, בעת האחרונה, של גדעון בן-ישראל בשכונות בתל-אביב. קודם לכן ביקרו בכרם התימנים ובשכונת התקווה, שגם בהן קיימת הזנחה.

יו"ר האגף לארגון ולמועצות הפועלים הדגיש, שיתבע ממועצות פועלים גדולות קידום והעמקת הפעולה בשכונות.

אם אתה מכיר את חוקי התנועה האזן לגלי צה"ל בסוכות וזכה בפרסים.

בכביש היה צודק לכסף! הסנה מציעה שתנהג בחוכמה

קבלת מודעות 24 שעות ב„דבר"
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל„הלוח הכללי" „דבר"
מתקבלות 24 שעות ביממה
ב„דבר" דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118 (מול כסית).
טל. 239952, 248518

אם ברשותך מניות בנקאיות חסומות, כדאי שתזכור כי בסוף אוקטובר 1989 תקבל תמורתן סכום בשקלים השווה ל-134 דולר לכל 100 דולר מניות שהיו לך ב-1983.

שמורה לך גם הזכות לפדיון מוקדם של המניות שברשותך. אם תנצל זכות זו ותודיע על כך לבנק עד 20 באוקטובר 1987, תקבל בסוף אוקטובר סכום בשקלים השווה ל-112 דולר לכל 100 דולר מניות שהיו לך ב-1983.

אולם, לפני שתחליט מתי לפדות את המניות, כדאי שתדע כי עכשיו **נוספו למניות שברשותך יתרונות חשובים** ההופכים אותן להשקעה שהיא ייחודית בתכונותיה בשוק ההון הישראלי.

אם תבחר בהשקעה זו תיהנה מ:

■ **בטחון**
פדיון המניות מובטח בהתחייבות הממשלה.

■ **תשואה גבוהה פטורה ממס**
בעת הפדיון הסופי תקבל 134 דולר המבטיחים תשואה דולרית של 9.4% לשנה בשנתיים הקרובות.

■ **הגנת הצמדה**
בתקופה שבין אוקטובר 1987 לאוקטובר 1989 תקבל הצמדה לדולר בצירוף תשואה של 9.4% כאמור, או הצמדה למדד, לפי הסכום הגבוה.

■ **נזילות**
ב-1.11.87 תירשמנה המניות למסחר בבורסה לני"ע בת"א. כך יהיה בידך למעשה נכס כספי אותו תוכל לממש בכל עת ע"י מכירה בבורסה.

עכשיו, כשאתה כבר מכיר את כל היתרונות, תוכל לשקול בעצמך ולהחליט מה הטוב ביותר עבורך. אם תעדיף שלא לפדות את המניות עכשיו וליהנות מהתנאים המשופרים - **פשוט על תעשה דבר!**
התנאים המשופרים יחולו אוטומטית על כל המניות שבעליהן לא יודיעו אחרת לבנק.

על כן, אל תפדה את המניות הבנקאיות לפני שבדקת מה טוב בשבילך

גזור ושמור לעיון לפני החלטה

לשכת הפרסום הממשלתית

משרד האוצר

לחברנו משה פרי
אתך באבלך במות אביך
חיים ז"ל
יאיר כהן
וצוות עובדי חברת מפעלי תרבות וחינוך

על מותו של **משה חובב** ז"ל
מתאבלים
הנהלת קול-ישראל וחבר העובדים

במלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו
משה גולדשטיין ז"ל
סגן ראש עיריית תל-אביב לשעבר.
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
מחר יום שני י"ב תשרי תשמ"ח 5.10.87
בשעה 3.45 אחה"צ בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת-ים
אוטובוס יצא בשעה 3 אחה"צ, מרח' ויצמן 21 תל-אביב.
המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על מותו של
קרבצ'יק שלמה ז"ל
ההלויה תתקיים היום יום ראשון י"א תשרי תשמ"ח 4.10.87
בשעה 14.30 בכפר סמיר, אוטובוס יצא מרחוב הפועל 14 א' חיפה בשעה 13.45.
המתאבלים:
אשתו – אלקה
בניו – גרשון ואביהוד קרבצ'יק
בתו – נעמה מאירי ומשפחתה
אחיו, אחיותיו, נכדיו, ונכדותיו

אנו אבלים על מותו של
בנימין זכאי
היקר לכולנו
אשתו – בתיה זכאי
בתו וחתנו – רחל ומשה לוין
בתו וחתנו – נורית ושמעון שפרוני
כלתו – מירה זכאי
הנכדים והנינים
ההלויה היום בשעה 16.00 בקיבוץ נצר סרני.

יקירנו
יצחק פרבר
איננו
ההלויה תתקיים ביום ב' י"ב תשרי תשמ"ח
5.10.87 בשעה 14.00, בבית העלמין בקרית שאול.
המשפחה

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	1	12 -	בהיר
אמסטרדם	5	15 -	בהיר
בואנוס איירס	12	20 -	גשום
הלסינקי	3	11 -	בהיר
הונג קונג	24	27 -	מעונן
וינה	5	14 -	מעונן
ונציה	6	14 -	בהיר
טוקיו	17	21 -	גשום
טורונטו	17	23 -	מעונן
יוהנסבורג	4	21 -	בהיר
לונדון	11	17 -	מעונן
ליסבון	18	25 -	בהיר
מדריד	12	27 -	בהיר
מונטריאול	11	26 -	מעונן
ניו יורק	17	26 -	מעונן
סאן פאולו	14	לא	נמסר
פאריס	8	15 -	בהיר
פרנקפורט	3	12 -	בהיר
ציריך	6	12 -	בהיר
ריו דה ז'נרו	17	27 -	בהיר
שטוקהולם	4	11 -	בהיר
שיקגו	14	20 -	מעונן

swissair

مكان الأصل

שרידי מטוס של צבא ממשלת אנגולה מוצגים בפני אנשי תקשורת מערביים ודרום־אפריקאים על־ידי אנשי מחתרת אוניט"ה שהפילו אותו באזור הקרבות המתנהלים בינם לבין כוחות הממשלה מאז 10 ביולי. (צילום: א.פ.)

מנהיג 'אוניטה': בתוך שבועיים קרב הכרעה עם כוחות אנגולה

יוהנסבורג (א.פ.).– מנהיג ארגון המחתרת הימנית 'אוניטה', הנלחם בממשלתה המארקסיסטית של אנגולה בסיועה של ממשלת דרום־אפריקה, הביע בסוף השבוע את הערכתו, כי בתוך השבועיים הבאים צפוי קרב הכרעה בין כוחותיו לבין כוחות הממשלה.

המנהיג, ד"ר ג'ונאס סאווימבי, אמר במסיבת עתונאים שכינס במטה שבעיר האסטרטגית מאווינגה שבדרום־מזרח המדינה, כי הממשלה הציבה כוח המונה לא פחות מארבע בריגדות ובהן כ־18,000 חיילים במרחק כ־50 ק"מ מבסיסו שבעיר. לדבריו, נתמך הכוח על־ידי טנקים סובייטיים מדגמי "ט־54" ו"ט־55" ומונהג על־ידי גנראל סובייטי.

מאווינגה היא, לדברי משקיפים מערביים, יעדה העיקרי של המיתקפה הממשלתית הנוכחית, שהחלה ב־10 ביוני השנה. לדברי משקיפים אלה זוהי המיתקפה הגדולה ביותר שערכו כוחות הממשלה עד כה.

אתמול אישר שר ההגנה של דרום־אפריקה מאגנוס מאלאן, כי ארצו אכן מחזיקה כוחות צבא בתחום אנגולה. לדבריו מספקת דרום־אפריקה למחתרת 'אוניטה' סיוע חומרי והמאבקיסטי וכן מה שכינה "תמיכה מוסרית".

על־פי חלק מהדיווחים הציבה דרום־אפריקה לעזרת 'אוניטה' כוחות יבשה ואוויר ניכרים של צבאה לקראת המערכה הצפויה. במסיבת העתונאים אמר ד"ר סאווימבי, כי בקרבות הבאים ייבחן כוחם של החיילות הקובאנים והסובייטיים שבשורות צבא אנגולה כנגד זה של חיילי דרום־אפריקה, ולתוצאותיהם תהיינה השלכות ארוכות טווח על עתידה של כל תת־היבשת. לדבריו, אם ינצחו הכוחות המארקסיסטיים, תיפתח בפניהם הדרך לנאמיביה, השכנה מדרום.

ישראל דחתה תביעת הנורווגים לפיקוח בי"ל על המים הכבדים

אוסלו (ע"ת). – ישראל דחתה תביעה נורווגית לאפשר פיקוח בינלאומי על המים הכבדים שסופקו לה על־ידי ממשלת אוסלו ב־1960.

דובר משרד החוץ הנורווגי פר פאוסט אמר לתחנת הרדיו הממלכתית של נורווגיה, כי משלחת שיצאה לישראל בשבוע שעבר ובפיה בקשה שתינתן האפשרות לפקח על 20 טונות המים הכבדים נתקלה בסירוב. לדבריו, ישראל דחתה את הבקשה להעביר את המים לסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית שמרכזה בווינה בנימוק שהסוכנות גילתה עמדה חד־צדדית נגד ישראל במישור המדיני.

"נורווגיה תביעה את צערה על החלטה זו", אמר הדובר. הוא סירב להשיב על השאלה, האם תפנה עתה נורווגיה לישראל בבקשה שיינתן לה לבדוק את המים הכבדים, בהתאם לתנאי המכירה המקוריים.

ציור המתאר את מלכי השאול, פלוטו ופרספונה, נמצא על כס־מלוכה משנת 300 לפנה"ס, שנתגלה בחפירות באולם־קבורה בסביבות ורגינה שבצפון יוון. אולם־הקבורה נבזז, אולם הכס המצופה זהב שגובהו שני מטר – ניצל מידי שודדי־הקברים. (צילום: א.פ.)

ירוזלסקי: שורת רפורמות תובא לאישורו של הפרלמנט הפולני

ואַרשה (רויטר).– מנהיג פולין, גנראל ירוזלסקי, הודיע ביום ו' שחבילת הצעות חוק לרפורמות מרחיקות לכת תובא בקרוב לאישור הפרלמנט הפולני.

בדבריו לפני עתונאים מקומיים אמר ירוזלסקי, כי חבילת החוקים תעסוק בכלכלה ובארגון מחדש של המנגנון הממשלתי ושל הניהול במדינה. כן יינקטו, לדבריו, צעדים להרחבת הדמוקרטיזציה, הממשלה תחפש דרכים לאפשר לאזרחים להגיב באופן חופשי על הרפורמות הצפויות.

ירוזלסקי אמר, שקצב הרפורמות החברתיות־כלכליות בפולין איטי מדי ואמר, שהאחראים להנהגת השינויים המתחייבים בתחומים אלה הם לעתים קרובות לא יעילים ולא עקביים. "הרבה השתנה, הרבה עוד ישתנה", הוא אמר. "אני מנצל הזדמנות זו כדי לומר לכם שצפוי לנו מהיר שוקק פעילות".

משקיפים מ־45 מדינות במערב ביקרו במפעל רוסי לנשק כימי

מוסקווה (א.פ.). – משקיפים מ־45 מדינות מערביות הורשו אתמול לראשונה לבקר במפעל סובייטי לייצור נשק כימי ולבחון את דרכי ייצורו ואת המתקנים להשמדתו ולמחזורו.

19 סוגי נשק כימי הוצגו במפעל שבבסיס הצבאי שיחאני שבאזור סאראטוב, כ־700 ק"מ מדרום־מזרח למוסקווה, בפני דיפלומאטים ומומחים צבאיים ממדינות הנוטלות חלק במשא ומתן המתנהל בג'נווה לפירוק הנשק הכימי.

המארחים הסובייטים הציגו בפני המבקרים עשרה סוגי פגזי ארטילריה וטילים, שני סוגי נשק המיועדים לשימוש בטילים טאקטיים, שישה מיני פצצות ומתקני ריסוס וסוג אחד של רימון יד בעל חימוש כימי.

יצויין, שעד לאחרונה לא היתה ברה"מ מוכנה אפילו להודות בעצם קיומם של כלי נשק אלה. לדעת מומחים מערביים מסתכם מאגר הנשק הכימי שברשות ברה"מ בכ־300,000 טונות.

פקידים סובייטים הסבירו אתמול, כי מטרת הביקור היא לעודד את אמון שותפיהם למשא ומתן. "אחדים מכם ראו במו עיניהם שברשות ברה"מ אין ביום כל נשק כימי שאינו מצוי גם ברשותה של ארה"ב או של כל מדינה אחרת", אמר לכתבים גנראל אנאטולי קונצביץ', שתואר על־ידי סוכנות הידיעות "טאס" כמומחה הבכיר ביותר במשרד ההגנה הסובייטי לנשק כימי. במועד מאוחר יותר החודש ייערך ביקור דומה במפעל למחזור נשק כימי בארה"ב.

נפסיק הסיוע שלנו לפיליפינים הזהירה ארה"ב מנהיג המורדים

מאנילה (ע"ר, ע"ע וא.פ.). – ארה"ב הזהירה את מנהיג המרד הצבאי הכושל בפיליפינים, כי תפסיק לחלוטין את הסיוע לפיליפינים, אם הצבא ידיח את הנשיאה קוראסון אקינו מהשלטון, – כך אמר בסוף השבוע שגריר ארה"ב במאנילה. היתה זו הפעם הראשונה, שארה"ב הודתה במעורבות כלשהי במהלך המרידה האמורה ביותר מאז עלתה אקינו לשלטון.

השגריר ניקולאס פלאט סיפר, כי במהלך המרידה התקשר פקיד בשגרירות אל מנהיג המורדים קולונל גרגוריו הונאסן, שנמצא באותה עת בבניין מטכ"ל צבא הפיליפינים. הפקיד מסר להונאסן, כי הבית הלבן תומך בנשיאה אקינו וכי אם תופל, תופסק העזרה לפיליפינים.

השגריר גם הודיע, כי ארצו הודיעה מטוסים, נגמ"שים ומטוסי אימון לפיליפינים כחלק מהמשך התמיכה של וואשינגטון בנשיאה אקינו. מפקד הצבא, גנראל פידל ראמוס אמר כי הציוד, שיכלול גם משאיות ונשק קל ובינוני, יגיע עוד החודש וייעשה בו שימוש במלחמה נגד המורדים הקומוניסטיים.

בסוף השבוע הכחישה אקינו בתוקף שמועות, שקומוניסטים הסתננו לתוך ממשלתה. "אין קומוניסטים בממשלה", אמרה אקינו לכתבים. יצויין, כי בשבועות האחרונים טענו אנשי צבא ועסקים, כי ממשל אקינו נוטה לטובת הקומוניסטים וכי שמאלנים רבים הסתננו למערכת השלטון.

סגן הנשיא סלבאדור לורל נתן גיבוי להאשמות אלו, כאשר גילה בעדותו לפני ועדת הסנאט את דבר קיומם של מסמכי ביון ובהם רשימה של 100 פקידים בעלי נטיות שמאליות. אולם ראש שירות הביון, שהעיד בפני אותה ועדה, הפריך את עדות קודמו ואמר כי הרשימה האמורה מבוססת על מידע לא ברור.

תע"א פיתחה מטוס תדלוק חדיש זול בהרבה ממתחרהו האמריקאי

מאת אריה אורד, סופר "דבר"

ישראל פיתחה שיטת תדלוק באוויר, שהיא דור־ביניים בין השיטה הישנה, המבוססת על קשר־עין עם המטוס המתדלק, לבין השיטה החדשנית, האלקטרונית לחלוטין. מטוס התדלוק הישראלי עולה רק 10 מיליון דולאר בהשוואה ל־70 מיליון דולאר למטוס האמריקאי החדשני, ומעריכים, שיש לו פוטנציאל יצוא גדול. כפי שפורסם, שימש מטוס התדלוק הישראלי את המטוסים שתקפו בזמנו את בסיסי המחבלים בטוניסיה.

שיטת התדלוק, שפותחה בחטיבת הבדק של התעשיה האווירית, הוצגה בתחילת העשור לאמריקאים, אך הם טענו כי טכנולוגית, אי־אפשר ליישמה, לפיכך פותח מטוס התדלוק בארץ. לשיטה הישראלית יתרון מבצעי על כל שיטה אחרת, בכך שהיא משחררת לחלוטין הן את צוות המטוס המתדלק והן את צוות המטוס המתודלק מהעיסוק הישיר בפעולת תדלוק.

תפקידם של הטייסים המתדלקים והמתודלקים מצטמצם להבאת מטוסיהם לנקודת המיפגש בשעה היעודה, ולקיים טיסה מתואמת בשעת התדלוק. בשיטות אחרות מוטלות ההתחברות והתדלוק על טייסי המטוס המתדלק או המתודלק, דבר המסיח את דעתם מתפקידם העיקרי.

התעשיה האווירית בחרה להתקין את מתקני התדלוק על מטוס "בואינג 707", המוכר בישראל ומצוי בשירות חיל־האוויר, אולם אפשר למתקן באותה השיטה כל מטוס נוסעים. ככל שהמטוס גדול יותר, הוא יכול לשאת כמות יותר גדולה של דלק. ה"בואינג" הישראלי מסוגל לשאת 33,000 גאלון דלק, כאשר מכליו של מטוס־קרב יכולים להכיל 5,000 עד 8,000 גאלון.

הדלק נשאב ממיכליו של המטוס המתדלק. כדי להגדיל את הקיבולת שלו הותקנו ב"בואינג" מכלים במקום מושבי הנוסעים. אלה מגדילים את תכולת הדלק של המטוס ב־5,000 גאלון. המטוס מצויד בווסת אוטומטי, המחלק את הדלק הנאגר בתוכו בין מכליו השונים, כדי לשמור על שיווי־משקלו.

מטוס התדלוק הישראלי מסוגל לתדלק גם מטוסי תדלוק אחרים מסוגו. כן אפשר למתקן את המטוס לתדלוק מספר מטוסים בעת ובעונה אחת.

המערכת הישראלית לתדלוק באוויר

ארה"ב: הסדר ביניים בשטחים – לא ריאלי

מאת אמנון דנקנר ויוסי מלמן, סופרי "דבר"

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר").– פקידים במחלקת המדינה אמרו בסוף השבוע, כי ארה"ב אינה רואה כריאליים דיבורים על הסדרי ביניים בשטחים.

הפקידים אמרו, כי מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ ישמע מפי ראש הממשלה את רעיונותיו בדבר הסדרים כאלה, אך יאמר לשמיר כי אין להם שום סיכוי במציאות, וכי הדרך היחידה הנראית בשלב זה כמחזיקה איזשהו סיכוי היא ניסיון לבדוק את אפשרות כינוסה של ועידה בינלאומית.

כמה מקורות במחלקת המדינה אמרו בסוף השבוע, כי בישראל תולים ציפיות רבות מדי בביקורו הצפוי של שולץ, והתקוות כי שולץ ישלוף כקוסם מן המגבעת רעיונות חדשים ומקוריים, שיביאו את שמיר להתאהב פתאום בוועידה הבינלאומית הן תקוות מופרכות.

לעומת זאת, המשיכו משקיפים בוואשינגטון ומקורות ישראליים כאן לרמוז, כי שולץ יבוא לישראל, אם לא מצוייד ברעיונות חדשים, לפחות עם לחצים חדשים וכבדים על שמיר.

המקורות אמרו, שככל הנראה יפעיל שולץ לחצים כבדים ביותר על שמיר ועל צמרת הליכוד ויאמר להם כי בשל הקירבה החדשה בין שתי המעצמות שהושגה באחרונה הם עלולים להחמיץ הזדמנות בלתי־חוזרת של אווירה נוחה במיוחד לוועידה בינלאומית.

שמיר מכחיש

ראש הממשלה יצחק שמיר מכחיש, כי הוא מסכים להגיע להסדר עם ירדן לניהול משותף של יהודה, שומרון ועזה. לשכת ראש הממשלה פרסמה בסוף השבוע הכחשה בעניין זה בעקבות ידיעה בעתון "מעריב".

הידיעה ציטטה את מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין כאילו אמר בוואשינגטון, שיצחק שמיר יסכים להסדר שלום עם ירדן, על־פי רעיון של מינהל משותף של השטח. באותה ידיעה נאמר גם כי מזכיר הממשלה ציין, כי אם שלום בין ישראל וירדן יתבסס בעתיד, אפשר ששמיר יסכים גם לפשרה טריטוריאלית.

סגן שר החקלאות של מצרים מגיע לביקור

מאת מוסבח חלבי, סופר "דבר"

שגריר מצרים מחומד בסיוני הודיע בסוף השבוע, כי סגן שר החקלאות המצרי יגיע מחר לביקור רשמי בישראל והוא ישתתף בטקס חנוכת תערוכת הפרחים בחולון. כן יבקר במכון "וולקאני" לחקלאות ובכמה משקים בצפון ובנגב.

השגריר בסיוני בירך על ביקורו הצפוי של שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ בישראל ואמר, כי ביקור זה יתרום בוודאי לזירוז תהליך השלום באיזור. הוא חזר והדגיש, כי מצרים תומכת בוועידת שלום בינלאומית וכי היא מאמינה שרק באמצעותה אפשר להתקדם בתהליך השלום.

צרפת החליטה לא לקנות מישראל מטוסי 'הרקולס סי.130' מיד שנייה

מנהלת מו"מ עם ירדן על מכירת שתי טייסות "מיראז' 2000"

מאת גדעון קרץ, סופר "דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר").– צרפת החליטה שלא לקנות מישראל מטוסי "הרקולס סי־130" מ"יד שנייה", בעקבות מחאה שהתנהלה באחרונה. היא תרכוש מטוסים חדשים מתוצרת "לוקהיד". במקביל נודע בפאריס, כי ירדן מנהלת משא־ומתן לרכישת שתי טייסות של מטוסי "מיראז' 2000" צרפתיים במימון סעודי.

שווי עסקת רכישת 12־10 ה"הרקולסים" הוא כ־200 מיליון דולאר. צרפת מעוניינת במטוסים אלה, בין השאר, לשימוש בצ'אד. [illegible] לרכוש מטוסים מישראל בצד מטוסים חדשים. בין הסיבות להחלטה שלא לרכוש אותם מונים בפאריס החשש מהסתבכות פוליטית עם מדינות ערביות ואפריקאיות, שאינן מכירות בישראל, היו צריכים המטוסים הישראלים לעבור הסבה כדי להתאימם לנורמות הצרפתיות, והדבר הצריך השקעה. אך נראה שההחלטה הצרפתית נפלה בגלל נכונותה של לוקהיד למסור במסגרת העסקה עבודות בתור קבלן משנה לתעשייה הצרפתית הנמצאת במשבר.

החלטתה של סעודיה לממן את קניית מטוסי "מיראז' 2000" על־ידי ירדן נבעה, כך נראה, מן המשא ומתן שהחלה ירדן לנהל עם ברית המועצות על רכישת מטוסי "מיג 29". בחודש יוני סירבה צרפת להעניק לירדן אשראי לקניית המטוסים. בחודש שעבר הגיעו לפאריס נציגים אישיים של המלך חוסיין, במטוסו הפרטי, כדי לחדש את המו"מ. סעודיה השקיעה מאה ושלושים מיליון דולאר בפיתוח ה"מיראז' 2000". צרפת ומפעלי דאסו תולים תקוות גדולות בעסקאות אלה שעשויות לצמצם את מימדי הפיטורים הצפויים בענף.

מצבם של מפעלי המטוסים של דאסו בצרפת "מראיג מאר", הודיע נשיא החברה סרז' דאסו במכתב ל־15,000 העובדים שבו הם נקראו להיות מוכנים לפיטורים כדי להציל את המפעלים. אחת הסיבות למשבר במפעלי דאסו, היא, לדברי מומחים, היא התחרות הישראלית. ברזיל וארגנטינה, למשל, מעוניינות במטוסים ישנים מדגם "מיראז' 3" ונוטות לרכוש אותם בישראל. כזה שנתיים לא רשמו מפעלי דאסו כל הזמנה חדשה של מטוסים לשימוש צבאי. במשך ששת החודשים הראשונים של השנה ירדו רווחי החברה בתשעים אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הלקוחות של המטוסים הצרפתים שקועים בחובות, מעדיפים לבצע מודרניזאציה של מטוסים קיימים ודורשים הקמת תעשיית מטוסים בעיקר אותם בארצותיהם (כמו עיראק).

קולומביה תרכוש 14 "כפירים"

בוגוטה (ע"ר).– קולומביה מנהלת מו"מ עם ישראל בדבר רכישת 14 מטוסי יירוט מדגם "כפיר", שאת תמורתם היא מבקשת לשלם במזומן – גילה מיכאל פרינו, לשעבר שר הפיתוח של קולומביה, בראיון שנודר ברדיו.

השר אמר כי מכירת 2.1 מיליון טונות פחם, השוות כ־60 מיליון דולאר, במשך ארבע שנים תהיה התמורה שקולומביה תיתן תמורת המטוסים. הוא גילה כי שר ההגנה של קולומביה גנראל ראפאל סאמודיו מולינה, ביקר בישראל לפני כמה חודשים כדי לדון ברכישת מטוסי הכפיר.

דובר משרד ההגנה, שנתבקש להגיב על הצהרת פרינו, אמר ביום ו', שלא נחתם כל חוזה. הוא סירב לאשר או להכחיש את הגירסה שמתנהל מו"מ בציינו, כי רכישות נשק הם ענין סודי.

הנבחרים!

Regata.Duna.Uno '88

רגאטה:
1300 - 5 הילוכים/אוטומטית - סלון וסטיישן
1500 - אוטומטית - סלון
1600 - 5 הילוכים - סלון וסטיישן

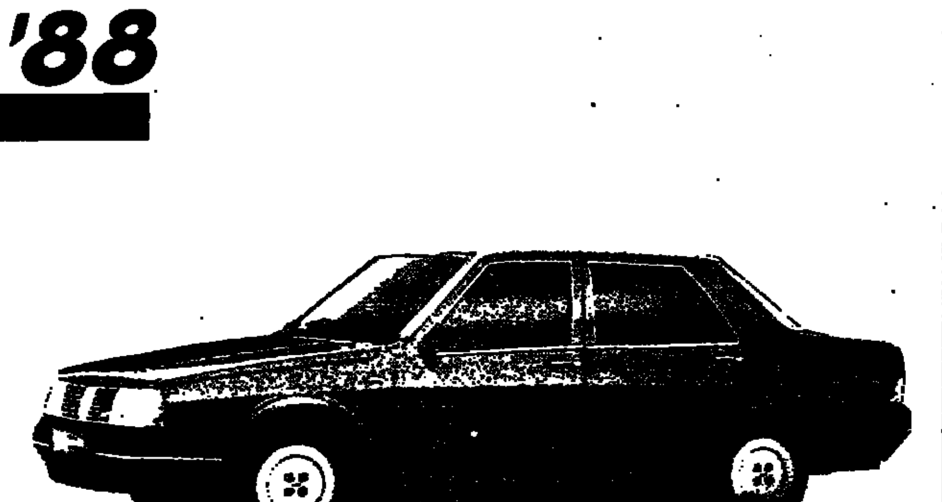

במבצע
רגאטה 1600 - 5 הילוכים
27,354.- ש"ח

דונה:
ההצלחה החדשה של המכוניות המשפחתיות.
קומפקטית, אלגנטית, מודרנית, מהודרת וחסכונית.
פיאט דונה - 60 1100 סמ"ק (סלון)
פיאט דונה - 60W.E. 1100 סמ"ק (סטיישן)
פיאט דונה - 70 1300 סמ"ק (סלון)
פיאט דונה - 70W.E. 1300 סמ"ק (סטיישן)

חדש!

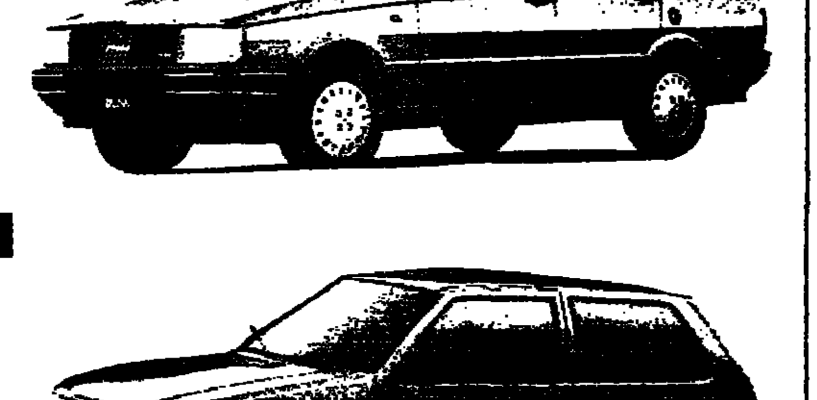

במחיר היכרות
החל מ- 22,470.- ש"ח

אונו:
903 • 1000 • 1100 • 1300 וכן אונו טורבו 1300 סמ"ק.

במבצע
אונו 903 - סטינג
19,115.- ש"ח

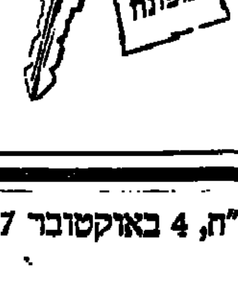

FIAT

הנבחרים של פיאט 1988

מכוניות המבצע באספקה מיידית

המחירים כוללים מע"מ, ללא הפקדה ואביזרי רישוי. לפי מחירון [illegible] 4.88 מיום 6.9.1987

هكذا من الاصل

ממתינים עד שנה לניתוח ירוד

מאת דנקה הרניש

לכנס הבינלאומי, שערכה בירושלים בחודש שעבר החברה האירופית לשתילת עדשות מלאכותיות, הגיעו מחו"ל כ־700 רופאי עיניים, מכל מדינות המערב והמזרח כמעט, וביניהם מנתחים מן השורה הראשונה, כדי להשמיע ולשמוע על ההתפתחות המדהימה של רפואת העיניים ב־10 עד 15 השנים האחרונות. בחוגים רפואיים אומרים, שאת ההשתתפות המרשימה בכינוס זה יש לזקוף לא מעט לזכותו של יו"ר הכנס, פרופ' מיכאל בלומנטל מן המרכז הרפואי על שם שיבא בתל־השומר, הנהנה ממוניטין בינלאומי בתחומו, כשם שרפואת העיניים הישראלית בכללה זוכה להוקרה רבה בעולם.

רמה גבוהה זו מתבטאת לא רק בהכשרתם של הרופאים, אלא גם בציוד הרפואי המודרני העומד לרשותם. "אנחנו משתמשים בכל השיטות המתקדמות וההידעניות והציוד שיש לנו עונה על הצרכים, אם כי, כמובן, כל שנה ממציאים דברים עוד יותר משוכללים ולטוב אין סוף" – אומר בשיחה ל"דבר" מ"מ מנהל מחלקת העיניים במרכז הרפואי "בילינסון" ד"ר שמעון כהן. הוא קובע באופן סמכותי, כי מחלקות העיניים בבתי־החולים בארץ עומדות על רמה בינלאומית טובה ביותר וחלק מן הרופאים שלנו הם בעלי שם עולמי בתחום התמחותם. "התשתית של רפואת עיניים בארץ ורמתם של המנתחים מאפשרות להתמודד בהצלחה מרבית עם רוב הבעיות" – קובע ד"ר כהן. גם מן ההיגיינה של תחלואת העיניים מצבנו אינו נופל מזה של מדינות מפותחות אחרות, על אף קרינת השמש החזקה, שבאופן תיאורתי לפחות עלולה להגדיל את שכיחותן של מחלות העדשה. הפרדוקס המכאיב במצב כה טוב הוא בכך, שלניתוח השגרתי ביותר בתחום רפואת העיניים, ניתוח הירוד וקטרקט, נאלצים החולים בישראל להמתין שנה ולפעמים יותר.

ריבוי מקרי הירוד בארץ הוא תוצאה ישירה של הזדקנות האוכלוסיה. ד"ר כהן אומר, כי 80% מכלל ניתוחי העיניים ב"בילינסון" הם ניתוחי ירוד ובתור לניתוח זה ממתינים באופן מתמיד, זה מספר שנים, בין 400 ל־500 אנשים. "הקטרקט הוא נכות נוראה. הוא מגביל את היכולת של האיש הקשיש ליהנות מקריאה וצפיה בטלוויזיה או בסרט, וזו ממש טרגדיה".

הרופאים במחלקת העיניים של "בילינסון" עושים ככל יכולתם כדי להגביר את קצב הניתוחים. ד"ר כהן ועמיתיו מגיעים למחלקה עוד לפני השעה 7 בבוקר, וכבר בשעה 8 או קצת מאוחר יותר, לאחר הסדרת בעיות שוטפות וביקור אצל החולים המאושפזים במחלקה, הם מתייצבים בחדר הניתוח. הניתוחים נערכים כל יום עד לשעה 1.30. בתום עבודות הניקוי והעיקור נסגר חדר הניתוח והוא נשאר בלתי־מנוצל עד למחרת בבוקר. באין עבודה במשמרת שניה אי־אפשר להגדיל את מספר הניתוחים ולקצר את התורים – מאשר ד"ר כהן את מה שטוענת חטיבת רופאי בתי"ח של קופ"ח לגבי כל סוגי הניתוחים.

ניתוח הירוד הם צוואר הבקבוק בעבודת מחלקת העיניים של "בילינסון". זוהי מחלקה גדולה עם 30 מיטות, אך היא אינה מנוצלת במלואה בגלל "הסתימות" בחדר הניתוח.

יצוין שהירוד בתחום זה מתחוללת עכשיו מהפכה רפואית. ד"ר כהן מסביר, כי בניגוד לדעה הרווחת בציבור הרחב, ניתוח הירוד אינו מבוצע בעזרת לייזר. השיטה המקובלת היום היא, שהמנתח מוציא את העדשה הטבעית, שנעשתה עכורה ולכן אינה מאפשרת לקרני האור לפעול על הרשתית, ושותל במקומה עדשה מלאכותית. תפקידו של הלייזר, שפותח לצורך הטיפול בירוד, מוגבל לסילוק העכירות מאחורי העדשה המלאכותית. ד"ר כהן מגלה, כי בתקופה האחרונה הולכות ומשתכללות השיטות הכירורגיות ופותח מכשור חדשני, המאפשרים להוציא את העדשה העכורה דרך פתח קטן בקרנית ולהכניס דרך אותו פתח עצמו את העדשה המלאכותית, העשויה בחומרים גמישים מאוד ולכן אפשר לקפל אותה. לאחר החדרתה היא מתפרסת ומתייצבת במקום העדשה הטבעית שסולקה.

ד"ר שמעון כהן מ"בילינסון": "זוהי טרגדיה נוראה לאנשים קשישים, שהקריאה והצפיה בסרטים היא לעיתים התענוג היחיד שלהם". הפתרון: משמרת שניה בחדרי ניתוח

שיטה זו פותחה עוד בשנות ה־70 על־ידי ד"ר קלמן, רופא יהודי מניו־יורק, ופרופ' לזר הישראלי אף ביצע ניתוחים בשיטה זאת בשנים 1967–1977 בביה"ח "איכילוב". אבל אחר־כך היא נזנחה בגלל בעיות המכשור ואיכות העדשות להשתלה. המהפכה הפוקדת באחרונה את המיקרוכירורגיה הביאה לחידוש הניתוחים בסוג זה.

תיקון כושר התשבורת

ד"ר כהן סבור, כי בקרוב נהיה עדים למהפכה נוספת בתחום רפואת העיניים, הודות לסוג חדש של לייזר. באמצעות לייזר זה, הנמצא בשלבי פיתוח מתקדמים ביותר, יבצע המנתח חתכים בקרנית לצורך שינוי כושר התשבורת של העין, במקרים של קוצר ראיה. מקורה של שיטה זו הוא בניתוחים שפיתח פרופ' פיודורוב הסובייטי. הוא השתמש בניתוחיו אלה בסכין יהלום, והעבודות בפיתוח הלייזר החדש נועדו לשכלל את השיטה. ד"ר כהן מוסיף, שהשיטה עצמה שנויה עדיין במחלוקת, מאחר שלא תמיד אפשר לחזות מראש את התוצאה הסופית של הניתוח. אצל חלק מן המנותחים מופיעות תנודות ניכרות בחדות הראיה: לפעמים בבוקר היא טובה ואילו בערב חוזר קוצר הראיה. לכן סבור ד"ר כהן, כי בשלב הנוכחי מתאימה שיטת טיפול זו בקוצר הראיה בעיקר לאנשים שאינם יכולים מסיבות שונות, למשל רגישויות למיניהן, להיעזר בעדשות מגע או במשקפיים.

שיטה חדשנית נוספת בתחום זה של שינוי תשבורת העין, שתילת עדשה מלאכותית בתוך הקרנית, נמצאת זה שלוש שנים בשלבי ניסוי מתקדמים.

בסוג מסוים של ניתוחי עיניים – טיפול ברשתית אצל חולי סוכרת – שולט הלייזר. הסוכרת פוגעת בכלי הדם של הרשתית וכתוצאה מכך נגרמים דימומים, תפליטים ובצקת, הפוגעים בתפקוד הרשתית. הלייזר משמש לטיפול גם במחלת הברקית (גלאוקומה), המגבירה את הלחץ התוך־עיני, פוגעת בעצב הראיה וגורמת לחולה לאבד חלקים ניכרים משדה הראיה שלו, אפילו עד כדי עיוורון, מבלי שיחוש כלל בתהליך זה.

תחום אחר ברפואת העיניים המודרנית, שתילת קרניות, מוגדר בפי ד"ר כהן "נושא כאוב" בתנאים הישראליים. הסיבה – היעדר נכונות מצד משפחות הנפטרים לתרום את קרניות יקיריהן ובכך להחזיר מאור עיניים לחולים הסובלים מפגיעות קשות בקרניותיהם. במחלקת העיניים של "בילינסון" מסוגלים לבצע לפחות 80 שתילות קרנית בשנה, אך בפועל עושים רק 30 שתילות כאלה, בגלל מחסור בקרניות. חולים רבים נאלצים להמתין לשתילת קרנית עד שנה וחלקם מגיעים עד לסף עיוורון. ד"ר כהן אומר, שהבנק העולמי לקרניות שהוקם על־ידי ד"ר לזר מאפשר אמנם לשמור על קרניות עד לתקופה של 14 ימים, אולם חלק גדול מן המלאי של בנק זה הוא קרניות מיובאות מארה"ב.

אבל הבעיה העיקרית של מחלקת העיניים היתה ועודה בעיית המחסור בשעות ניתוח. "הצוות שלנו מסוגל לבצע את כל הטיפולים החדשניים ביותר הידועים היום ברפואת העיניים, אולם איננו מסוגלים להפעיל משמרת שניה, להגדיל את מספר הניתוחים ובאופן זה לצמצם את סבלם של חולים זקנים, הנאלצים היום להמתין לתורם חודשים ארוכים" – אומר ד"ר כהן בסיום השיחה.

ד"ר כהן ליד לייזר המשמש לסילוק העכירות מאחורי העדשה המלאכותית

"גלילים" אלה של קרח, באורך של כ־90 ס"מ האחד, הוצאו מתוך קידוח עמוק בכיפת הקרח של מרכז גרנלנד, בסמוך לאתר של תחנת מכ"ם אמריקאית. גלילים כאלה, משכבות שהורבדו לפני אלפים רבים של שנים, משמשים בין השאר לחקר השינויים שחלו במרוצת הדורות באקלים כדור־הארץ.

דור חדש של מכשירי אולטרא־סאונד

מאת ד"ר אריאל אוקסהורן

שיטת האבחון העל־קולי (אולטראסאונד) כבר רשמה לזכותה הישגים נכבדים בתחום הדיאגנוסטיקה, ועוד היד נטויה. בכנס שנערך לאחרונה בהלסינקי, בירת פינלנד, הוצגו מכשירי אולטרא־סאונד מדור חדש, שיכולתם עולה בהרבה על זו של המכשירים הקיימים.

את הסדרות החדשות מאפיינות חדות תמונה ויכולת משופרת של הפרדה בין פרטים (רזולוציה). הדבר מושג בשתי דרכים: עיבוד מחשבי מתוחכם יותר של האות העל־קולי המוחזר מן הגוף, וניצול תדרים גבוהים יותר של גלי העל־קול עצמם. העלאת התדר מעוררת אמנם בעיות, בכל שעולה התדר, כן יורד כושר החדירה לגוף. על בעיה זו התגברו המכשירים החדשים בדרך של קירוב המתמר ("טרנסדיוסר", ה"ראש" המשדר וקולט את גלי העל־קול) אל האיבר הנבדק, תוך ניצול פתחים טבעיים בגוף או באמצעות דיקור. ואמנם בכנס הוצג מגוון עשיר של מכשירי אנדו־אולטרא־סאונד (מלשון "אנדו" – פנים, לבשל: מתמר המוחדר לנרתיק לצפיה מדויקת של פנים הרחם והשחלות, החדרה לפי־הטבעת המאפשרת הדגמה מדויקת של הערמונית (פרוסטטה) והבחנה טובה יותר בין גידול שפיר ובין גידול ממאיר, הכנסת המתמר לשלפוחית השתן דרך השופכה לאבחון טוב יותר של גידולים בדופן השלפוחית, וכדומה. טכניקת האנדו־אולטרא־סאונד עושה עתה רק את צעדיה הראשונים, אך היא מבשרת רבות לעתיד.

יש בגוף איברים שהם בבחינת "ארץ לא־נודעת" לאולטרא־סאונד, מכיוון שאין שוני ביניהם ובין סביבתם באשר ליכולת הספיגה או ההחזרה של גלי העל־קול. גם בעיה זו עומדת להיפתר, הודות לפיתוחם של חומרי ניגוד חדשים, בהם גם כאלה סינתטיים, האטומים לגלי העל־קול. בכנס הוצג, למשל, חומר ניגוד אולטרא־סוני להדגמת החצוצרות, לצורך בדיקות במקרי עקרות. החומר עדיין בשלבי מחקר סופיים, אך ייתכן שבקרוב יופץ בין הרופאים. אין צורך לפרט ולהסביר את יתרונותיו של האולטרא־סאונד, לעומת צילום הרנטגן, בבדיקות של איברים כסוג זה: אין שום סכנה שהבדיקה העל־קולית, ולו המסובכת ביותר, תפגע בפוריות האשה, כפי שהדבר עלול לקרות עקב חשיפה ממושכת לקרני רנטגן.

בכנס בהלסינקי גם הודגמו מכשירים המאפשרים ייצוג חזותי של כיווני זרימת הדם בכלי הדם. כך, למשל, הוצגה מערכת אולטרא־סאונד כפולה (בעגה המקצועית: "מערכת דופלקס"): האחת היא השיטה הרגילה, בה נוצרת התמונה המופיעה על הצג מספיגת גלי הקול ומהחזרתם על־ידי רקמות הגוף השונות ומתקבלת בעין "מפה" של האיברים הנבדקים. השניה פועלת לפי עקרון דופלר ובעזרתה אפשר לקבוע, אם העצם המצולם מתרחק ומתקרב, ומה מהירות תנועתו. המערכת פועלת באופן זה: על הצג מופיעה תמונה של פנים הלב, על חדריו ופרוזדוריו. הדם הזורם לכיוון אחד מודגם, למשל, בצבע אדום, והדם הזורם לכיוון הנגדי מודגם בצבע אחר, למשל בכחול או בירוק. באמצעות מחשוב פשוט אפשר לקבוע את מהירות הזרימה של הדם ואת ההתנגדות לזרימה בכל נקודה ונקודה. כך מגלים מעצורים לזרימת הדם ומאתרים מערבולות בנקודות תורפה, למשל על מסתמים לקויים, טבעיים או שתולים.

עוד הודגמו בכינוס חידושים בתיעוד האלקטרוני. שוב אין צורך לחבר לצג מצלמה (רגילה או פולרואיד). המידע החזותי האנלוגי מקודד לשיטה דיגיטאלית ונאגר בדיסק של מחשב או אף בדיסק תואם מחשב אישי, ביתי. בכך אפשר לשלוף אותו בכל עת, לאגור אותו, לשמור את הצבעים בפני שיני הזמן, וכדומה. הוצגו גם מערכות פקסימיליה המחוברות למכשיר אולטרא־סאונד אבחנתי. בדיקות רפואיות שבוצעו בכפרים נידחים, למשל באזורי הצפון הרחוק של נורווגיה, בסמוך לחוג הארקטי, הועברו בזמן אמיתי למרכזים רפואיים בערים הגדולות והתמונה פוענחה שם על־ידי מומחים.

ועוד מחידושי הכנס: אב־טיפוס של אולטרא־סאונד תלת־ממדי וכן אפיון רקמות. התמונה התלת־ממדית מושגת באמצעות מתמר נע (למשל, סביב החולה) בשילוב עם כושר מחשב, הבונה תמונה תלת־ממדית ממכלול התמונות הדו־ממדיות המתקבלות מנקודות תצפית שונות (עקרון דומה מופעל בסורק הממוחשב הפועל בעזרת קרני רנטגן). מרתק אף יותר אפיון הרקמות. עיבוד מעודן ומדויק יותר של האות האולטרא־סוני הנקלט במתמר יאפשר, למשל, להבחין בין רקמת כבד בריאה ובין רקמת כבד בעלת אחוז שומן גבוה מן התקין.

האולטרא־סאונד הוכנס לשימוש לפני כ־25 שנה, ומאז חשיבותו הולכת ועולה בקצב מסחרר. בסקירה ממצה שהושמעה בכנס נמסר, כי בשנים האחרונות הולך ופוחת, יחסית, מספר צילומי הרנטגן הרגילים, ולעומת זאת עולה מספר בדיקות האולטרא־סאונד והסריקות הממוחשבות.

מדי העתיד של הצבא השוודי

אלף מדים חדשים ייבחנו בקרוב בתמרוני הסתיו והחורף של צבא שוודיה, ואם יעמדו במבחן, יהיו אלה המדים הסטנדרטיים של צבא זה בשנות ה־60 וייוצרו בכמות של כ־60,000 פריטים לשנה.

המדים החדשים, שפותחו בתום מחקר של תשע שנים, הם חלומו של כל חייל: הם עמידים לאש, דוחים שמן ומים, בעלי בלאי נמוך, בלתי כוויצים, נוחים, חמים ומתמזגים היטב עם הסביבה (הסוואה). אפשר גם לרחוץ אותם במים, בעוד את המדים הנוכחיים יש לנקות ניקוי יבש.

המדים עשויים כותנה ופוליאסטר: הכותנה לבדה מתלקחת בקלות, והפוליאסטר נמס בהיותו חשוף לאש. אבל התערובת המיוחדת של שני חומרים אלה במדים החדשים היא, כאמור, חסינת אש.

המדים החדשים ייוצרו במספר צבעים: ירוק מנומר, שחור ואפור.

מפתחי המדים החדשים אומרים, שהמצאתם תאפשר לחיילי שוודיה "ללכת באש ובמים" למען ארצם, במשמעות המילולית, אבל היא תשמש כנראה גם לייצור בגדים מיוחדים לעובדי תעשיה ולעובדים בקידוחי נפט, לייצור אוהלים ועוד ועוד.

שרטוט זה במחשב מדגים בצורה תלת־ממדית את הקשר המורכב בין כמות האוזון שבאטמוספירה (הסקאלה משמאל למעלה), הרוחב הגיאוגרפי (למטה) והחודש בשנה (משמאל למטה). התמונה לקוחה מתוך הספר "תמונות מן המחשב" בהוצאת "טיים־לייף", שיצא לאחרונה לאור בעברית והוא חלק מסידרה שלמה, "דור המחשב". עניינו של הספר – גרפיקה ממוחשבת.

מחפשים את כוח הדחיה

זה מאות שנים מקובל על המדע שהקבוע (קונסטנט) של כוח הכבידה, G, כלומר שיעור הגורם הקובע את מידת התאוצה שמקבל גוף כהשפעת כוח המשיכה של כדור־הארץ בנפילה חפשית, אחד הוא לגבי כל הגופים, יהיה משקלם הסגולי אשר יהיה. לדוגמה: כדור של ברזל וחבילת צמר־גפן יפלו לארץ באותה מהירות עצמה, למרות ההבדלים ביניהם מבחינת המשקל הסגולי, בתנאי שנפילתם תתרחש בחלל ריק, ללא התנגדות של אוויר או השפעתם של גורמים אחרים. את ההוכחה הראשונה לחוק זה נתן גליליי בניסוי המפורסם שערך ממרומיו של מגדל פיזה. ניוטון הרחיב אחר־כך חוק זה ומאז הוא אושר שוב ושוב. בכל ספרי הפיסיקה כתוב שחור על גבי לבן, ש־G הוא גורם קבוע, בשיעור של כ־9.81 מטר לשניה בריבוע.

והנה לפני שנים אחדות נמצאו מערערים על חוק זה. פיסיקאים מאוניברסיטת בריסביין באוסטרליה מצאו, בבדיקות מדוקדקות שעשו בגודלו של G בפירים תת־קרקעיים, שקבוע זה נמוך קצת יותר בעבה האדמה מן הגודל שנמדד במעבדות. הם פירשו תופעה זו בקיומו של כוח דחיה המנוגד לכוח הכבידה – כלומר כוח חמישי ביקום, בנוסף על ארבעת הכוחות הידועים: כוח הכבידה, הכוח האלקטרומגנטי, הכוח הגרעיני החלש והכוח הגרעיני החזק. תיאוריה זו עוררה אמנם סנסציה זוטא בחוגי הפיסיקאים, אך כמעט הכול דחוה על הסף. כזאת לערך היתה גם התגובה לטענה דומה שהעלה האמריקאי אפרים פישבך מאוניברסיטת פרדו בראשית השנה שעברה, על סמך פרשנות חדשה שנתן לניסוי קלאסי אשר נועד להוכיח את אי־תלותו של כוח הכבידה בהרכב החומר. פישבך גרס, כי תוצאותיו של ניסוי זה אינן מוציאות מכלל אפשרות את קיומו של כוח דחיה.

שנת 1987 עומדת בסימן ניסויים רבים, המבקשים להפריך או לאשר את טענתם של החוקרים באוסטרליה. באמצע מארס ערך פיטר תיברגר מן המעבדה הלאומית בברוקהייוון את הניסוי הבא: הוא בנה כדור נחושת חלול, שמשקלו הסגולי היה זהה בדיוק לזה של המים, ולכן, כאשר הניח את הכדור על־פני מים שקטים, הוא נשאר שם מבלי לזוז. אם קיים כוח חמישי, גרס תיברגר, הרי כוח המשיכה של גוש בעל מסה גדולה צריך לפעול על כדור הנחושת באופן שונה מכפי שהוא פועל על המים, ואז הכדור צריך להתחיל לנוע בתוך המים. ואמנם זה בדיוק מה שאירע, כאשר תיברגר קירב את הכדור לצוקי סלעים. לעומת זאת נמסר בראשית אוגוסט בכתב־העת "פיסיקל רוויו לטרס" על ניסוי שנועד לשחזר את ניסויו של גליליי, בעזרת חתיכות אורניום ונחושת שנתנו להן ליפול בצינורות מרוקים מאוויר. התוצאה: גליליי צדק, והרכבם הכימי של החומרים אינו משפיע על מהירות נפילתם החפשית. אולם באותו חודש עצמו נערך בחור קידוח במדינת מישיגן בארה"ב ניסוי דומה לזה שנערך לפני שנים אחדות באוסטרליה, וגם בו נתגלה שכוח הכבידה קטן במקצת מן הידוע.

לפי־שעה המצב הוא, איפוא, תיקו, עם יתרון קל לחסידי הכוח החמישי. אבל במדעי הטבע אין מחליטים כמו בפרלמנטים, על־פי הצבעות של רוב ומיעוט. לכן נערכים הפיסיקאים לקראת ניסויים נוספים שצריכים להכריע בשאלה המסעירה אותם. בניסוי הראשון ישתמשו בכדור המורכב משתי מחציות – אחת של בריליום ושניה של נחושת – ויתנו לו ליפול בנפילה חפשית. אם קיים כוח חמישי, הרי השפעת כוח הכבידה על הבריליום הקל יותר צריכה להיות שונה מהשפעתו על הנחושת הכבדה יותר, ואז יש לצפות שהכדור יסתובב סביב צירו תוך כדי נפילתו. מערכת של לייזרים ומראות תעקוב בדייקנות אחר כל תנועה זעירה אפשרית של הכדור בנפילתו.

הניסוי השני ייערך באמצעות גלאי לגלי כבידה, הנמצא במעבדות סר"ן של הקהילייה האירופית ליד ז'נבה. גלאי זה לא הצדיק עד כה את המטרה שהועידו לו – לגלות גלי כבידה, הנוצרים לפי התיאוריה בשעת שואה קוסמית או התפוצצות של כוכב. עתה מבקשים הפיסיקאים להפעיל את הגלאי באמצעות גלי כבידה מלאכותיים: גליל חלול, שמחציתו האחת בריליום ומחציתו השניה ברזל, אמור להסתובב ליד הגלאי בתדירות התהודה המדויקת של הגלאי. אם קיים כוח חמישי, יעורר הגליל המסתובב תנודות בגלאי – ממש כשם שמזמזם של מנוע גורם תנודתן של שמשות חלון, כאשר קיימת התאמה מדויקת בין תדירות התהודה של השמשות ושל המזמזם.

הפיסיקאים סבורים, כי תוך שנה בקירוב תוכרע סופית השאלה הנכבדת לגבי קיומו או אי־קיומו של הכוח החמישי, או – במונחים מעשיים יותר – אם קילו ברזל ייפול לכדור־הארץ לאט יותר מקילו של צמר־גפן.

הגן הכוזב של אלצהיימר

לפני חודשים אחדים דיווחנו במדור זה על גילוי גן האחראי, ולו באופן חלקי בלבד, למחלת אלצהיימר – המחלה העיקרית המונחת ביסוד הסניליות באנשים קשישים. איש לא טען שכבר נמצאה דרך לריפוי מחלה זו, הנפוצה בקרב עשרות מיליוני אנשים בארה"ב לבדה, אבל היה כאן פתח ראשון להבנת סיבותיה, בעוד שעד אז היו ידועים רק הסימפטומים שלה ואופן התבטאותה ברקמת המוח כפי שנתגלו בנתיחה אחר המוות.

אותו גן שנמצא פגום אצל חולי אלצהיימר, כך סופר, אחראי ליצירת חלבון מסוים, חלבון אמילואידי, והוא מצוי בכרומוזום מס' 21 – אותו כרומוזום המצוי בשלושה עותקים, במקום שניים, אצל הלוקים בתסמונת דאון. הקשר בין שתי המחלות נראה הגיוני ביותר: ידוע שבמוחם של מונגולואידים המגיעים לגיל מתקדם יש שקעים של חלבון זה, כמו במוחם של אנשים שלקו במחלת אלצהיימר. התיאוריה גרסה, שבמחלה הראשונה נובע עודף זה מתוספת הכרומוזום, ואצל הלוקים במחלת אלצהיימר – ממוטאציה שלילית שחלה בגן (במקרה שמחלה זו הופיעה גם אצל חלק מבני משפחתם) או מהכפלה מקרית של הגן. קונרד ביירויטר מאוניברסיטת קלן במערב־גרמניה אף הצליח לשכפל את הגן במעבדה. הוא שלח עותקים של גן זה לחוקרים במעבדות אחרות ואלה הועילו לבדוק, אם אמנם גן זה הוא האחראי למחלת אלצהיימר.

החוקרים ביקשו לגלות וריאציות של הגן, השונות בשיעור זעיר מן הגן המקורי, מה שקרוי אללים. הדעת נתנה, שאם אותו גן הוא האחראי למחלת אלצהיימר, צריכים להימצא אללים זהים של גן זה אצל כמה וכמה דורות של משפחה שבהם פשתה המחלה. אך הנה נתגלה, שאצל בני משפחה הנגועים במחלה לא נמצאו תמיד אללים זהים של אותו חלבון אמילואידי. המחקר נערך אצל משפחה אנגלית אחת על־ידי בית־החולים ס"ט מרי בלונדון ואצל משפחה בלגית אחת על־ידי אוניברסיטת אנטוורפן, והחוקרים של שתי האוניברסיטאות גילו להפתעתם, ש"מוטאציה בגן של החלבון האמילואידי איננה הפגם העיקרי הגורם בכל המקרים מחלת אלצהיימר משפחתית", כהגדרתה של כריסטין ון ברויקהובן מאנטוורפן. אישור לתוצאה מאכזבת זו בא אחר־כך גם משני בתי־חולים בארה"ב.

עם זאת החוקרים עדיין סבורים, שאצל הלוקים במחלה מצוי גן פגום בכרומוזום מס' 21 שלהם, אלא שאין זה הגן של החלבון האמילואידי, ובכלל רווחת היום הדעה, שמחלת אלצהיימר מסובכת עוד יותר מכפי שחשבו עד כה. פירוש הדבר, שיחלוף כנראה עוד זמן רב עד שיימצא מרפא למחלה זו, שאפילו בארה"ב רבים קרבנותיה פי כמה וכמה מאלה של האיידס.

אישור מקצועי ניתן לתכנית נאס"א לבנות תחנת חלל

מועצת המחקר הלאומית של ארה"ב סמכה לאחרונה את ידה על תכנית השלב הראשון של תחנת חלל מאוישת קבועה, שסוכנות החלל האמריקאית (נאס"א) מבקשת לשגר ולהרכיב באמצע העשור הבא. עם זאת סברה המועצה, שאומדן העלות הנוכחי של נאס"א, שכבר הוכנסו בו תיקונים מאז 1984, כאשר התכנית הועלתה על־ידי הנשיא רייגן, עדיין נמוך מדי ויש להגדילו מ־4.7 ביליון דולר, עד ל־22 ביליון דולר.

יצוין שהמועצה, המהווה זרוע של האקדמיה הלאומית למדעים, היא גוף מייעץ בלבד, הנדרש מפעם לפעם לבחון תכניות מדעיות וטכנולוגיות, לפי פניית הממשל. ההחלטה הסופית, אם לבנות את תחנת החלל, היא כמובן בידי הקונגרס בוואשינגטון.

המועצה שיבחה את התכנית שהוגשה לה וסברה שהיא עונה על היעדים המדעיים, הטכניים, המסחריים והבטחוניים שיועדו לה. כך, לפחות, לגבי שלב א', שמטרתו לחקור את התנהגותם של בני־אדם, בעלי־חיים וצמחים בתנאים של חוסר כבידה ולשמש מעבדה ייחודית לייצור חומרים בתנאים כאלה. אבל שלב זה לא יהיה בו די לבחון את כל הבעיות הכרוכות בשיגור בני־אדם למסעות ממושכים בחלל, למשל לכוכב־הלכת מאדים. יהיה צורך בשלב ב', ולדעת המועצה עדיין לא הוגדרו יעדיו של שלב זה בצורה בהירה וברורה.

המועצה גם מסתייגת מהיקף האמצעים המיועדים לבנייתה ולהרכבתה של תחנת החלל העתידה. במשימה זו צריך לשאת צי של מעבורות חלל. כיום יש לנאס"א שלוש מעבורות כאלה, לאחר האסון שפקד את "צ'לנג'ר", ובדעתה של נאס"א לבנות מעבורת רביעית, כתחליף לזו שאבדה. אולם המועצה גורסת שלא די בכך והיא ממליצה על בניית מעבורת חמישית וכן על בניית רכב חירום, שבשעת הצורך יחלץ אסטרונאוטים שנפגעו בתחנת החלל ויחזירם מוקדם ככל האפשר לכדור־הארץ. כן ממליצה המועצה על בניית מנועי טילים חזקים יותר, שיוסקו בדלק מוצק, לשיגור החלקים שמהם תורכב תחנת החלל.

נאס"א קיבלה את דו"ח המועצה בסיפוק, אבל גם תוך הסתייגות מסוימת. דובר מטעמה, מארק הס, חלק על הצורך בבניית מעבורת חלל חמישית. "די לנו בארבע מעבורות", אמר.

בינתיים נמשכות בנאס"א ההכנות לחידוש טיסות המעבורות, שהופסקו לאחר אסון "צ'לנג'ר" בינואר 1986. לפני כחודש נעשה שיגור נסיון של טיל דחף באורך של 38 מ' ממכן שיגור במדינת יוטה. בטיל זה הוכנסו מספר שינויים בעקבות התאונה, שקיפחה את חייהם של שבעה אסטרונאוטים. בין השאר הוכנסה בו לשון מתכת נוספת, שמטרתה למנוע פליטתם של גזים לוהטים מן המחברים שבין חלקי הטיל, כפי שאירע ב"צ'לנג'ר". עד לחידוש השיגורים של המעבורות, המתוכנן ליוני 1988, ייערכו לפחות עוד שלושה שיגורי נסיון כאלה.

תוספת ברזל מאוכמניות

מאת דנקה הרניש

מחסור בברזל הוא החסר המינרלי הנפוץ ביותר אצל האדם. הנפגעות הן בעיקר נשים, משום שהן מאבדות דם במחזור. לפי ההערכות סובלות כמחצית מכלל הנשים מחסור זה, וזאת מבלי להביא בחשבון נשים בהריון, שאצלן הצורך בתוספת ברזל ברור ומוכר. המחסור בברזל נפוץ גם אצל ילדים ואצל ספורטאים וביטוייו הם עייפות, חולשה, כאבי ראש, עור חיוור, ציפורניים שבירות, הפרעות במערכת העיכול והנשימה וירידה בכושר המערכת החיסונית, ואצל מבוגרים – גם האטה בפעילות והאטת הקצב של חלוקות התאים.

הברזל הוא חיוני לתאי הדם האדומים ולבניית השרירים. למילוי החוסר בברזל מוצעים היום, מלבד מזונות עתירי ברזל, כגון כבד, תכשירים מתאימים, ביניהם המופקים מן הטבע.

לאחרונה פותח תכשיר חדש למטרה זו, המופק מן הטבע, על־ידי החברה האמריקאית "אורסיס", אחת החברות הגדולות בעולם לייצור מוצרי טבע. תכשיר זה מופק על בסיס יין המיסטלה בשילוב צמחי בר העשירים בברזל, ביניהם אוכמניות הגדלות ביערות אירופה הצפונית. האוכמניות כתושות ונראות בבירור בנוזל.

הברזל המצוי בתכשיר החדש של "אורסיס" נקלט בגוף באופן המיטבי והוא מועשר בוויטמין C טבעי, המסייע לקליטת הברזל. בגלל היותו נוזלי הוא נספג היטב, ללא תופעות לוואי של כאבי בטן, עצירות וכו'.

דבר היום

מאוחר אך מבורך

נכונותו של שר החוץ ג'ורג' שולץ לבקר בישראל, במצרים ובירדן מבורכת במהותה אם גם מאכזבת בעיתויה. ייתכן אף שהיא מאוחרת מכדי לקדם את התהליך המדיני באיזור, כפי שמקווים שולץ ועמו גם ישראלים רבים, אך לא כולם. במחצית שנת 1986 ניסה ראש הממשלה דאז, שמעון פרס, לשכנע את שולץ כי נוכחותו האישית תוסיף את החוליות המעטות שחסרו לגישור הפערים שבין פרס לבין המלך חוסיין והנשיא מובארק. ההזדמנות ההיא התחמצה, גם משום ששולץ ידע לא היה נועז דיו להגיע לסיכומים שאליהם התרצה סוף־סוף להגיע בפגישותיו החשאיות, אך המדווחות בהרחבה, עם פרס באפריל השנה. בינתיים היתה רוטאציה בראשות ממשלת ישראל; יצחק שמיר הצליח לסכל הן את תקוות פרס לעבור מהסכמה עם חוסיין לוועידה בין־לאומית והן את כוונת שולץ לבקר לשם כך בארץ בתחילת מאי.

ביקורו של שולץ עכשיו, בדרכו למוסקווה, הוא תחליף מאוחר למה שהיה צריך לקרות לפני שנה או מחציתה. הממשל האמריקאי נזהר שלא להיראות כמתערב בפוליטיקה הפנימית של ישראל וייתכן ששולץ נרתע ממסע לירושלים, כל עוד נחשבה הקדמת הבחירות לכנסת לסוגיה העומדת על הפרק. במקרה או שלא במקרה, הודיע שולץ על בואו בסמוך להודאה פומבית ראשונה של פרס (לפרוטוקול „ביוזמתך") כי שגה בנכונותו להקדים את הבחירות. לשכת שמיר אמנם הושדת בכמה מפקידיה הבכירים של הסטייט־דיפרטמנט שהם נוטים לטובת פרס, אך חשוב להבחין בין עמדה מדינית שאימץ הממשל משיקוליו לבין נסיון להשפיע על תוצאות הבחירות או על הרכב הממשלה, מה שלא היה.

בעקבות ביקור עוזרו צ'אולי היל ולשמע הצהרותיו הנחרצות של שמיר, מבין שולץ בוודאי כי ראש הממשלה מחופר בהתנגדותו לוועידה הבין־לאומית וכי בשעה מאוחרת זו, הקרובה מדי לבחירות 1988, לא ימוש ממנה כשבגבו יריביו מבית שרון ולוי. התועלת העיקרית שעשויה לצמוח מביקור שולץ היא בלימוד מדוקדק של האותיות הקטנות בעמדות שמיר, כדי שבשיחותיו מיד אחר כך, בקהיר, ברבת עמון ובמוסקווה יוכל שולץ לשאוף לנוסחא שתרגיע את המחומש (של החברות הקבועות במועצת הבטחון). לקראת פסגת רייגן־גורבאצ'וב יעשה הממשל מאמץ נוסף להשיג הסכמה לוועידה, לשיחות הכנה לוועידה או לתהליך אחר כלשהו, שישביע את רצון הכל. ההצלחה אינה מובטחת, בשלהי ממשל רייגן וממשלת שמיר־פרס, אך שולץ ראוי לברכה על הנלהטו להתגבר על זכרונותיו המרים מהאיזור בשנים קודמות ולנסות שוב.

חשיבותו של תמרון

„אקונומיסט", מיוחד ל„דבר"

היתה זו תנועה על קצות האצבעות, אבל צרפת מעולם לא היתה קרובה יותר לשיתוף־פעולה מלא עם נאט"ו

במחצית השנייה של ספטמבר השתתף כוח הפריסה המהירה של צרפת בתמרונים בדרומה של מערב־גרמניה. המטרה המוצהרת היתה לבחון את מוכנותה של צרפת להגנת המערב, אבל התוצאה העיקרית היתה, ששני הצדדים — צרפת ובעלות־בריתה — נוכחו בהסתגלותה של המדיניות הצרפתית, שאינה מצרפת את כוחותיה לפיקוד המשותף של נאט"ו.

התרגיל נפתח בפלישה של „האדומים" (קרי: ברית וארשה) לשטחם של „הכחולים" (קרי: הברית הצפון־אטלנטית), דרך שטחם של „הירוקים" (קרי: אוסטריה הנייטראלית). ואוגדה המערב־גרמנית השנייה קראה לעזרה. כוחות הפריסה המהירה של צרפת — 20,000 איש וכ־500 כלי־רכב משוריינים — פתחו בתנועה ב־18 בספטמבר. הם נכנסו לשטחה של גרמניה ב־20 בספטמבר; חלקם נסעו כאלף קילומטרים והתחברו עם עוצבות גרמניות לצורך הדיפת הפולשים.

התמרון היה הזדמנות מלהיבה לתרגיל מעולה, אך היה כשלון חרוץ מבחינת המסורות המדיניות שהציבה צרפת לעצמה. זאת על־אף נאומיהם המשתפכים של נשיא צרפת מיטראן והקאנצלר המערב־גרמני קוהל, שנראו בסוף התמרון על גשר הסירות המאולתר בין גדות הדנובה.

הצרפתים קיוו להוכיח כי לכוח הפריסה המהירה תפקיד חשוב בהגנת אירופה וכי צרפת יכולה לסייע בהגנתן של מדינות אירופה, גם בלי להיות חלק מן המבנה הצבאי הקבוע של נאט"ו, שהגנראל דה־גול הוציא אותה ממנו בשנת 1966.

המטרה הראשונה הוגשמה חלקית. כוח הפריסה המהירה הצליח לכבוש יחידה בעלת משקל (שתי אוגדות של שריונים קלים, אוגדה מוטסת וכן חיל־רגלים) ולהטילה לקרב מרחוק בתוך זמן קצר למדי, אבל הוא היה תלוי בסיוע הלוגיסטי הגרמני. אף אין לו טנקים, המקלע מהיר־הירי המותקן על שריוניו הקלים יכול רק לשרוט את הצבע של הטנקים הסובייטיים — לא יותר מזה.

האגף היעיל ביותר של כוח הפריסה המהירה היה האוגדה המוטסת, המנהלת את חלק הארי של צי המסוקים נגד־טנקים של צרפת. אלה הפגינו מהירות, וכן שתוף־פעולה ארוך, וצלפו בשריוני האויב, שיהיו בהשב"ך במלחמה אמיתית. התמרון הוכיח כי כוח הפריסה יוכל ליצור פער איכות כבר בשלב מוקדם של הלחימה, אבל מול פלישה ופריצה בהיקף־מלא, יעילותו תהיה פחותה מזו של הארמיה הצרפתית השנייה החונה על אדמת גרמניה.

יכולתה של צרפת לסייע לבעלות־בריתה, על־אף הישארותה מחוץ לפיקוד המאוחד של נאט"ו, לא הוכחה בתמרון. מבחינה זו היה התמרון החמצה. גרוע מזה, הוא כמעט הוכיח את ההיפך. הקשיים התעוררו משום שמנהלים של נאט"ו אינם נהירים לחיילים הצרפתים, ומשום שהפוליטיקאים סירבו לאפשר לאנשי השדה להשתמש במכשירי הפיקוד והפיקוח של נאט"ו.

לא כן היה בקרב האוויר, שכל היבטיו נוהלו במתכונת נאט"ו. בקרב האוויר השתתפו אמריקאים וקנדים, בריטים ובלגים, ומרכזי הפיקוד של נאט"ו פקחו עליו תוך הפעלת נוהלי נאט"ו הרגילים. האיוולת היחידה היתה בקשתם של הצרפתים, שמטוסי הקרב האמריקאים „הכחולים" יוסוו במעט יותר, כדי שיהיה ברור שהם שייכים לצד של הצרפתים.

רוב היחידות שבפיקוד המאוחד של נאט"ו נמצאות רוב הזמן תחת פיקודן שלהן. ההבדל היחיד בינן לבין הצרפתים הוא, ששיתוף־הפעולה ביניהן יותר הדוק ויותר יעיל.

לאחר תמרון זה עשויה צרפת להדק את שיתוף־הפעולה שלה עם נאט"ו ולעשות פחות מהומה על עניינים הייצוגיים של נוהל. אם זו תהיה התוצאה של התמרון, יהיה זה התמרון החשוב ביותר שקיימו חברות נאט"ו זה זמן רב.

יוזמה שלא תעלה על הדעת

מאת דני רובינשטיין

הסיכוי להגשים הסכם כל שהוא על גורל הפלשתינאים, שאש"ף לא יהיה שותף לו, יהיה כסיכוי שלא היה, בעצם, מלכתחילה להסכם השלום שנחתם עם לבנון. מישהו זוכר אותו?

בכל שהדבר איננו מתקבל על הדעת אפשר להשתעשע במחשבה מה יקרה אם מחר בבוקר יודיע ראש הממשלה יצחק שמיר שהוא מוכן לפגישה ולמו"מ עם מייצגי הפלשתינאים הירדנים, קרי: יאסר ערפאת והמלך חוסיין. שיחות ישירות, מיד, ללא כל תנאים מוקדמים, מלבד התנאי הברור מאליו שכל צד מכיר בזולתו, בלגיטימיות של קיומו ומוכן לדבר עמו במקום להוסיף להילחם.

בכוונות לפגישה כזאת מנוגדת למצעי שתי המפלגות הגדולות המרכיבות את הממשלה. היא מנוגדת גם להחלטות הרשמיות של הפלשתינאים (מועצת אש"ף מתירה לקיים פגישות רק עם גורמים „מתקדמים" ולא ציונים). אף־על־פי־כן תסריט כזה איננו כה דמיוני. בממשלת ישראל יש לפחות שר אחד הקורא לכך בגלוי, עזר ויצמן. יש בוודאי עוד שרים שהיו מצטרפים ליוזמה דומה, אך הם חוששים להשמיע קול. גם באש"ף יש סימנים שיוזמה ישראלית כזאת תעורר ויכוחים בין מחייבים ושוללים, מכל מקום היא לא תיענה בדחיה מוחלטת. מובן שיוזמה כזאת צריכה לצאת מראש הממשלה יצחק שמיר ולא משום אדם אחר. לא מתנועות חברותיות חשובות יותר או חשובות פחות, לא ממפלגות ולא מחברי כנסת בודדים והוודאי לא מאנשים שנפגשים היום עם ראשי הפלשתינאים מתוך התגרות מופגנת בחוק.

מה יקרה אם ראש הממשלה שמיר יקרא לפגישה כזאת?

קודם־כל מיותר למנות לפני הקורא הישראלי את שלל המגרעות של הארגונים הפלשתיניים (כלומר אש"ף) — התעסקותם בטרור, הפלגנות הרצחנית בתוכם, תופעות רבות של גיזון וסיאוב. דוברים ישראלים מזכירים לנו השכם והערב את כל אלה ועוד. אבל יש להם תמונה אחת, והיא החשובה מבחינתנו. הרוב המכריע של הציבור הפלשתיני, זה שתחת שלטון ישראל וזה שמחוץ לגבולותינו, רואה ביאסר ערפאת ובאש"ף את נציגו הלאומי. הדבר מוכר וידוע כבר שנים ארוכות; אין הוא משתנה גם בתקופות שאש"ף נחלש ומוכה (כמו בשנים האחרונות). לא רק הפלשתינאים חושבים וחשים כך, אלא כמעט כל מדינות העולם וכנראה גם רוב גדול בציבור הישראלי, אף שהוא מתנגד למו"מ עמו.

חשוב גם שאין שום גורם פוליטי אחר המתיימר לייצג את הפלשתינאים ולדבר בשמם. כל השנים ניסו כמה מדינות ערביות לעשות זאת ונכשלו. לא רק מדינת ישראל ניסתה בזמנה להקים ארגון שיתחרה באש"ף — אגודות־הכפרים — גם ירדן וסוריה עשו ועושות זאת. התוצאה של כל הנסיונות האלה היתה ונשארה, שבנקודה זו — כוח הייצוג — אש"ף, המפולג והמסוכסך, הוא הגוף הפוליטי הלאומי היחיד של הפלשתינאים. באין גוף אחר, ברור שכל פלשתינאי שיש לו אפילו מעט מוער של הכרה ושאיפות לאומיות חייב להצהיר: אש"ף הוא הנציג היחיד.

די בנקודה זו כדי שמדינת ישראל לא רק תסכים למו"מ עם אש"ף, אלא תראה בו צורך הכרח שאין לגנותו.

הנה, למשל, לפני שנים ספורות בלבד עשינו הסכם שלום עם לבנון. משום־מה שוכחים אצלנו, ואולי משכיחים, שהיה הסכם כזה. אני דווקא זוכר את המו"מ ואת ההסכם עם לבנון היטב. אולי מפני שבזכותי הרבה זמן וכוח לסקר בעתון את פרטיו. עשרות פגישות, ועדות וועדות־משנה, ויכוחים אין־ספור על פרוצדורות, על סעיפים. ובסופו של דבר „הצלחה" (במרכאות כפולות ומכופלות) וטקס חגיגי בקריית־שמונה, עם דגלים והזמורת, שבו נחתם ההסכם של ישראל ולבנון.

מובן שידענו (ואני מעריך שגם אלה שחתמו על המסמכים היו ערים לכך) שכל ההסכם הזה אינו שווה ולא כלום. מסיבה פשוטה: לאלה שחתמו מהצד הלבנוני לא היתה שום סמכות של ממש בייצוג לבנון. הנשיא ג'ומייל יכול להיחשב כמחזאר של שכונה וחצי בביירות. רק כמייצג השכונה הזאת עשינו אתו הסכם וגם שלחנו אליו, לשכונה, נציג דיפלומאטי (משהו כמו שגריר, שישב ליד ג'וניה חודשים אחדים).

די בדוגמה זו כדי לשים ללעג כל הסכם עם מי שאין לו כוח ייצוגי. לדאבון־לב, כל הסכם על גורלם של הפלשתינאים שאש"ף לא יהיה שותף לו, הסיכוי להגשים אותו יהיה דומה לסיכוי שהיה (בעצם, שלא היה) להסכם עם לבנון.

יוזמה ישראלית מסוג כזה איננה רעיון חדש. דיבורים עליה נשמעו עוד בממשלתו של יצחק רבין, לפני 13 שנים, וזו מעין מהדורה חדשה של „נוסחת יריב שם־טוב" המפורסמת. העיתוי הנוכחי מתאים לה, משום שבעולם הערבי לא נראית אופציה צבאית. איש לא מפקפק בכוחה הצבאי והמדיני של ישראל ולא יראו בכך סימן לחולשה שלנו.

ספק אם הארגונים הפלשתיניים יוכלו להיענות ליוזמה כזאת. זה יטיל אותם למערבולת של ויכוחים והתנגשויות, יפנה כלפיהם לחצים וטענות בין־לאומיות, והמאזן הכללי של יתרונות וחסרונות ביוזמה כזאת, נוטה בהחלט לטובת ישראל.

בעיה אחת: ראש הממשלה שמיר וראשי תנועתו, וגם צמרת המערך, אינם מעלים בדעתם לבצע מהלך כזה.

הסכם השלום עם לבנון נחתם והופר מיד. מישהו זוכר אותו כיום?

גם אתה, שנקמן?

מאת חיים ביאור

מזכיר הסתדרות ההנדסאים והטכנאים הפתיע בהצטרפותו לאיגודי האקדמאים המרדניים

הסכם השכר בשירות הציבורי, שנחתם פורמאלית לפני שבוע למשך חצי שנה, לא תרם לליכודה הפנימי של ההסתדרות. 15 האיגודים המקצועיים בשירות הציבורי משכו כל אחד את מטוטלת המשא־ומתן על השכר לכיוון שלו וכפי שאמר חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, „בכל הסכם יש איגודים מאושרים יותר ומאושרים פחות". הפעם היו אלה הסתדרויות המהנדסים, האקדמאים במדעי החברה והרוח, הטכנאים והעובדים הסוציאליים הטוענים לקיפוח בעקבות ההסכם, לעומת הסתדרויות הפקידים ועובדי המדינה, הגומרים עליו את ההלל.

הסכם השכר, שנחתם בראשי תיבות עוד בערב ראש השנה, מיטיב בעיקר עם בעלי השכר הנמוך. 75 שקלים, שיקבלו כסכום אחיד כל השכירים בשירות הציבורי ובמשרדי הממשלה, פירושם תוספת בשיעור של 10 עד 12 אחוזים למי ששכרו אינו עולה על 700 שקלים, חמישה אחוזים למי ששכרו 1,500 שקלים, אך לא יותר משנים עד שלושה אחוזים למשתכר כאלפיים שקלים. מכיוון שרוב חברי הסתדרות הפקידים — בעיקר ברשויות המקומיות — ורוב חברי הסתדרות עובדי המדינה משתכרים לפי הדרגות הנמוכות יחסית, לא היה קשה לנבא מראש כי יברכו על ההסכם וימהרו לצרף אליו את חתימותיהם.

כן, כן — דווקא משה בית־דגן, מזכיר הסתדרות הפקידים, שבשלבים האחרונים של המשא־ומתן הורה על שביתת־מחאה ברשויות המקומיות ובכל מוסדות הציבור, וראובן בן־עמי, מזכיר הסתדרות עובדי המדינה, שהכריז „ברוגז" ארוך על הנהגת ההסתדרות, בגלל דרך ניהול המשא־ומתן — דווקא הם התייצבו ראשונים להגנה על ההסכם. ואילו האיגודים האקדמאיים, שנצרו את לשונם במשך החודשים הארוכים של המו"מ ואף לא הרהרו בעיצומים ובשביתות בטרם ישולם ההסכם — דווקא הללו חשים תסכול ומנערים את האבק מתכניות־מגירה מרדניות שהם רוקמים כבר שנים. אי־הנחת של האיגודים האקדמאיים ושל הסתדרות ההנדסאים והטכנאים נובע בעיקר מאי־הכללתן של החברות הממשלתיות, שעל בסיס עסקי, בהסכם השכר החדש. והרי בין שליש למחצית מתוך 100,000 החברים באיגודים הללו מועסקים בחברות שהוצאו מההסכם. טרוניה נוספת שהשמיעו האיגודים ה„סרבנים" היא, שההסכם אינו כולל קיצור מיידי של שעות העבודה השבועיות.

ראשי ההסתדרות יצטרכו להתייחס בכובד־ראש למאבק הנפרד שיפתחו, לאחר סוכות, שלושה ואולי ארבעה איגודים גדולים נגד האוצר כמעסיק, בידיעה שתוצאות המאבק ישפיעו על היחסים בעתיד בין האיגודים הללו לבין הנהגת ההסתדרות. זו מנעה מלהתמודד בשיבושים שהם מתכננים, ולו רק בגלל סעיף 11 בהסכם, שמשתמע ממנו שההסתדרות לא תאשר לאיגודים לפתוח בצעדים ארגוניים, אם הם קשורים בהסכם השכר שזה עתה נחתם.

אם להזכיר נשכחות, במשך 15 שנה, ואולי יותר, האיגודים האקדמאיים, ובמיוחד הסתדרות המהנדסים, מעמידים עצמם, בפרקי זמן קצובים, על תקן של „דפוקים", מארגנים פורום של פרולטאריון־העילית וחומים על כוונתם לפרוש מהמסגרת האירגונית של ההסתדרות. הקומה החמישית כבר הורגלה למדיניות הבדלנית־משהו של הסתדרות המהנדסים, אף כי בשנים האחרונות, מאז מכהן בתפקידו המזכיר הנוכחי של המהנדסים יצחק רז, מגלה קומה זו יתר רצינות כלפי הקולות שמשמיע איגוד זה. יצחק רז עומד, במקביל, גם בראש גוף חוץ־הסתדרותי — לשכת המהנדסים האדריכלים — ובתוקף תפקידו הכפול הוא חולש על משאבים לא מבוטלים. רז נהנה מתמיכה בלתי מסויגת, אם לא עידוד, מצד מזכיר הסתדרות האקדמאים, יעקב אניקובסקי. ברית זו מוסיפה לו נקודות במאזן הכוחות שבתוך בניין ההסתדרות. מעמדו הציבורי החזק יחסית הובא בחשבון בשיקוליהם של המזכ"ל קיסר ושל חיים הברפלד.

אבל מי שבאמת הדהים את ראשי ההסתדרות בהתייצבותו נגד הסכם השכר החדש הוא ולמן שנקמן, המזכיר הוותיק של הסתדרות ההנדסאים והטכנאים. בעבר הלא־רחוק היה שנקמן יריב עיקש להסתדרות המהנדסים, על רקע נסיונם של המהנדסים לשמור על פער בין שכרם לשכר ההנדסאים והטכנאים. עתה ניצב האיש בחזית אחת עם הסתדרות המהנדסים, שפרש ממנה לפני 26 שנה כדי להקים את הסתדרות ההנדסאים והטכנאים, המאגדת כיום 60,000 חבר. לשנקמן, אומרים מיודעיו, חלק חשוב בטביעת המושג „הנדסאי" בלקסיקון המקצועי — לא רק משום שהקים את האיגוד החזק, אלא גם בשל תרומתו להקמת שורה של בתי־ספר ללימוד מקצועות ההנדסה.

גורם בצמרת ההסתדרות ביטא את אכזבתו מהשילוש שנקמן־רז־האיגודים־האקדמאיים בלשון זו: „שנקמן משול לגולם שקם על יוצרו. נענינו כמעט לכל תביעה שהעלה, העמדנו לרשותו מערכת שלמה של חדרים בקומת האיגודים המקצועיים — הכל כדי שיוכל לשמש משקל־שכנגד ליצחק רז, המנפנף באיומי פרישה מההסתדרות. לאחר שראה כי טוב, מחזיר לנו שנקמן במטבע אחרת. זה החל באירגון רשימה נפרדת לקראת הבחירות האחרונות להסתדרות, נמשך בהשעיית פעילותו במפלגת העבודה והסתיים בהתחברותו לאיגודים התוקפים את הסכם השכר".

שנקמן משיב בטענה מוצקה: „איש לא גידל אותי. אינני פוליטיקאי ממונה המדבר בשם של המפלגה, אלא נציג של ההנדסאים והטכנאים. לא יזמתי את ההתארגנות של האיגודים האקדמאיים, אלא נדחפתי אליהם בגלל המדיניות של דחיקת האיגודים המקצועיים לפינה, תחת הסיסמה של 'כלליות ההסתדרות'. פעם, כשהעליתי בעיה של תקציב האיגודים בישיבה של סיעת המערך, נזפו בי. הספקתי לומר: 'דעו לכם שההסתדרות זה גם איגודים מקצועיים'. ויש לי עוד דוגמאות: בזמן האחרון מעבדים באגף לאיגוד מקצועי תקנון לוועדי עובדים, שלדעתי מצר את צעדיהם של האיגודים המקצועיים. הנהיגו שיטה של 'מחזיקי תיקים', מין קומיסרים המטפלים בקבוצות עובדים. לשם מה? האם אין איגודים מקצועיים? וכך אנחנו מגיעים להסכם השכר החדש. האיגודים המקצועיים לא שותפו בשלבים המכריעים של המשא־ומתן וראשיהם קראו על ההסכם המתגבש בעיתונים. אפילו בחברה עסקית יש מועצת מנהלים הנוטלת חלק בהכרעות. בשנת 1984 הגענו להסכם עם הנהגת ההסתדרות שתינתן לנו אוטונומיה. פירוש הדבר — סמכות לנהל מו"מ נפרד על הסכמי שכר. נפעל עכשיו כדי ליישם את ההסכם הזה".

השב"ס — פרשה שבדרך?

מאת נתן רועי

שורה של שאלות קשות עולה מתוך מסמכים ועדויות של עובדים במשרד חשב השירות, שהגיעו לידינו

נציבות שירות בתי־הסוהר, ספינה הנטרפת תכופות לסערות, שוב עלתה בשבועות האחרונים לכותרות העיתונים בגלל פרשת בריחתם של האסירים הבטחוניים מכלא נפחא, פרשת יחסי אסירים וסוהרים ופרשה ישנה־חדשה שנוגעת לחשב משרד המשטרה ושירות בתי־הסוהר.

נגד החשב גונדר־משנה הרצל עסר — מידידיו הקרובים של תת־גונדר שלום רודיליה, ראש מטה שירות בתי־הסוהר לשעבר, המואשם בעבירות של קבלת שוחד מן הקבלן שלום גניש — הוגשו לפני כמה חודשים תלונות על תפקוד לקוי וחשדות למעשים חריגים. מגישי התלונות היו פקידיו דינה שבבו ומשה חיות. השניים הפנו את המסמכים והגילויים שלהם לנציב שירות בתי־הסוהר, גונדר דוד מימון. מימון העביר את החומר אל שר המשטרה חיים בר־לב. בר־לב החליט להעביר את הבדיקה אל מנהלו המקצועי של עסר, החשב הכללי במשרד האוצר. הוקמה ועדה שבה ישבו, בסודיות רבה, שלושה: סגן החשב הכללי („מפקדו" המקצועי של עסר) מיכאל אליצור, החשב של „המוסד" לבטחון ומודיעין, ואיש שירות בתי־הסוהר. מבקר המשרד אלוף (מיל.) אברהם אדן נשאר מחוץ לתמונה, אף־על־פי שענייני החשב קשורים במישרין למשרד המשטרה לשירות בתי־הסוהר. לבסוף פורסמה הודעה שניקתה את החשב מכל חשד. דובר שירות בתי־הסוהר, שמעון מלכה טרח השבוע לחזור ולמסור את ההודעה המקורית מחודש יוני השנה: „החשדות נגד הרצל עסר נבדקו כחוק ותוצאות הבדיקה מנקות אותו מכל אשמה. הרצל עסר ממשיך למלא את תפקידו לשביעות־רצון הנציב".

העיתונות נאלצה לקבל את תוצאות הבדיקה כלשונן — הפרטים והעדויות לא הוצגו לפניה.

בשבועות האחרונים שוב זעה האדמה מתחת לרגלי נציב שירות בתי־הסוהר גונדר דוד מימון. עובדי אגף החשב החליטו לצאת למלחמה נגד המערכת, והחומר שבידיהם הגיע לעיתונות. פקודיו הקרובים של החשב חוששים לעתור לבית־הדין הגבוה לצדק, אך הם מעלים שורה של תלונות שיש בהן יותר מצל־צילו של חשד לליקויים ולמעשים חריגים. רוב תלונותיהם של העובדים לא נחקרו כהלכה, לדבריהם. „כשבאנו להעיד לפני הוועדה לא כיסו לגבות באמתנו עדויותינו היתה לנו הרגשה שחברי הוועדה כועסים עלינו שהגענו אליהם", אמרו לי השבוע כמה מאנשי אגף החשב.

המסמכים שהועברו אלינו מצביעים לכאורה על שורה של בעיות, שההנהגה הציבורית לא טובלת אותם. יש במסמכים ובעדויות, שנמצאים בידינו, כדי להעיד על שיטת העבודה של החשב הרצל עסר. את הפרטים המרכזיים בתלונות הבאנו בידיעה נרחבת, שפורסמה ב„דבר" בשבוע שעבר. מתוך תלונות־העובדים, שעל־פי דבריהם לא נחקרו כהלכה, עולות השאלות הבאות:

א. האם חשב שירות בתי־הסוהר ומשרד המשטרה, גונדר־משנה הרצל עסר, הורה לשלם הוצאות לרפי סויסה, נציב שירות בתי־הסוהר לשעבר, ולאדם נוסף, לאחר שחזרו מחו"ל, אף־על־פי שלא הציגו קבלות או תעודות, כמקובל?

ב. האם הרצל עסר שילם לחברת קייטרינג, שאביו הוא אחד מבעליה ושערכה את קבלת־הפנים החגיגית ב„בית השוטר" בירושלים לכבוד שחרורו של רפי סויסה מהשירות לנכות מהתשלום את המיסים במקור?

ג. האם עובדת באגף החשב של נציבות שירות בתי־הסוהר, שבעלה עשה שיפוצים בביתו של החשב, נשלחה על־ידי החשב לקורס להנהלת חשבונות, אף שלא היו לה כל כישורים להשתתף בקורס זה? האם החשב שילם כספי ציבור בעד השתתפותה בקורס בלי לקבל אישורים, כנדרש?

ד. האם נתן החשב הוראה לפצל את תשלום חשבון הטלפון האישי שלו לחברת „בזק", אף שבמשרד המשטרה יש התנגדות למהלכים כאלה?

ה. האם הגרעונות בקופות השלישים, בהיקף שלא נחקר, התהוו משום שהחשב לא פיקח כהלכה על חילופי השלישים (המשלמים את הכספים לסוהרים ולאסירים)?

ו. האם יעץ החשב, כפי שטוען באחת התלונות של עובד במשרדו, לספק שעובד עם משרד המשטרה להעלות את המחיר שהוא מציע בשני אחוזים, כדי שיוכל להשתכר יותר מן ההתקשרות עם משרדו?

ז. האם שיפץ החשב את משרדו באמצעות קבלן פרטי וללא אישורים בהתאם כפי שעולה מתלונה אחרת?

ח. האם היו ליקויים בתשלומים לחברת מע"צ ולחברת החשמל, כפי שנמסר בפרוטרוט באחת התלונות.

זה רק חלק מן התלונות הנוספות, שעל־פי דברי העובדים לא נחקרו כהלכה. דובר משרד האוצר יצחק פיינברג אמר לי השבוע, כי הוועדה בדקה את כל התלונות ומסקנותיה הובאו לפני שר המשטרה. הבהיר, לדבריו, שהתלונות אינן מוצדקות. העובדים מוסיפים לטעון: „אמת דיברנו". דובר משרד האוצר סירב לומר לנו מי החוקר במשטרת ישראל שאליו הופנו תלונות העובדים, שהועלו בהן חשדות למעשים פליליים, והפנה אותנו למשטרת ישראל. דובר משטרת ישראל, עדי גונן, הפנה אותנו לדובר משרד המשטרה. דובר נציבות שירות בתי־הסוהר, שמעון מלכה, הוסיף להכחיש באוזנינו את התלונות.

פרופ' ברונו, הריבית והקיבוצים

מאת שלמה לשם

הגידול המטאורי בתשלומי הריבית של הקיבוצים בתוך תקופה קצרה יחסית — על־פי הערכה שילמו משקי התק"ם 500 מיליון ש"ח ריבית יתרה בשנים 1985־1987 — הוא בראש ובראשונה פרי מדיניות־האשראי הכושלת של בנק ישראל

„האשראי לזמן קצר משמש גם כגורם ייצור אלטרנטיבי להון עצמי חוזר ולפיכך הגידול הרב בעלותו פגע ברווחיות של חברות רבות, במיוחד כאלה המייצרות בעיקר לשוק המקומי. סביר להניח כי הרמה הגבוהה של הריבית על האשראי השקלי, ששררה במשק כשנתיים, היתה גורם לא מבוטל בהתרבות החברות שנקלעו לקשיים רציניים גם בעקבות ריסון הביקושים במחצית השנייה של 1985. יש הגורסים, כי על רקע הירידה בציפיות האינפלאציוניות של הציבור ובציפיותיו לפיחות, היתה אפשרות להורדה מהירה יותר של הריבית, גם ללא התרחבות האשראי. גירסה זו נסמכת על הטענה כי בזמן הקצר הביקוש לאשראי בשיעורי ריבית כה גבוהים הוא קשיח".

אילו עיין נגיד בנק ישראל פרופ' מיכאל ברונו בציטטה הנ"ל, הלקוחה מפרק א' עמוד 9 מדו"ח בנק ישראל 1985, ואילו התעמק בקריאת דו"חות בנק ישראל לשנים 1985־1986, אולי לא היה מתרס בפורום הכלכלי של מפלגת העבודה כלפי קיבוצי התק"ם, שהשקעות סרק שביצעו גרמו להסתבכותם הכלכלית; אילו היה בודק את העובדות, גם לא היה שולף מהמותן את האמירה, שכמחצית הריבית ששילמו הקיבוצים בשנים 1985־1987 שילמו למגזר ההתיישבותי, ולא היה מגיע למסקנה כאילו הצעקה לפניית הקיבוצים לקבל סיוע מהממשלה. לא בריבית הגבוהה, הנהוגה עד עצם היום הזה בישראל, רואה פרופ' ברונו את הסיבה העיקרית למשבר הפיננסי של הקיבוצים, אלא בניהול ובשיקולים מוטעים. האומנם? מן הטבלה ההשוואתית שלהלן עולה תמונה אחרת, מורכבת יותר.

הכנסות 178 קיבוצי התק"ם, במחירים קבועים, הן כ־5% מהתל"ג ומקורן — 55% תעשיה, 40% חקלאות ו־5% הכנסות שונות. שלא כמו כלל המשק הישראלי, שקפא על שמריו ולמעט השנה, צמחו ההכנסות הללו ב־21% בשנים האלה. העודף התפעולי (אחרי מס) — נתון המתקבל כאשר מחסירים מההכנסות את ההוצאות המשקיות הכרוכות ביצירת ההכנסה ואת המיסים והמבטא את היעילות המשקית — היה יציב, והוא גבוה בהשוואה לעודף התפעולי של קונצרנים וקבוצות של מפעלים גדולים. הוצאות הקיום הצטמצמו במיוחד, אם מביאים בחשבון שבשנים תשמ"ג־תשמ"ו גדלה האוכלוסיה ב־3% בשנה (וזאת בהשוואה לגידול בצריכה הפרטית בישראל). השינוי היחיד שחולל את המשבר קשור בהוצאות המימון — אלה גדלו פי שמונה מעבר לשנת תשמ"ה ופי חמישה מהממוצע של השנים תשמ"ג־תשמ"ד והסתכמו על גובה בלתי־סביר גם בשנים תשמ"ה־תשמ"ו. בגלל ההוצאות האלו (מדובר בריבית נטו, לאחר קיזוז התשלומים בין הקיבוצים) הצטמצם החיסכון העצמי (רווח בלשון הכלכלה) מ־170 מיליון ש"ח בתשמ"ג ל־105 מיליון בתשמ"ד, לגרעון של 40 מיליון בתשמ"ה ולעודף של 30 מיליון בתשמ"ו ו־70 מיליון הודיים בתשמ"ז, זאת אף־על־פי שהתפוקה הכוללת גדלה.

ומכאן לעיקר. בשנת תשמ"ג היו תשלומי הריבית כ־2% מהחוב ברוטו ומהתפוקה ובשנת תשמ"ה „קפצו" ל־11.5% מהחוב ול־13.5% מהתפוקה. שינויים דראסטיים כאלה בתוך זמן קצר יחסית, בעיקר כשמדובר במגזר שאיננו עוסק בפינאנסים אלא בייצור חקלאי ותעשייתי, המבוסס על שיקולים לטווח בינוני וארוך, אינם נובעים מדוכי הניהול או משיקולים כלכליים מוטעים: הם נובעים משינוי חד, דרמאטי ובלתי־מובן בחוקי המשחק של המדיניות המוניטארית. מעבר שבשביל הנכסים הפינאנסיים של הקיבוצים, הכוללים קופות גמל, תוכניות חסכון וני"ע, השיגו הקיבוצים תשואה עד 4% ריאלית לשנה ואילו בשביל החוב לזמן קצר, שנפחו קטן מנפח הנכסים הפינאנסיים, שילמו ומשלמים הקיבוצים בין 30% ל־100% ריבית ריאלית לשנה. זהו פן נוסף של המדיניות המוניטארית, המעדיפה „כסף חם" וספקולאטיבי על־פני כספי חסכון ארוך־טווח. הפער בין התשואה לכספים הנ"ל הוא אחוז גבוה בסך הריבית היתרה ששילמו הקיבוצים ויש בו ביטוי לפגיעות המדיניות בחסכון.

הגידול המטאורי הזה בתשלומי הריבית הוא בראש וראשונה פרי המדיניות של בנק ישראל. בתחום המימון לטווח קצר, על־פי דו"ח בנק ישראל, קפצה ריבית התח"ד

(המשך בעמוד 6)

هكذا من الاصل

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

לא ראוי לתפקידו

קורט ואלדהיים (כנראה נכון) שיקר בעקך קרוב לארבעים שנה לגבי מהלך שירותו הצבאי. כנראה מחשש שהאמת תפריע לקידומו כאיש ציבור רם. וזהו, לדעתי, פסילה משמעותית הרבה יותר לתפקיד אחראי לאומי או בינלאומי מאשר הראיות הצבאיות כיום לגבי עברו בצבא היטלר. ואלדהיים, שנתגלה כשקרן חי, גרם נזק עצום לא רק לארצו שלו אלא גם לארגון או"ם ולאלה שפעלו במסירות לקידום השלום אף הקריבו חייהם למענו". דברים אלה כלולים בספרו החדש של בריאן אורקהארט הבריטי, שפרש אשתקד מסגל או"ם אחרי שירות 41 שנים, בהם 12 שנה כמשנה למזכ"ל. אורקהארט מציין, שפרשת ואלדהיים מהווה האשמה לגבי הדרך שבה בוחרות המעצמות הגדולות במפקד הגבוה ביותר של החשוב בארגונים הבינלאומיים.

וזהו, בלי ספק, אחת המהלומות המכאיבות ביותר שהונחתה עד כה על נשיא אוסטריה, שנבחר בהחלטה במפלגת העם השמרנית. שייץ

מורגאים

ראשי יהדות בעורגוונטינה, נשיא המועצה היהודית בגנון המזכ"ל אלכסנדר גינגבנג, הביעו את דאגת הכנהר העליון של יהודי ארגנטינה נוכח הנסיון דוכות ההיסטוריונים לגבי מקומו של הנאציונל־סוציאליזם ופשעיו. יש מדענים שבשם הפרדה כביכול בין אתוס פוליטי ומדעי מבקשים להעניק לתיזות הנפל המיועדות להפחית את זוועות הנאצים בעבר אקדמי נכבד – מהדהדים ראשי המועצה בגילוי דעת שפורסם לרגל ראש השנה תשמ"ח. יחד עם זאת ציינו הנציגים היהודיים בברכה את המחאות וההסתייגויות במאמצי נפל אלה.

אולם, כפי שהתברר מראיון ארוך שפורסם באותו שבוע ביומון השמרני "די וולט", אין אזהרות אלה מרתיעות את ההיסטוריון השמרני־גרמני ארנסט נולטה להמשיך בדרכו. ונראה שהוויכוח יקבל תאוצה מחודשת עם פרסום ספרו החדש של נולטה על "מלחמת האזרחים האירופית" מהמהפכה הבולשביקית ועד 1945. ש. שלמה

תופעה חולפת

"יש לאפשר גיל פרישה גמיש האחיד לנשים ולגברים". כך אמר בסוף השבוע שר הכלכלה גד יעקבי בדיון שקיימה המועצה הציבורית שליד המטה לייעול המשק הציבורי. לדברי יעקבי, גיל פרישה קבוע הוא אבסורד הגורם לבזבוז אדיר של משאבי כוח־אדם ביזמן. מנתונים שהציג בדיון מנהל מכון ברוקדייל, ד"ר חביב, עולה כי קצב הזדקנות האוכלוסיה בישראל הוא המהיר ביותר בעולם המערבי. מנהל הרשות לתכנון לאומי וכלכלי במשרד הכלכלה ציין, כי זוהי תופעה חולפת שעתידה להצטמצם בין השנים 1990 ו־1995. אמנון אמיר

רק לפני שנתיים עוד לבשו כל תושבי סין את "חליפת מאו" המפורסמת. עתה נכבשת סין, ובמהירות, ע"י אופנת המערב. מה שאתם רואים בתמונה היא חנות לממכר בגדי ג'ינס בפקין: המונים צובאים עליה ולמרות שמחירי הבגדים מרקיע שחקים, עולה הביקוש על ההיצע.

בעיה כואבת

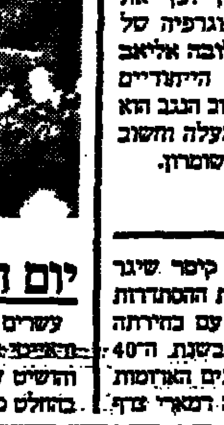

בהרצאה בפני סטודנטים באוניברסיטת בן גוריון העלה ראש עיריית הנוער אידי גורדון, את הבעיה הכואבת שלתגיעות המאה להולדתו של בן־גוריון לא היה שום היבט מעשי. חזונו להפרחת הנגב המהווה ששים אחוז משטחה של המדינה קפא, ולא הוקם בו לאחרונה אף ישוב חדש. יוצאת מכלל זה היתה עליית הנוער שהקימה עיר נוער בניצנה, שם לומדים צעירים חלוציות מהי, וכן את ההיסטוריה, הארכיאולוגיה והטופוגרפיה של האזור. בראש צוות ההקמה עומד לובה אליאב (בתמונה) שמפעל חייו הוא מן הייחודיים בארצנו. גורדון הוסיף והדגיש, שישוב הנגב הוא בעל חשיבות לאומית ראשונה במעלה וחשוב להתייחס אליו לפחות כמו ליהודה ושומרון.

זר שושנים

מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר שיגר בסוף השבוע ברכתו האישית וברכת ההסתדרות לזמרת שושנה דמארי בתמונה עם בחירתה לכלת פרס ישראל לזמר עברי בשנת ה־40 למדינה, שנת תשמ"ח. לזר השושנים הארומות שנשלחו מקיסר לביתה של שושנה דמארי צורף המזכ"ל גם איגרת ברכה שבה נאמר, בין היתר: "זר שושנים לך שושנה היקרה על פעלך כי רב למעלה מיובל שנים ברוכות רון ומעש ושנות דור של הנאה והוויה לכל מוקירייך". ברכת ההסתדרות והמזכ"ל שוגרה גם למלחין אלכסנדר (סשה) ארגוב "שידע לצקת חן מקורי למילות השיר הישראלי ונגינותיו מלוות את טובי המשוררים בדור התחייה והתקומה".

יום הולדת לוראייטי

עשרים שנה חלפו מאז נולד הסניף של מועדון ה"וראייטי" בישראל. מאז הוא צמח, התפתח, שגשג והשיט עזרה לאלפי ילדים מקופחי גורל. זוהי בהחלט סיבה לחגוג ואכן, לציון מאורע זה יקיים מועדון הוראייטי בחודש הבא ארוחת ערב חגיגית במלון הילטון בתל־אביב, בחסותו של נשיא המדינה חיים הרצוג, שהיה נשיאו הראשון של מועדון הוראייטי בישראל, ובהשתתפות שרים ואישי ציבור. יהיה נוכח גם נשיא הכבוד של הוראייטי בישראל חיים טופול, ומחו"ל תגיע קבוצת אורחים ובראשם נשיא הוראייטי העולמי מייקל סמואלסון.

פעילות תרבותית

בית ראובן מעשיר את חיי התרבות בתל־אביב. בחסות קרן מרגוליס־האריצי שרמן לחינוך ואמנות בבית ראובן, תתקיימנה החל מחודש נובמבר שתי סדרות תרבותיות. האחת של ששה ערבים מוסיקליים בהנחייתו של שלמה תנחום, והשניה, שלושים הרצאות של ד"ר גדעון עופרת (בתמונה) מרצה בכיר לפילוסופיה ואמנות, על האמנות הישראלית וזיקתה לתרבות הצומחת בארץ מן הגלויות בסוף המאה ה־19 ועד היום.

אות הערכה

ראש עיריית נצרת עילית, מנחם אריאב, העניק ביום שישי ערב יום הכיפורים שי לאבנר אלון (14), אלמקיאס יאיר (14) ולשי מנדלוביץ (13), שלושת הנערים שהיו מעורבים באסון הצבתו של החייל אלכסנדר ארד בצומת מגידו בא' דראש השנה. השי ניתן לשלושה כאות הערכה והוקרה על התושיה וגילוי האחריות למופת שגילו במהלך האירוע. במעמד נכחו הממונה על המחוז הצפוני של משרד הפנים שמרים קלעגי, חברי מועצת עיריית נצרת עילית, מפקד תחנת המשטרה בנצרת והורי הילדים.

נציג המשטרה אמר שעל אף גילם הצעיר, פעלו שלושת הנערים כפי שחייבו הנסיבות וגילו תושיה רבה. השלושה הם חברי נבחרת רוכבי האופניים של נצרת עילית, המחזיקה כאליפות בענף ספורטיבי זה בגילים שונים.
(עתים)

גימטריה

זה שנים, רגילים הקשורים במשרד החקלאות לקבל לקראת השנה החדשה ברכה מלווה בחישובי גימטריה חקלאיים, שעושה מנהל האגף לשירות השדה במשרד, משה בועז. לקראת השנה הבאה חישב ומצא המנהל והזבב הגימטריה, כי שנת "תשמ"ח" שווה בגימטריה ל"המטיב עם החקלאי ייטיב עם לב העם המדינה" (748). בברכתו המצורפת כותב בועז: "בערב ראש השנה תשמ"ח אנו רוצים לשמוח עם החקלאים, אותם אנו משרתים, בכל השמחות הטובות ולאחל להם ולנו, שיוציאנו מיגון לשמחה". אריה אריד

מכתבים למערכת דבר

שלום עושים עם האויבים

בימים אלה שרויים אנו בעיצומו של ויכוח ציבורי (יתכן ויכוח סרק) בעל חשיבות לאומית, זאת בעקבות הסכם בע"פ של ראש אש"ף באמצעותו או ביוזמתו של ח"כ צירלי ביטון. הוויכוח הוצב שתי דעות עיקריות בשאלה – ראה בו העלול הקטלני, כמלכודת ופתרון של הפסקת פעולות האיבה, כשבידי אש"ף נשבר המפתח לקביעת המועד לחידושה. הדעה השנייה – ראה בו תמיכה כנה בכל הנוגע לעבודתם וליחסם לישראל, ופרישת יד להפסקת שפיכות הדמים ולהתבחשות ההדדית שנבאמה ואף על כל הצדדים.

לפי הדיווחים העיתונאיים הראשונים נדמה "הציג אש"ף פנים חדשות ומפתיעות", וראש אש"ף הצהיר: "אני רוצה לפאת ולתת עם אריבי – עם אלה שכהם להוכחתי שנים רבות כדי להגיע לשלום צודק וכולל".

אין ספק, שסום הדיעות ואמים ספר לא יהיה משא ומתן עם אויב, שלא ביטל עדיין פורמלית את "האמנה" הידועה המדברת על השמדת מדינת ישראל, ושמרם הכיר בהחלטות מועצת הביטחון 242 ו־338. אם אכן יקרה כדבר הזה יהיה עלינו להתמודד עם האתגר. ואם כי אינני מוכן "להמר" על תרמיתו ה"חדשה" של רב המרצחים, המדבר כידוע בשני קולות, סבור אנוכי, כי עלינו לקחת סיכון מחושב ולפתור בדרך ביוזמת וחריגה סכסוך רב שנים, שאין כמוהו בהיסטוריה של האומות.

כבוי שחי בתחושה, כי השעה הדמוגרפית שממשיכה לתקתק, המצאים להביאנו למבוי אין מוצא, ולריבונה של מדינה דו־לאומית עם רוב ערבי, או לחילופין – מלחמה נוספת והעברתה ידידה מסיבית מן הארץ, נראה לי, כי בסיטואציה הבינלאומית הקיימת אין שום תהליך בעל משמעות אלא ועידה תחת מטריה בינלאומית שבה ישתתפו גם נציגים מוסמכים ואותנטיים של העם הפלסטיני שבחלקו חי עדיין במחנות. ושלפעמה מהווה את הגרעין והמוקד של הבעיה הקרויה "בעיה תיכונית" או הסכסוך ערבי־יהודי. עלינו גם לבחור את נציגינו לפי ראיית עינינו – גם אם הם לא מוצאים חן בעינינו. כידוע שלום לא עושים עם אוהבים אלא עם אויבים.

דב רוזנטל
רמת הדר

התקפלות

בטור השבועי של הסתדרות הגימלאים בישראל ב"דבר" מ־15.9.87 פורסמה פנייתו של אוריאל אברהמוביץ, יו"ר הסתדרות הגימלאים, אל מזכ"ל ההסתדרות ובה הוא מוכיח לקיסר את הודעתו בהנהלת הגמ"ם על הסכם הסבר, כי "הגמ"ם לא יסתיים בלי לסכם גם את נושא הגימלאים, ובייחוד עניין השלמת פיצויי שחיקה בשיעור של 26.7%". בהמשך מכתבו מציין אברהמוביץ, כי "בינתיים נדחק עניין הגימלאים לקרן זווית", והוא מסיים את מכתבו במלים: "אנו פונים אליכם בתביעה כי לא יחתם הסכם בלי גמר נושא הגימלאים".

זאת היתה תגובה נכונה ומכובדת של יו"ר הסתדרות הגימלאים לנוכח שהסתמנה בהמשך הגמ"ם להפקיר את נושא הגימלאים.

בטור השבועי ב"דבר" מ־22.9.87 כותב אוריאל אברהמוביץ, כי "תשלום מקדמה ע"ח שחיקת הפיצוי של 26.7% בשיעור לא פחות מ־10% כאשר הסכום הסופי יסוכם בוועדה משותפת".

זאת כבר התקפלות בלתי־מכובדת והוצאה של ציבור הגימלאים, לאחר שבתגובתו הראשונה הסביר אברהמוביץ בצורה משכנעת למה אין מקום להקים ועדה חדשה, בכותבו: "מוכרח, כי פיצוי השחיקה בשיעור של 26.7% בעד התקופה של שלוש שנים שהסתיימה באוקטובר 1986, נקבע על־ידי ועדת מומחים במשרד האוצר ואומצה אחרי בדיקה על־ידי ועדת הכספים של הכנסת, הכנסת אישרה כבר בקריאה סופית את תשלום השחיקה כחוק".

תגובתו השניה של אברהמוביץ היא השלמה עם הפקרת ההסתדרות והאוצר את הגימלאים על מזבח אינטרסים אחרים, חיים חפר יוכל לחזור על מה שכתב ב"ידיעות אחרונות" ב־13.11.86: "לא יעזור לכם כלום. אתם פשוט זקנים... אתם עולים לנו הרבה כסף וגם לתקציב המדינה יש גבולות... כמה אתם עדיין חיים?... על החתום – משרד האוצר".

כן, אדוני שר האוצר, אנו עדיין חיים ומתכוונים להמשיך לחיות ולשרת את המדינה, כפי ששירתנו זאת כל חיינו, ועוד תינתן לנו גם ההזדמנות להעניש בבחירות לכנסת הי"2 את אלה שערב הבחירות האחרונות נתנו לגימלאים הבטחות בשפע והפרו את כולן בציניות לאחר הבחירות.

ד"ר אבא גפן
ראש רשימת הגימלאים לכנסת הי"2

איך נולדה ה"הסתדרות"

בחגיגות זכרון יעקב לציון מאה שנה לבית־הספר ניל"י השתתפה גם הסתדרות המורים, בציינה 85 שנה לייסודה בזכרון יעקב בתרס"ג. אז, בתרס"ג, נולדה גם המלה העברית החדשה, הסתדרות. מציע המלה הזאת, או במפורש הראשון, היה המנהיג הציוני הקנאי העקשן, אבי המימרה "אין לך דבר העומד בפני הרצון", מנחם אוסישקין. הוא השתמש במלה הזאת במעט בהיסתדרעת, כשביקש לכנס את נציגי היישוב העברי לאסיפה בזכרון יעקב, כדי לארגנו ב"הסתדרות" אחת גדולה. באותו זמן השתמשו בפועל "להסתדר" במובן "להתארגן" (המלים ארגון, לארגן, על פי אורגאניזציה, נולדו קצת אחר כך).

אוסישקין פירסם בעיתונים העבריים של אז כרוז המסתיים בקריאה: ועתה הננו קוראים אליכם, אחים, את הקריאה הזאת: מי אשר יישובנו והסתדרותנו בארץ אבותינו יקרים בעיניו יבוא לעזרתנו לעשות את האסיפה הכללית גדולה וחשובה, גם בכמותה וגם באיכותה, למען תהיה ראויה להניח את אבן־הפינה של האורגניזציה המקפת העתידה, שבה גורל יישובינו ועתידנו תלויים. הסתדרו, אחים, ואלוהי ציון יהיה בעזרנו.

"הסתדרות היישוב", שנוסדה אז בזכרון יעקב, לא הוציאה אפילו את שנתה. עם זאת, נשרו באותו מעמד הסתדרות המורים וכן הסתדרות הפועלים החקלאים, וכמדה אימצה את השם הזה גם ה"אורגניזציה" הציונית והמתנגדים להצעת אוגנדה, שהועלתה אז, ולתנועה הטריטוריאליסטית, כינו את עצמם "מגיני ההסתדרות" (הציונית). כ־17 שנה אחר כך, בחנוכה תרפ"א וסוף 1920, נוסדה גם הסתדרות העובדים העברים בארץ ישראל.

ד"ר ראובן סיוון
ירושלים

להסביר הצורך בוועידה בינלאומית

העורך מדגיש שרק על־ידי ועידה בינלאומית (זה תנאי הערבים) נגיע אולי למשא ומתן עם שכנינו לשלום התקווה ולחיים בלי מלחמות ולשגשוג מדינת ישראל. הליכוד קובע, שוועידה בינלאומית היא אסון לאומי.

יש ציבור והוא רב מאוד הנבוא בין שני הכוחות: המערך והליכוד, אבל מושפע יותר מההצהרות והנאומים הנבובים של הליכוד, הקולע למוחו כל אותו הציבור שאינו מתעמק ואינו מבחין מה ומי באמת עתיד להביא לאסון לאומי. בציבור הזה יש הרבה מאוד פועלים, שלפי מעמדם אין הם צריכים לחשוב לכיוון הליכוד (אולי היתה כאן הונאה). הם צריכים לדעת שכסביבה והם חושבים כמו הליכוד ומתנגדים לוועידה בינלאומית הם לוקחים על עצמם שותפות לעתיד של מלחמות אין סוף.

שלמה קיזר
תל־אביב

דרושה הסברה התקפית

מדוע ההסברה שלנו רק מתגוננת? אנא, רבותי המסבירים, הדגישו שעל אף ההצהרות שלנו לשלום לוויתורים, לרצון לחיות יחד – הערבים הם שרוצים אותנו, ולאור האמנה של אש"ף הם הולכים ופועלים. הדגישו שלא היהודים זורקים בקבוקי תבערה על מכוניות ועל הולכי רגל. לא היהודים פוגעים בערבים העובדים, מטיילים ומסתובבים ברחבי המדינה בחופשיות ובבטחה, מה שאין היהודים יכולים לעשות בערים הערביות. הדגישו שלו חיו איתנו בכיעוף ערבי סלה, כמם שמיליוני יהודים חיים בכיעוס בארצות העולם, כולל ארצות ערב, הרי שהבעיה שלהם ושלנו לא היתה קיימת וכל השנאה והעוינות היו נחסכים לשני העמים.

יוכבד ליבנה
תל־אביב

"סטטוס־קוו" על יסוד השוויונות

השר המר קבע, שה"סטטוס־קוו" קודש ויש צורך לחדשו. הלוואי והיה כן, כי היה זה רק סימן שהחברה שלנו מתעוררת מתרדמת ה"סטטוס־קוו", מחלה שרק חברה קטנת כנפיים, צרת־אופקים, נגועה בה ואם חפצי קידמה אנו שומה עלינו לעשות הכל שהקריסה תהיה מהירה ומושלמת, כי כל יום ב"סטטוס־קוו" רק מאריך את ייסורי החלמתנו כמבוגע.

אבל אם השר המר בכל זאת רוצה "לחדש" את ה"סטטוס־קוו", הייתי מציע לחדשו על יסוד השוויונות, כלומר, זכויות שוות מול חובות שוות, וזיל גמור... נכון, אז ה"סטטוס־קוו" מיותר ושלום על ישראל.

צבי אבליעזר
ירושלים

אין עשן בלי אש

פוליטיקאים שואפים, כידוע, להיות מעורבים בכל מיני אירועים כדי שיזכרו ויפרסמו את שמותיהם.

ל"פרסומת" מיוחדת זכה השר עזר ויצמן מפיו של מנהיג אש"ף שבבודפשט ב־13.9 אמר, כי ויצמן הציע לו לכתוב את הקמתה של קונפדרציה פלשתינאית־ישראלית. והוא השיב לשר ויצמן, כי מוטב לנו להקים מדינה כשותפות של שני לאומים...

כמובן, שעזר ויצמן מכחיש בעת את ה"מגעים האלה". אלא שהכחשותיו לא יעזרו משום ש"אין עשן בלי אש".

ה"עסק" שעוטף את מעלליו ויצאר ביחד עם השאלה: מדוע דווקא אתה מר וייצמן "זכית לכבודי" להיות מיודך מפיו של ערפאת?

שפרה איינשטיין
ירושלים

פרופ' ברונו, הריבית

(סוף מעמוד 5)

(כולל הריבית) הריאלית מכ־12% בממוצע בתשמ"ג ל־88% בממוצע בתשמ"ה, ל־89% בממוצע בתשמ"ו ול־53% בתשמ"ז, וגם כיום היא נעה בין 30% ל־40% ריאלי לשנה. לא פחות אשמה בכך מדיניות האוצר, שהעלתה את הריבית הריאלית למחו ארוך לרמה של 9%־11% לשנה, ובמיוחד בשנים 1983־1984. בשנים אלה "הצליחו" הבנקים, בעזרת תרגילים שונים כמו תוספת מרד, תוספת ימי ערך וכדומה, להעלות את הריבית לרמה של בין 17% ל־22% ריאלית לשנה.

מדוע איפשר בנק ישראל לבצע תרגילים כאלה ואיפה היתה המפקחת על הבנקים? דו"ח בנק ישראל 1985, בניתוח מבריק, מתייחס לנושא וקובע (עמ' 271): "יש לריבית גבוהה כזו גם מחיר, במונחי תוצר ובמונחי רווח עלויות במשק, האשראי לזמן קצר משמש כגורם ייצור". ובעמ' 273: "ריבית נומינלית גבוהה הביאה לכך שפירמות שלא יכלו לפרוע אשראי, עקב הקלעותן

תהליך זה נמשך תחת שרביטו של נגיד בנק ישראל גם בעצם הימים האלה. המחשה למוד הפרפיות המעוות הזה ניתן לראות בכך, שבמחצית הראשונה של 1987 הרוויחו הבנקים 120 מיליון דולר לאחר מס, לאחר שהפרישו להוצות מסופקים כ־250 מיליון דולר, וזאת בשעה שחלקים גדולים של המגזר העסקי והחקלאי כורעים תחת נטל הריבית. "הצלחת" הבנקים היא פועל יוצא של ההיתר שנותן להם הבנק הממלכתי בישראל לפעול עם מרווחים גבוהים ביותר. את תוצאות המדיניות הזו שילם ומשלם המגזר ההתיישבותי. על־פי ההערכה שילמו קיבוצי התק"ם בשנים 1984־1987 כ־500 מיליון ש"ח ריבית יתרה.

שלא כמו פרופ' מיכאל ברונו, שאין לו האומץ להודות בכשלון המדיניות שהוא היה והוא עדיין מאדריכליה, טען השר משה שחל, בראיון לעתון "קיבוץ" מיום 18.3.87: "רק מורטוריום – שמיטת חובות – יוכל לפתור את בעיית החובות ותשלומי הריבית הגבוהים, המעיקים

קיבוצי התק"ם תשמ"ג־תשמ"ז במליוני ש"ח במחירי 1.10.86

	תשמ"ג	%	תשמ"ד	%	תשמ"ה	%	תשמ"ו	%	תשמ"ז (תחזית)	%
הכנסות	1680	100	1770	100	1840	100	1810	100	2030	100
הוצאות משקות ומיסים	1175		1290		1295		1270		1410	
עודף תפעולי לאחר מס	505	30	480	27.1	545	30	540	30	620	31
הוצאות קיום כולל בטוח לאומי	305	18	305	17	335	18	335	18	320	16
מה"כ	200		175		210		205		300	
ריבית נטו	30	2	70	4	250	14	175	10	230	11
מקור עצמי להשקעות (רווח)	170	10	105	6	-40	2	30	2	70	4
השקעות*	375		420		405		280		250	
חוב ברוטו**	1480		1775		2170		2315		2400	
חוב נטו***	880		1200		1510		1650		1730	

* מעל ל־2/3 השקעות צרכניות הימרה בעיקרה שיכון
** מעל ל־20% חוב לזמן קצר
*** מתקבל לאחר קיזוז הנכסים הפיננסים מהחוב ברוטו

לקשיים, נאלצו להגדיל את הביקוש לאשראי גם בגובה הריבית הגבוהה". ניתוח זה, העובדות בשטח, סותרים את טענתו של פרופ' ברונו, שהעלאת שערי הריבית נועדה להביא לצמצום הביקוש לאשראי במשק, ומכלא לצימצום כמות הכסף במשק. במציאות התהליך הוא הפוך.

מה היתה ההשפעה הממשית של מדיניות אשראי כושלת זו על כלל המשק הישראלי? מחברי דו"ח בנק ישראל מודים (עמ' 271): "הנטל הכולל של תשלומי הריבית למערכת הבנקאית היה, במחצית הראשונה של 1985, שבעה אחוזי תוצר לאחר חמישה אחוזי תוצר ב־1984, וכאחוז אחד בשנת 1983". אם מביאים בחשבון שהתוצר הלאומי בישראל מגיע ל־24 מיליארד דולר בשנה, הרי שבתוך שנתיים בלבד עלו תשלומי הריבית שעברו במערכת הבנקאות מ־240 מיליון דולר ב־1983 ל־1.2 מיליארד דולר ב־1984 ול־1.68 מיליארד דולר ב־1985, בסך־הכל תוספת של כ־2.4 מיליארד דולר. התרחשה כאן, בפועל, חלוקה מחודשת של ההכנסה הלאומית מהלווים ומהמגזר היצרני למלווים ולמגזר הפיננסי, זאת בשנים שהמשק הישראלי לא צמח. ממש לא ייאמן.

על המגזר העיסקי, בתוך זה קיבוצים, מושבים, מפעלי חברת העובדים והתעשייה הפרטית. המשבר שאליו נקלעו גורמים אלה הוא באשמת מדיניות האשראי של הממשלה ובנק ישראל, ממש תוצרת כחול־לבן, שליש לפחות מהחוב של התנועה הקיבוצית והמושבים מקורו בטעות ממלכתית זו." ועוד: "יש לממשלה מחוייבות מוסרית לפתרון הבעיה. הבעתי זאת בעבר בממשלה ואני חוזר ומציע זאת כאן ועכשיו".

לא מניתי סיבות נוספות למשבר, כגון הפסקת התכנון החקלאי, הפגיעה המתמשכת ברווחיות הייצוא וגם בכך יש לבנק ישראל חלק, קידום השקעות חיוניות שביצעה התק"ם בהתיישבות החדשה ועוד. גם שגיאות בתחומים רבים ושונים, פיננסיים ומשקיים, הוסיפו את המשבר. בתוצאות של השגיאות האלה נשאנו ונישא בעצמנו, אבל אין כל הצדקה שנישא בתוצאות הטעות החמורה של הממשלה ובנק ישראל, טעות שנעשתה לגבי חלקים ניכרים במגזר העיסקי בישראל. זה מחדל ממלכתי בקנה־מידה לאומי. אולי יש להקים ועדת חקירה ממלכתית שתבדוק את סיבותיה, תסיק מסקנות, ותוציא תקנות הנחיות, כדי שיושם לו קץ מיד והדי שלא יישנה עוד.

משחקי מבחן בארה"ב

ברידג'

מאת ארגנתה שפאן

נעשה אתנחתא קטנה בבריטון, וניזכר בשאר חלקי התבל. בארה"ב הקטנה, רשומים עשרות אלפי שחקנים בהתאחדות הברידג', ומשחקי המבחן הינם מבצע מסובך ובמיוחד בהתחשב בעובדה שישנם שחקנים רבים מדרג א', מה עשו, חילקו את ארה"ב לאיזורים, כל איזור מתחרה בינו לבין עצמו, והזוכים (הזוכים באליפות האיזור) מתחרים ביניהם. לקראת אליפות העולם שתתקיים בג'מייקה, הגיעו לגמר איזור 10 (ניו אורלינס – כשחברי הקבוצה הם פרנק הוד לי, ג'ק להנרי, סידני לאזאר וג'ון אנטסכוס) ואיזור 21 (איזור סן פרנסיסקו – כשבקבוצה חברים זוכי אליפות העולם בבאבי, צ'יפ מארטל, ליו סטנסבי, יו רוס, פטר פנדר ומייק לורנס, איזור 21 ניצח חבריו וזכו בגביע ברמודה בשנת 1965) ונסו לזכות בגביע בפעם השניה.

היד הבאה שוחקה דווקא על ידי נבחרת איזור 10 בדרכה לשלבים הסופיים, ויד זו תרמה רבות להצלחתה:

	צפון	
	♠ A Q 10 7 6 ♥ Q J 5 3 ♦ 9 4 ♣ A 3	
מערב ♠ ---- ♥ 10 9 2 ♦ Q 10 8 7 6 2 ♣ J 8 4 2	צפ / מז מע / דר	מזרח ♠ K J 9 5 4 ♥ 8 6 4 ♦ K J 5 ♣ 7 5
	♠ 8 3 2 ♥ A K 7 ♦ A 3 ♣ K Q 10 9 6	

מחלק מערב
פגיעים: צפון־דרום
ההכרזה:

מערב	צפון	מזרח	דרום
3 דיאמונד	כפל	כפל כפלים	6 קלאב
כפל	---	---	---

ההכרזה "קצת" פראית מכל הבחינות, אולם כבר אמרנו לכם שהברידג' כיום אינו משחק "סולידי" כפי שהיה פעם, אלא משחק אגרסיבי, בו סומכים השחקנים על כושר הביצוע העולה שלהם (ובצדק), ומרשים לעצמם להכריז הכרזות מקסימליות.

מערב הוביל בהארט, הכרוז זכה עם האלוף בידו, והחליט שחלק מהכפל מבוסס על סידרה ארוכה בקלאב ולכן המשיך בעשירית קלאב, כשהוא מבצע עקיפה על הנסיך במזרח. לאזאר המשיך באלוף קלאב, חזר לידו באלוף דיאמונד, והמשיך בשני סיבובים נוספים של קלאב (כשהוא משליך שני ספיידים מהדומם). לאזאר המשיך במלך הארט והארט נוסף למלכה ולנסיך הארט, פאסאל (שישב במזרח), השליך את המלך דיאמונד ושני ספיידים, ונשאר עם דיאמונד ושלושה ספיידים בידו, הוא אינו יכול להשליך ספייד נוסף (ולשמור דיאמונד נוסף בידו) משום שהכרוז ימסור רק לקיחה אחת בספייד ויבצע את החוזה. לאזאר שיחק את ה־9 דיאמונד, שנתפסה בידו, המשיך בספייד, מזרח זכה ונאלץ לחזור בספייד לתוך ה"מזלג" שבדומם, והחוזה המוכפל בוצע.

הרווח על יד זו היה גדול במיוחד משום שבחדר השני התנהלה ההכרזה בצורה הבאה:

מערב	צפון	מזרח	דרום
3 דיאמונד	כפל	---	4 דיאמונד
---	4 ספייד	---	4 בלי שליט
---	5 ספייד	----	6 קלאב
---	6 הארט	---	6 ספייד
---	---	---	

מזרח לא הכפיל, כמובן, והחוזה לא בוצע, והרווח היה גדול.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב התכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי שברחוב יוחנן בן זכאי, טבריה מופקד שינוי תכנית המתאר מס' 3908 שינוי לתכנית מתאר מס' RP/50/42 – שכונת הרוזה, יסוד המעלה ביחד עם תשריט המצורף אליו. ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית: גוש 13995 חלקות 15, 20, 29, 31.

עיקרי מטרת שינוי התכנית: יעוד שטחים לבנויים, חלוקה למגרשים, שטח לשבילי צבור, דרכים ושבילים.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או כל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שבתחום התכנון שלה נכלל מתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנימוקים ובלוי תצהיר המאמת על ידי עו"ד את העובדות שעליהן היא מבוססת.

צמרם קלינגר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון
י"ד באב תשמ"ז 9.8.1987

[illegible]
הודעה לפי סעיף 149 [illegible]
[illegible] 150–146 [illegible] תשכ"ה – 1965 [illegible]
[illegible]
ידי הועדה המקומית לתכנון ולבניה [illegible]

הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

סתר ישעיה הגיש בקשה לועדה זאת בתוכנית מס' 20185 לבנות בנין בן 2 קומות מעל 2 קומות קיימות ברח' ר' עקיבא 42 גוש 6123 חלקה 496 באחר מסתרי מהקלות הבאות.

1. הגבלת אחוזים מקומה לקומה עד 6%.
2. הצעת קוי בנין צדדים בצד צפון־מערב ב־30 ס"מ דהיינו בניה בקו בנין צדדי (2.7) מ' במקום (3.0) מ' המותר.
3. 11 אחוזים בנין בניה מעלית שמור תנאי דיור מעל (173) אחוז המותרים.
4. יישור קו החזית לפי הבנין הקיים.

וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים 235 החלה במקום.

כל המעוניין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעיריית בני־ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת תוך 14 יום מיום פרסום זה.

מ. אייזנשטיין
יו"ר הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק

לפני 60 שנה

תכונה גדולה ל"יום פלשתינה"

תעמולה רבה נעשית, כלוית אמצעי כפיה ואיומים, לקראת השביתה הערבית ב"יום פלשתינה". בערים תיערכנה תהלוכות. עוד לא שמענו על האמצעים שנקטו השלטונות למניעת ההתפרצויות ומעשי אלימות.

בגויי טרוצקי לסטאלין ובוכארין

מוסקבה. לאחר שהוצא טרוצקי מהוה"פ של האינטרנציונל הקומוניסטי, הוא האשים את מנהיגי המפלגה הקומוניסטית, ביחוד את סטאלין ובוכארין, וכינה אותם אוזורפאטורים ודיקטטורים בונאפרטיסטים.

צוענים יהודים

ה"סטורן" הקראקובאי מודיע כי לקראקוב הגיע מספר רב של צוענים, מהם יהודים רבים המדברים בינם לבין עצמם אידית ותנחית. היעב הבריח אותם ממקומות מגוריהם. רובם בעלי מלאכה: נפחים וכו'.

דבר

לפני 40 שנה

החל משפט רוי פאראן

בירושלים החל משפטו של המייג'ור רוי פאראן, הנאשם בחטיפתו וברציחתו של הנער בן ה־16 אלכסנדר רובוביץ. בישיבה לא הודה פאראן באשמתו. הנסיבות המיוחדות של הפשע וגילוי מסתורין בלחצם של אחי הנרצח, יעקב רובוביץ' והעתונות, העמידו את ענין רובוביץ־פאראן במרכז התענינות הציבורית בארץ ומחוצה לה.

הוגבר ההסגר הימי והאווירי

לונדון. מוסרים כי השלטונות הצבאיים הוסיפו משמרות ימיים ואויריים להסגר על ארץ ישראל כדי למנוע מה שמתואר כ"נסיון הגדול ביותר להעלאת מעפילים בהמון". סבורים כי כ־10.000 מעפילים נמצאים עתה בים התיכון בדרכם לארץ.

במועצת ההסתדרות הצ"י

במרכז הדיונים אתמול היו בעיות הבטחון של הישוב העברי. נוכחה העד והכבנה בא לידי ביטוי נמרץ ליכוד הכלא של צבור הפועלים בהרגשת אחריותו לבטחון הישוב וכושר המגן שלו.

דבר פתוח

הפדרציה ורעיון מדינת הפלשתינאים

מאת אריה הס

אני מאמין, שעד שנת 2000 יתחוללו במזרח־התיכון מהפכים מדיניים דרמאטיים, שישנו ללא הכר את דמותו. סוריה ולבנון יהיו בהדרגה לפדראציה מדינית אחת; סעודיה ומדינות המפרץ הפרסי יתאחדו לקהיליה כלכלית ומדינית; עבר הירדן וחבלי הגדה ורצועת עזה יתאחדו בתהליך ארוך־טווח לרפובליקה פדראלית, כדוגמת מאלזיה במזרח הרחוק, ויוכרו כמדינת הפלשתינאים.

שטחה הכולל של הרפובליקה הפלשתינאית יהיה יותר ממאה אלף קמ"ר. אוכלוסייתה תמנה בשנת 2000 כחמישה מיליון פלשתינאים, שיהיו משני עברי הירדן. בראש הרפובליקה הפלשתינאית יעמוד פלשתינאי נבחר, הנמנה כיום עם הנהגת אש"ף; מלך ירדן יזכה למעמד כמעמד מלכי ספרד, אנגליה והולנד כיום.

לא יעברו שנים רבות מיום הכרזתה של מדינת הפלשתינאים והיא תתפוס מעמד מרכזי בעולם הערבי ובזירה הבינלאומית. היא תשמש ראש גשר בין מערב ומזרח ותיחשב לאחת המדינות המתקדמות והדמוקראטיות בעולם המוסלמי ובמזרח התיכון. בשל נתוניה המיוחדים תהיה מדינת הפלשתינאים, בתוך שנים ספורות, למרכז מדעי, תיירותי, חינוכי, רפואי, ופיננסי של המזרח התיכון והעולם המוסלמי. יהיו בה מדענים, רופאים, מורים, מהנדסים, תעשיינים, עתונאים ובעלי מקצועות חופשיים יותר מבכל מדינה מוסלמית אחרת. חיי התרבות, החברה, הספורט והעתונות יהיו מפותחים ותוססים. בראש מדינת הפלשתינאים, בממשלתה, בפארלמנט הפלשתינאי יעמדו אישים פלשתינאים, הנמנים כיום עם הנהגת אש"ף – אישים פלשתינאים בולטים בגדה וברצועה, ואישים פלשתינאים וירדניים בירדן.

המרכזים העירוניים הגדולים והחשובים של רפובליקת הפלשתינאים יהיו מזרח ירושלים, רבת־עמון, יריחו, עקבה, אירביד ועזה. בשל כוח האדם הרב והמעולה שלה, תמשוך מדינת הפלשתינאים הון בינלאומי וערבי רב למימון פרוייקטים כלכליים גדולים ובהם נמל בינלאומי בעזה, שדות תעופה בינלאומיים חדשים משני עברי הירדן, ערים חדשות לאורך נהר הירדן, הרי עבר הירדן והרי השומרון המזרחיים, מרכזים תעשייתיים גדולים בענפים כאלקטרוניקה, מכונות, תעופה, נשק, מחצבים, מזון ועוד. מרכזי תיירות גדולים יוקמו גם בעבר הירדן ובגדה המערבית.

אתגר הפיתוח הראשי של מדינת הפלשתינאים יהיה יישוב הפליטים הפלשתינאים – החיים כיום במחנות הפליטים, בגדה וברצועה, בלבנון, בסוריה ובירדן – במרכזים עירוניים וכפריים חדשים, שיוקמו בשבילם במימון בינלאומי בגדה המערבית ובעבר הירדן.

יש להניח שמדינת הפלשתינאים תמשוך גם עשרות־אלפי פלשתינאים החיים כיום בארה"ב, בדרום־אמריקה ובמזרח הרחוק. ללא ספק, בתוך עשרים שנה מיום הקמתה היא תהיה לדרום קוריאה או לטייוואן של המזרח התיכון. אחת הסיבות העיקריות לצמיחתה הכלכלית המהירה תהיה קשריה הכלכליים והמדיניים המיוחדים עם ישראל, שגם היא תיהנה כשגשוג כלכלי בזכות קשריה עם מדינת הפלשתינאים.

הקמת המדינה תשנה מן היסוד את מעמד הפלשתינאים בעיני עצמם ובעיני זולתם. סמל של פליטים הנאבקים למען מדינה עצמאית והנלחמים במדינת ישראל, יהיו הפלשתינאים לעם זקוף־קומה, דמוקראטי, מתקדם, האחראי לגורלו ולעתידו, השואף לפתח מדינה ערבית מוסלמית מתקדמת ומפותחת, בעלת קשרים בינלאומיים ענפים עם כל מדינות העולם, עם המקיים קשרי שלום הדוקים עם ישראל ועם תושביה היהודים והערבים.

הסכם שלום עם ישראל יזכה את הפלשתינאים בהערצת העולם כולו. הקמת מדינת הפלשתינאים תיחשב לאחד האירועים הגדולים ביותר של המאה העשרים.

•••

בגודל ההון כן גודל האומץ והתעוזה הדרושים למימושו מצד מנהיגי ישראל והפלשתינאים. בראש וראשונה יש ליזום דיאלוגים רבים, בהשתתפות אישים ישראלים ופלשתינאים, על תכנית מדינית זו. בין היתר יש לקיים מפגש פיסגה ישראלי־פלשתינאי, שבו יסכימו ראשי ישראל ואש"ף לאמץ, עקרונית, תכנית זו. בהתאם לכך תיכרת ברית מדינית בין העם הישראלי והעם הפלשתינאי, שביסודה הכרה מדינית הדדית והכרה בזכות ההגדרה העצמית של כל עם ועם.

בשלב א' של הגשמת תכנית זו יחליטו ראשי ישראל והנהגת אש"ף על כינון פדראציה פלשתינאית בגדה וברצועה, שתהיה בקונפדראציה עם מדינות ישראל וירדן. מיד לאחר כינונה תתקבל הפדראציה הפלשתינאית כחברה באו"ם, תנפיק תעודות־זהות ודרכונים פלשתינאים, תקים תחנות רדיו וטלוויזיה, תפתח מערכות חינוך, תרבות, מדע ורפואה, ותושביה יבחרו בפארלמנט, בממשלה וברשות שופטת. במסגרת הסכם ישראלי־פלשתינאי זה ייקבע שלפדראציה הפלשתינאית לא יהיה כל צבא ונהר הירדן יוכר כגבול הבטחון של ישראל. מבחינה כלכלית יוכרז על אחדות כלכלית בין ישראל והפדראציה. הגבולות ביניהן יהיו פתוחים למעבר אנשים, סחורות וכלי־רכב ללא מכסים.

בשלב השני, לאחר התבססות הפדראציה הפלשתינאית וכינון קונפדראציה בינה ובין ישראל וירדן, ייפתח מו"מ ירדני־פלשתינאי לאיחוד פדראלי או קונפדראלי בין ירדן והפדראציה הפלשתינאית בגדה וברצועה. ישראל מצידה תסייע לאיחודם מחדש של חבלי הגדה והרצועה עם עבר הירדן והפיכתם למדינת הפלשתינאים, שתשתרע משני עברי הירדן. ברגע שתיכון פדראציה מדינית פלשתינאית בגדה וברצועה, תהליך איחודה עם ירדן וצמיחתה כמדינת הפלשתינאים יהיה בלתי־נמנע.

ביום שהנהגת אש"ף תיאות לשוחח עם ישראל ולפתוח בשיחות מדיניות עם הנהגת מפלגת העבודה על אופציה זו, תיסלל הדרך לשיחות ראשוניות בין ראשי מפלגת העבודה וראשי אש"ף, שכן גם למפלגת העבודה אין אופציה אחרת.

(הכותב הוא ראש קבוצת הפדרציה במפלגת העבודה)

ארץ ישראל ומדינת ישראל

מאת צבי כסה

רחבעם זאבי חוזר כמעט מדי שבוע בעתונות אל מקור הכשל שלו, אל הכרזתו – כהומניסטן ידוע – בעניין רעיון הטרנספר. בהתייצבות בלתי־נלאית הוא נלחם בכולם להצדיק את עצמו. ועושה לו סימנים על־ידי שהוא נועץ ציפורניו בעברה של תנועת העבודה ומביא פסוקים וציטטין מגדולי האומה ואבותיה המייסדים.

יתכן שזאבי בקיא בפסוקים, אבל בקיאות אינה סימן להבנה. ההבנה קודמת לבקיאות. ראשית, כאשר האבות המייסדים של תנועת העבודה, שזאבי מכתיר את עצמו כתלמידם, דיברו בנושא הטרנספר, זה היה כאשר היו בעולם 16 מיליון יהודים. על־פי הציונים, 8 מיליון מהם, ממזרח־אירופה, היו מועמדים לעלייה מיידית. בארץ היו כחצי מיליון פלשתינאים. מה הם לעומת 8 מיליון. אבל, אין לנו עוד מיליוני יהודי אירופה. ובארץ ישראל השלמה הפלשתינאים הם 36 או 40 אחוזים של האוכלוסיה. האם טבנקין, ברל כצנלסון, ארלוזורוב, שרת, היו חוזרים על ההצעה הזאת היום? האם בן־גוריון לא הביע את דעתו הנחרצת להחזיר הכל (פרט לירושלים) תמורת שלום? מי ראה ומי שמע על טרנספר אוכלוסיה של 40 אחוז. רק מי שנערותו מתעקשת שלא לפנות מקום לבגרותו, יכול להוות שטות כזאת. לכן, הטרנספר של זאבי אינו רק כשל, אלא הבל. ושנית, כאשר טבנקין או ברל דיברו בשנות ה־20 על טרנספר, לא היתה כאן מדינה ריבונית יהודית. היו שתי קהילות לאומיות נאבקות על הכל ארץ, שאין עליה ריבונות אף לאחת מהן.

אבל, היום ישראל היא מדינה ריבונית. ומדינה אינה שבטיה. יש לה כללי משחק שונים מכללי המשחק של שבטים. רחבעם זאבי, במושגיו ובמנהגיו, מומחה לשבטים. עד היום לא קיבל ולא הפנים את כללי המשחק של המדינה. בוודאי לא של מדינת חוק.

מי שאינו מבין את משמעות השינוי הגדול שחל בדמוגרפיה הציונית אחרי השואה ואינו מבין שמדינה ריבונית, לא רק שאינה יכולה לעסוק בטרנספרים, אלא גבולותיה יכולים להיות רק אותם הגבולות שבתוכם כל התושבים הם אזרחים שווי זכויות, ומי שמביא את כל הציטטין מימים אחרים, כהוכחה, למי הוא דומה? למי שיאמר היום שהעולם נברא לפני 5,000 שנה, כי כך אמרו אבותינו המייסדים.

האיך נגררים זאבי וחבריו לרעיונות סהרוריים כאלה? אין להם ברירה. יש סתירה בין ארץ־ישראל למדינת ישראל. ומי שרוצה ארץ־ישראל, מוכרח לערער את היסודות שעליהם בנויה מדינת ישראל.

טראנספר פליטים – ללא דמגוגיה

יוחנן רמתי

אינני רואה ברעיון הטראנספר תרופה מיידית למצבנו המדיני, ואני שולל אותו לחלוטין לגבי ערביי ישראל הנאבקים למדינה. אך הרעיון הוא חשוב ויש לבדוק אותו. בראש וראשונה יש לברור על מי להחילו, ללא היסטריה וללא דמאגוגיה זולה.

כל ממשלות ישראל עד 1974 הצהירו, שאת הפליטים הערביים יש ליישב בארצות ערב. לא אכנס לשאלה אם היו אלה כבשלות „גזעניות", על־פי הגדרת מפ"ם, ר"צ ורק"ח והיום: מה שברור לי הוא, שעמדת אותן ממשלות – שאני שותף לה – היתה מבוססת היטב על נימוקים הגיוניים וחוקים. על־פי נתוני אונר"א, מספר הפליטים ביש"ע גדול מ־400,000, מהם כשלושה רבעים ברצועת עזה וכרבע ביו"ש. לדעתי, לגבי פליטים אלה צריכות כל ממשלות ישראל בעתיד להוסיף ולדבוק במדיניות התבעת יישובם בארצות ערב, ויש לנקוט את כל הצעדים הדרושים להגשמת מדיניות זו.

לא המספר המדוייק חשוב כאן. יתכן שנתוני אונר"א מוגזמים. חשוב העקרון. אוכלוסיית פליטים זו היא גורם מתסיס הרבה מעבר לכוחה המספרי. היא מורכבת מאנשים, שבפירוש אינם רואים את מולדתם או את עתידם ביש"ע. הם קשורים למקומות שבהם נולדו (או שבהם נולדו הוריהם) – ליפו, לחיפה, למאות עיירות וכפרים שננטשו ב־1948. באופן טבעי, הם נמשכים לאש"ף, התובע „לשחרר" מקומות אלה. חלקם עוזר לו במעשי טרור, חלקם – ביצירת מתח ואי־סדר, אך אפילו אלה שלכאורה אינם קשורים לאש"ף, אינם רוצים להישאר במחנותיהם לצמיתות. אין למדינת ישראל כל אינטרס לעודד את השארותם שם, ואף לא את יישובם ביש"ע

אין שום נימוק הומאניטארי להשאיר פליטים אלה במקומם. יישובם מחוץ לארץ־ישראל ישפר את מצבם לאין שעור, במיוחד אם יהגרו לארצות שאינן עניות. כמובן, יהודים המעוניינים בלבוי יצרים לאומניים ערביים ביש"ע כדי לחזק את דרישתם שנוותר על אזורים אלה יטענו, שעידוד הגירת הפליטים הערביים פוגע ב„זכויותיהם הלאומיות". אך עצם הכרתנו בזכויות אלה, כפי שציבור זה מגדיר אותם, פירושה סוף הציונות ואי־הכרה בזכויותינו על חלק כלשהו של ארץ־ישראל.

רעיון הטראנספר – עד כמה שהוא נוגע לאוכלוסיית הפליטים ביש"ע – הוא רעיון חיובי, הומאניטרי וחשוב ביותר מבחינת בטחון המדינה.

הפועלים הנפקות בע"מ

הודעה

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך תשכ"ח–1968 ניתנת בזה הודעה כי ביום 23.9.87 פורסם

תשקיף

של

סדרת אגרות חוב, רשומות על־שם, 2007–1993 (סדרה 17), בערך נקוב כולל של 42,000,000 שקל חדש, צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש אוגוסט 1987 (179.6 נקודות) ונושאות ריבית בשיעור של 5.7% לשנה.

בנק הפועלים בע"מ (להלן: „הבנק") התחייב לרכוש מאת החברה אגרות חוב בערך נקוב כולל של 630,000 שקל חדש במחיר המכירה כהגדרתו בסעיף „הצעות בדרך של מכרז" בעמוד 6 בתשקיף, כפי שייקבע במכרז השני, לצורך ביצוע מסחר סדיר, כמפורט בסעיף „רישום בבורסה ומסחר סדיר" בעמוד 9 בתשקיף. אגרות החוב הנקנות לבנק ביום 4.10.87 ולפיכך מוצעות לציבור אגרות חוב בערך נקוב כולל של 41,370,000 שקל חדש.

אגרות החוב מוצעות לציבור בשני מכרזים במחיר של 90% מערכן הנקוב כמפורט בסעיף „הצעות בדרך של מכרז" בעמוד 6 בתשקיף כדלקמן:
1. אגרות חוב בערך נקוב כולל של 21,000,000 ש"ח הוצעו לציבור במכרז הראשון ביום 30.9.87 ונמכרו כולם.
2. אגרות חוב בערך נקוב כולל של 20,370,000 ש"ח יוצעו לציבור ביום 4.10.87 (בתשקיף זה: „המכרז השני").
אגרות החוב שלא תמכרנה בשני המכרזים, אם תהיינה כאלה, תוצענה לציבור החל מיום 11.10.87 במחיר של 90% מערכן הנקוב, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה על הקרן והריבית שיצטברו מיום 1.10.87 עד ליום הגשת הבקשה, כמפורט בסעיף „הצעה בדרך רגילה" בעמוד 7 בתשקיף.

בנק הפועלים בע"מ („החתם") מתכוון להזמין 10% מאגרות החוב המוצעות בתשקיף זה (ראה עמוד 7 בתשקיף).

תמורת ההנפקה תופקד בבנק הפועלים בע"מ, ללא עדיפות על שאר הפקדונות בבנק. החברה שעבדה לטובת מחזיקי אגרות החוב, בשעבוד קבוע, ראשון בדרגה, את הפקדון בבנק הנובע מתמורת הנפקה זו, וכן מובטחות אגרות החוב בשעבוד צף, ראשון בדרגה, על נכסי החברה, בדרגת בטחון שווה עם אגרות החוב שבמחזור (ראה פרק „שטר הנאמנות" בתשקיף).

לפי סעיף 354 (ג) לפקודת החברות (נוסח חדש), יהיה לחובות המפורטים בסעיף 354 (א) מהפקודה האמורה, דין קדימה לפני תביעותיהם של בעלי אגרות החוב מכח השעבוד הצף שיצרה החברה, אולם לא יהיה להם דין קדימה לפני תביעותיהם של בעלי אגרות החוב מכח השעבוד הקבוע שיצרה החברה כאמור לעיל.

סך כל עמלות החיתום, הניהול וההפצה שהחברה תשלם בהנפקה זו לא יעלה על 4.5% מתמורת ההנפקה.
היחס בין ההון העצמי המתואם לבין היתרה המתואמת של אגרות החוב שבמחזור (לרבות תמורת הנפקת סדרה זו) הוא: 1,889:1 (ראה עמוד 29 בתשקיף).

הרישום של אגרות החוב למסחר בבורסה מותנה בפיזור נאות שלהן בציבור.

עותק מהתשקיף הנ"ל והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות לשם רישום.

החל מהיום ניתן להשיג עותק מהתשקיף הנ"ל במשרדי חברי הבורסה ובמשרדי החברה. הזמנות לרכישת אגרות החוב ניתן להגיש בכל סניפי הבנקים וחברי הבורסה כאמור בפרק „הצעה בדרך של מכרז" בתשקיף.

הנאמנים: **חברת נאמנות שלבנק הפועלים בע"מ** (בעלת ענין בחברה).
החברה לנאמנות של בנק המזרחי המאוחד בע"מ.

החתם: **בנק הפועלים בע"מ** (חברת האם של החברה).

תאריך התשקיף: כ"ט באלול תשמ"ז – 23 בספטמבר 1987.

אין לראות בהודעה זו הצעה לרכישת אגרות החוב.

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

דירות בתל־אביב [illegible]

מי מצא? [illegible]

ריפוי והרזיה [illegible]

עסקים

אולמות
● למכירה/ להשכרה אולם 450 מ"ר ברחוב אילת תל־אביב קל"ב מעלית 03-783779 03-782566 03-822282 (30190)

מגרשים
למכירה מגרשים בז'בוטינסקי (גוש 3927) "סיון נכסים והשקעות" (29647) 03-941352

הצעות עבודה
● למפעל לשקיות פלסטיק בתל־אביב דרושים עובדים בלתי מקצועיים לאנשי שרות צבאי לעבודה במשמרות (29527) 03-252603 03-267802
● לביורו פועלים לקנות לסבה מסי גם הגיל למכור 03-7515941 (24485)
● 1. פקידת יבוא בעלת נסיון. 2. פקידת קונסוליציות יבוא בעלת נסיון. תנאים מצויינים וכו'. 7511799, 03-7511399 (24373)
● שרטטת למשרד אדריכלים בת"א נסיון 5 שנים, עצמאית בעבודה. 5 שעות, 5 ימים, לא בשעות. להתקשר אחרי 12.00 טלפון 5466648 (24371)
● עובדי נקיון בת"א רמת־אביב חולון בת־ים (24368) 03-255270

מכוניות
● בהזדמנות בירדם רנו 9 1400 אוטומטית סקי 1983 חשמלי „משס יד ראשונה מיכלי חדשה לתלוטין 16,800 ש"ח 03-858102 03-837621 (24404)
● במחיר הזדמנות: וולבו 2000 ג'י.אל.אי 1983 „כל התוספות, האוטומטית מיכלי, חדשה לחלוטין 03-887162 (24403)
● קורטינה 1974 אוטו בלי „כסא בסבב נייר 03-948031 (24385)
● בהזדמנות סוברו סיטי 1978 וסלבס 1983 מחירה 03-255270 (24367)

השכרת רכב
● מבצע לנהג כל סוגי הרכב במחירים נוחים 03-297388 (24398)

תיירות [illegible]

רהיטים [illegible]

הלוואות [illegible]

ירושלים

פוליש ונקיון

נרשמו לנישואין

הכרזות

קבוץ טללים
קבוץ צעיר בנגב מחפש
אחיות
עדיפות לבעלות נסיון לפנות למזכיר טללים מזכירות קבוץ טללים. ד.נ. חלוצה מיקוד 85545 טלפון 057-74984

הלוח הכללי בשקל ובשנקל

[illegible]

ביום השלושים לפטירתו של
רוני שלם ז"ל
נתייחד עם זכרו
נקיים אזכרה וגילוי מצבה מחר יום שני י"ב תשרי תשמ"ח 5.10.87 בשעה 11.00 בבית העלמין בחולון (שער חדש) אוטובוסים יצאו מבית החולים ע"ש שיבא תל השומר בשעה 10.30
המשפחה
ביום שלישי 6.10.87 תתקיים עצרת זיכרון בשעה 14.00 בבית סורסקי בתל השומר

במלאות ארבע עשרה שנים לנפילתו במלחמת יום הכיפורים של בננו
חיימקה חוצב (ציצקי) ז"ל
תתקיים אזכרה ביום ראשון י"א תשרי תשמ"ח 4.10.87 בשעה 16.00 בחלקה הצבאית בסגולה פתח־תקוה
המשפחה ובית גבעת השלושה
אוטובוס 88 בפתח תקוה

יום שלישי י"ג בתשרי תשמ"ח
14.30 בשעה (6.10.87)
נעלה לקברו ונתייחד
עם זכר יקירנו וחברנו
יונתן מקסימון ז"ל
בית יהל

אנו משתתפים בצערם של חברינו
ארנסט וחיים זליגמן
על מות אחותם
סופי תנאי ז"ל
בית גבעת ברנר

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

פתיחת העונה הנ"ב
תשמ"ח 1987/88

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 1
זובין מהטה
מנצח
הילדגרד בהרנס
סופרן
התכנית:
אורגה: „בלדה"
ברג: „לולו־סוויטה"
ברהמס: סימפוניה מס' 2
סדרה א: יום א, 4.10.87
סדרה ב: יום ב, 5.10.87
סדרה ג: יום ה, 8.10.87
סדרה ה: מוצ"ש, 10.10.87

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
סדרה א: יום ג, 6.10.87
קונצרט למנויים מס' 1
זובין מהטה
מנצח
הילדגרד בהרנס
סופרן
התכנית כמו בתל־אביב בסדרות א־ד

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 1
זובין מהטה
מנצח
רוזלינד פלאורייט
סופרן
התכנית:
קמינסקי: פתיחה סימפונית
ברליוז: „מות קליאופטרה"
פרוקופייב: סימפוניה מס' 5
סדרה ה: יום ב, 12.10.87
סדרה ז: יום ג, 13.10.87
סדרה ח: יום ה, 15.10.87

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
סדרה ה: יום א, 11.10.87
קונצרט למנויים מס' 1
זובין מהטה
מנצח
רוזלינד פלאורייט
סופרן
התכנית:
הינדמית: „מאתיס הצייר"
ברליוז: „מות קליאופטרה"
מוצרט: סימפוניה מס' 36 („לינץ")
ליסט: „הפרלודים"

ירושלים, בנייני האומה
יום ג', 20.10.87, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 1
זובין מהטה
מנצח
רוזלינד פלאורייט
סופרן
התכנית כמו בתל־אביב בסדרה ה'

חיפה, אודיטוריום חיפה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 1
זובין מהטה
מנצח
רוזלינד פלאורייט
סופרן
התכנית כמו בתל־אביב בסדרה ה'
סדרה ב: יום ה, 21.10.87
סדרה ג: יום א, 25.10.87
סדרה ה: מוצ"ש, 17.10.87

هكذا من الاصل

هكذا من الاحل

כוכבים ולילות

בלדה לתזמורת

פתיחת העונה של הפילהרמונית בסימן מוסיקה ישראלית

הערב תפתח התזמורת הפילהרמונית הישראלית את עונתה החדשה בנגינת יצירה ישראלית מרשימה: „בלדה" לתזמורת מאת בן־ציון אורגד, מחשובי המלחינים הישראליים. אמן רב־צדדי, מעמיק ובעל חזון. במשך השנים הזמינה התזמורת מבחינה אבסולוטית יצירות ישראליות רבות, אך היא אינה מרבה לחזור על בצוען, ובתוך הרפרטואר חלקה של המוסיקה הישראלית הוא צנוע מאוד, למרבה הצער.

עם זאת יש מספר יצירות, ובתוכן של אורגד, שזכו לבצועים נוספים, ועמן נמנית עתה ה„בלדה". התזמורת הזמינה אותה בשנת 1970 ונגנה אותה בקונצרט בסדרת „מוסיקה ויוה" בשנת 1972 בנצוח לוקס פוס. לפני־כן השמיעה אותה אמגם בקונצרט לנוער, והקהל הצעיר קיבל אותה באהדה; עובדה זו הספיעה על הנגנים, ומראש הורגש אצלם רצון מסירה שהשפיע לבסוף על הקהל.

ה„בלדה" מנוסחת לתזמורת גדולה עם דרישות וירטואוזיות למספר נגנים, ובכל קבוצות הכלים תפקידים סולניים רבים. בצד לשון מוסיקלית אישית פיתח אורגד לעצמו טכניקה של כוחניות הלובשת צורה משלה בכל יצירה, כאן ה„בלדה" לתזמורת היא מבחינת המקום: נגנים אחדים מתפזרים באולם מסביב לקהל, וכתוצאה מנצול מחושב של רב־מקומיות זו נוצר בחלל האולם צליל נע, צליל קינטי.

„למה 'בלדה'?" – שאלתי את המלחין, והוא ענה: „בלדה מוסרת התרחשויות באופן חסכני, מוותר על תאורים ועל עלילות משניות. ההתרחשות ביצירה מוסיקלית היא מלודית, וז עניינה של יצירתי. הבלדה אוהבת את הדיאלוג – גם כאן קיימים דיאלוגים – וכבר בתחילת היצירה מתנהל מעין דרשיח בין שתי קרנות הניצבות זו מול זו בשתי קצות הבמה. עקרון דיאלוג זה מתפתח עד שהוא מקיף מעין

מלחין בן־ציון אורגד

רב־שיח סימולטני בכלים רבים; עד שהבמה צדה מלהכילו. מן הבמה יורדים נגנים תוך כדי נגינה, ועולים ליציע כדי להשתתף משם בנגינות־מענה (אנטיפונליות). עוד עקרון של בלדה הוא הפזמון: כאן הוא מופיע כמעין רמז: נושא מקצבי המבוצע על ידי תופי־מרים (טמבורין). כמו בבלדות רבות נודע גם אצלי הצליל בסוף היצירה. אני מקוה שפרטים מעטים אלה יקלו על הבנת היצירה ומאחל לעצמי שני איחולים שהנגינה תבוא בסדר ותהיה יפה; ושהמאזינים ימצאו בה עניין".

זמרת הסופראן האמריקאית **רוברטה אלכסנדר** (למעלה) תופיע החל מהערב בקונצרטים למינויים, בפתיחת העונה של התזמורת הפילהרמונית הישראלית. אלכסנדר תהיה הסולנית במחזור השירים „לילות קיץ" מאת ברליוז. הקונצרט בשלמותו, בניצוחו של **זובין מהטה**, הכולל גם יצירות מאת ברהמס ואורגד, ישודר בשירות מהיכל התרבות בקול המוסיקה ביום חמישי הקרוב, מוצאי החג.

★ ★ ★

גם בתחילת התכנית השניה לקונצרט הפילהרמונית הראשון תנוגן יצירה ישראלית: „פתיחה סימפונית" מאת יוסף קמינסקי, שהיה כנר ראשי וסולן של התזמורת הפילהרמונית הישראלית משנת 1937 עד 69. הוא נולד באודסה בשנת 1903 ונפטר בתל־אביב 1972. את הפתיחה הסימפונית חיבר בשנת 1960; היא זכתה בפרס התזמורת הפילהרמונית בשנת 1963 ונוגנה על ידה בראשונה באותה שנה בנצוח פול פאראי. כחודש יולי צפויה השמעת הבכורה של יצירה שמהותה טרם הוגדרה מאת מרק קופיטמן, מלחין פורה שנולד בשנת 1929 בברה"מ, ושאימץ ופיתח לו מיד עם עליתו ארצה בשנת 1972 על פי דרכו סימני הכר ישראליים בצליליו.

גם הקונצרטים הפילהרמוניים הראשונים של שתי העונות שחלפו כללו יצירות מאת מלחינים שלנו. המנצח על בצועים אלה והעתידים השנה הוא זובין מהטה. זו כנראה מחוה מכוונת מטעם הפילהרמונית למוסיקה הישראלית, אבל זה מעט. כבר הוכח גם בארץ כי לכל תזמורות אותו קהל שהיא מכבנת לה, וללא ספק יכולה גם הפילהרמונית לעורר בקרב מנוייה הנאה ממוסיקה ישראלית על ידי השמעה תדירה וחוזרת של יצירות מלחינינו.

יהודה כהן

האיש שגילה את אמריקה

אלטון ג'ון (מימין), זוכה פרס **„צליל הזהב"** של 'אסק"ם' (אגודת המחברים, המלחינים והמולים) בארה"ב, עבור הישגו כזמר הבריטי המושמע ביותר ברחבי ארה"ב, נראה כאן בעת סעודת הערב שאחרי הטקס התגיגי במלון „לונדון". ג'ון קיבל את פניהם של חברי אגודת בעלי זכויות היוצרים הבריטית. משמאלו סולן „ג'נסיס" לשעבר, **פיל קולינס**, שנבחר ל„כותב הפזמונים של השנה".

אופרה ישראלית בפסטיבל ישראל

הפעם אין המדובר באופרה כגוף מבצע וכמוסד להפקות, אלא בסוג של יצירה מוסיקלית. באופרה ישראלית כבבצע ואינה מופיעה ברפרטואר המוסיקלי בארץ, בימים אלה, כאשר הקהל הישראלי מגלה התלהבות, הולכת וגוברת, לאופרה.

במסיבת עתונאים שהתקיימה לקראת פסטיבל ישראל, באביב האחרון, נמסר על ידי נעם שריף, היועץ המוסיקלי של הפסטיבל, כי נבדקות אפשרויות להעלאת אופרה ישראלית בפסטיבל 1988, שיעמוד בסימן התגיגות לציון ארבעים שנה למדינה. באותו הקשר הוזכרה האופרה הקאמרית „מחכים לגודו" (לפי בקט) מאת המלחין הישראלי הצעיר הין ייידבש. אופרה זו כבר בוצעה פעמים בסדרת האופרה באוניברסיטה של אינדיאנה בארה"ב. כעבור כמה חודשים הגיעה השמועה על אפשרות שאופרה ישראלית אחרת תבוצע בפסטיבל: „העקידה" מאת אריה שפירא.

כעת, כשמונה חודשים לפני פתיחת הפסטיבל נתבשרנו רשמית על יוזמה (מטעם הנהלת „האופרה הישראלית החדשה") להזמין אופרה חדשה להרצין שתפתח את הפסטיבל הבא: „ישרי איובי" מאת נועם שריף, לליברית על־פי מחזהו של חנוך לוין, שהוצג בשעתו בתיאטרון הקאמרי. קרן תל אביב לספרות ולאמנות אישרה מענקים מיוחדים לשריף וללוין לכתיבת המוסיקה והליברית. לפי מיטב ידיעתי ממשיך שריף בתפקידו כיועץ המוסיקלי הבלעדי של פסטיבל ישראל. הרעיון לפתוח את הפסטיבל באופרה חדשה עם מוסיקה מלחין שריף מעוררת שאלה האם אין בכך משום טעם לפגם. במיוחד לאור העובדה שמלחינים ישראלים חשובים לא מעטים, מאסכולות שונות, חיברו אופרות מקוריות, קאמריות ולהרכבים גדולים, מהן על נושאים מהמורשת וההיסטוריה של עם ישראל. ביניהן כאת של, ארליך, אבידום, שלמון, מעייני, צהר, שידלובסקי ואחרים. כמה מהן טרם הועלו בארץ. האם קיים גוף ציבורי כל שהוא המפקח בצורה אובייקטיבית על תהליך קבלת ההחלטות לקביעת הרפרטואר המוסיקלי בפסטיבל ישראל, שהוא אירוע תרבותי בעל אופי לאומי. שריף הוא מלחין ידוע עם זכויות והישגים. אבל גם מלחינים ישראלים אחרים אינם נופלים בהישגיהם האמנותיים, בתחומים שונים, כלל אופרה.

ישראל דליות

דמעות של תסכול

דייוויד פאטנאם, איש הקולנוע הראשון מזה זמן רב שהתמנה לתפקיד בכיר בהוליווד, פורש מניהול אולפני „קולומביה"

200 הנאספים, צוות אולפני בורבנק המסונפים לאולפני „קולומביה", חיכו לשמוע נאום דרמטי. השמועות על עתידו של דייוויד פאטנאם, מנהלו הבריטי של האולפן ההוליוודי, התאבכו באוויר מאז הודיע בעלת האולפנים, חברת „קוקה קולה", על „רציונאליזציה" של זרוע עסקי השעשועים של החברה. אך רק מעטים צפו את הכרזתו המפתיעה של פאטנאם על התפטרותו. לא היתה זו ההפתעה היחידה באותו ערב. כולם ציפו שפאטנאם ישוב לנושא האהוב עליו – לפני הצטרפותו לממסד ההוליוודי ואחריה – כלומר העקיצות שלו נגד השיטה ההוליוודית המגונה, לתרומת השומעים. סיכם פאטנאם את החוויה ההוליוודית שלו כ„שנה הנפלאה בחיי" וציין את החודשים האחרונים כ„מהוררים".

כבר בראשית צעדיו בהוליווד, לפני כ־13 חודשים, גרף האיש יותר אויבים מידידים. שנאתו לבזבזנות, לעבודת האלילים ולשלטון המפיקים, הכמאים והסוכנים, העמידה את המסורת ההוליוודית הנושנה בסימן בפני מראה ממורקת שהיא אינה רגילה לה.

פאטנאם שקל את המשך עבודתו בהוליווד במשך השבוע שלפני הגשת ההתפטרות, לאחר שיחה נוקבת עם ויקטור קאופמן, עורך הדין הפלילי של חברת „קוקה קולה", שהוצנח למעשה כמנהלו של פאטנאם. קאופמן ניהל עד לא מכבר את חברת „טרי סטאר", הזרוע האחרת והקצת מפגרת של קונצרן המשקאות האדיר בעסקי השעשועים. „קוקה קולה" מיזגה את „קולומביה" עם „טרי סטאר" תחת תקציב חדש של שני מיליארד דולר, בראש החברה החדשה הועמד קאופמן.

פאטנאם לא קיבל מידע מוקדם על הצעדים של „קוקה קולה". הוא שמע על כך לראשונה בשיחת טלפון משכימה מפרקליטו, שקרא על כך ב„ניו יורק טיימס". עקב העימות הבלתי נמנע הכרזתו של קאופמן שהוא, ולא פאטנאם, יחרוץ את דינם של תקציבי הסרטים, לא ראה פאטנאם דרך אחרת אלא לפנות את משרתו המתרוקנת מתוכנה. ידידו של פאטנאם, סר ריצ'ארד אטנבורו, אמר על כך: „בנוסף להתמודדות היום־יומית עם האנשים ב'קוקה קולה' הוצנח לדייויד בוס מבפנים. בהוליווד לא די שיש לך אוטונומיה, צריך גם לראות שיש לך אותה."

רבים בתעשיית הקולנוע טוענים שמשימתו של פאטנאם היתה אבודה מראש. המפיק הבריטי, שרשם הצלחות מזהירות עם „מרכבות האש", „דמעות של שתיקה" ו„המסיון", היה לאיש הקולנוע הראשון מזה שנים שהתמנה לתפקיד מרכזי בהוליווד, תפקידים שבדרך כלל מאויישים בעורכי דין ומנהלי חשבונות. פאטנאם עצמו ידע שמדובר באתגר לא קל. „אמר לך להכנס לזירה אם אתה מודאג פן תצא משם עם עין נפוחה" אמר בנאומו האחרון. כניסתו של פאטנאם לזירה הרגיזה לא מעט אנשים. מיד עם הגיעו הכריז שהוא מתעתד להוזיל את תקציבי הסרטים מממוצע של 17 מיליון דולר לסרט, ל־11 מיליון. אתגר לא קל בומנים בהם כוכבי קופה גורפים לכיסם 12 מיליון עבור השתתפותם בסרט בודד, ובזמן שאולפני „קולומביה" עצמם עמדו להוציא לשוק סרט שעלה להם 40 מיליון: „אישתאר" בכיכובם של וורן ביטי ודאסטין הופמן, סרט שפאטנאם יצא נגדו פומבית. גרוע מזה, התברר שפאטנאם צדק: היה זה אחד הכשלונות המפוארים בתולדות האולפן. גם התרומית הציבורית של פאטנאם פגעה בנורמה ההוליוודית. הוא בחר לנהוג ב„אאודי" במקום ב„מרצדס" המסורתית וסירב להשתכן בסירה הוליוודית כמקובל.

פאטנאם הרחיב את מעגל מתנגדיו כשהחל בסבב מנויים חדשים. ידידו הטוב מהמולדת סטיב נורים זומן לשמש יועץ פיננסי, את התפקידים המרכזיים בתחום ההפצה והמסחר נתן בידי מומחים מבריטניה ואוסטרליה. „פאטנאם החל דרכו בהכרזה שהוא עומד לשנות את פניה של הוליווד" אמר אחד ממתנגדיו „הוא גם הכריז שהוא מתכוון לתת הזדמנות לכשרונות חדשים. בסופו של דבר חילק תפקידים למקורביו."

אך מתברר שחטאו הגדול ביותר של פאטנאם, במושגים ההוליוודיים, היה הטיפול שלו בכוכבים. הכרזותיו הבקורתיות על שכר השחקנים והפרוייקטים שביוזמתם פגעו בכמה מהשמות המכניסים ביותר בעיר הסרטים. ביל מורי, דסטין הופמן וורן ביטי, היו בין אלה שחשבו שבוקרו על לא עוול בכפם. בהוליווד מציינים גם שפאטנאם הוא שגרם לביל קוסבי, כוכבי הטלוויזיה הגדול ביותר היום בארה"ב, לנטוש את האולפן. פאטנאם אמנם החתים את קוסבי על תפקיד ראשי ראשון לאחר זמן רב ב„לאונרד, חלק חמישי" אך לאחר ויכוחים אין־ספור נודע שקוסבי חתם עם „האחים וורנר" לקראת הפרוייקט הבא שלו.

אך לא כולם בהוליווד התנגדו לפאטנאם. ג'יין פונדה, שהוזמנה על ידו לככב בסרטה החדש „ללא פגמים" סיפרה שהתרשמה מהאיש עמוקות. „דייויד הוא מנהל מעורר השראה, אך לא נתנו לו להתחיל לבצע את מה שתיכנן. אני חושבת שזה יכול היה להיות נהדר בשביל התעשייה שלנו שיוצר סרטים גדול, אדם עם דעות מוצקות וחזון נועז, יעמוד בראש אחד האולפנים".

למען הדיוק יש לציין שפאטנאם עדיין לא נוטש את עיר הסרטים. חבילת סרטים אותם יזם, בתקציב כולל של 270 מיליון דולר, הנמצאים בתהליכי עבודה שונים, יותירו אותו בהוליווד עד לסוף השנה, על אף שאיש אינו יודע באם יורשו יבטל, במיטב המסורת ההוליוודית, את כל הפרוייקטים של קודמו וינקה את צוותו מכל אנשי שלומו של פאטנאם. לאחר שיסיים את חובותיו בארה"ב סביר להניח שפאטנאם יחזור לאנגליה ולביתו, תחנת רוח מהמאה ה־16 המצויה בוילטשייר, אותה הפך לביתו. הבית, מתברר מדבריו, היה אחד הגורמים המרכזיים להליכתו להוליווד. „אני צריך להרוויח די כדי לשלם את המשכנתא על הבית" אמר פעם בכנות. בעייה קטנה זו נפתרה כבר בינתיים. מעריכים שפיצוייו של פאטנאם ינועו בין חמישה לשמונה מיליון דולר, סכום המגיע לו מתוקף חוזה בן שלוש השנים.

אין ספק שפאטנאם יחזור להפיק סרטים. יש באמתחתו חוזה עם „האחים וורנר" במסגרתו הוא יכול לסרב (וכמובן לקבל על עצמו) להפיק אחד מהתסריטים הרבים המוצעים לו לקריאה. העובדה שהוא צפוי לחזור לבריטניה בדיוק בזמן שג'רמי אייזקס עוזב את תפקידו כמנכ"ל ערוץ ארבע הבריטי, רשת שידור שפאטנאם היה מעורב מאוד בהקמתה, מעלה גם היא השערות. אך סר אטנבורו, היו"ר החדש של ערוץ ארבע, אינו מאמין באפשרות כזו: „דייוויד הוא יוצר קולנוע, וכעת גם מולטי מיליונר. למה שיבחר להתעכב בארגון ענק, שחלקים גדולים בפעולתו לא מעניינים אותו?"

שידורים

טלוויזיה

טלוויזיה חינוכית

08.00 טלטקסט: עד כאן.
08.05 שעת כושר.
08.15 מושגים ביהדות: בסוכות תשבו (כ).
08.40 ספרות יסודי: מסך לספרות, (כ).
09.00 אנגלית ד'.
09.20 חינוך מיוחד: השעה שלנו, דג הזהב (כ).
10.00 שעת כושר.
10.10 אנגלית ד'.
10.30 פרפר נחמד, חגי תשרי.
11.00 חשבון ה': שברים שקולים (כ).
11.15 צרפתית על יסודי.
11.30 גיאוגרפיה כללית ה'־ו': יפן – בקצה המזרחים.
12.00 ספרות ד'–ס': אגדות חוני המעגל (כ).
12.25 אנגלית ט'.
13.00 אנגלית י'.
13.30 היסטוריה כללית: האיסלאם.
14.00 טלטקסט: עד כאן.
14.05 האוניברסיטה הפתוחה: מדינות באפריקה.
15.00 רכבת ההפתעות, סרט אנימציה.
15.20 גברת פלפלת – להתעודד בזמן.
15.40 שעת כושר.
15.50 מאתיים שניות: דפי מידע טלטקסט.
15.55 רחוב סומסום.
16.25 ילדת הפלא: תהליך לאב (פרק 17).
17.00 ערב חדש.

טלוויזיה כללית

17.30 תהילה – שם הפרק „צריך לחצות את הנהר".
18.20 סרט הנפשה.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 „עם הכוכבים" תכנית דו שבועית על להקות הנודים בעולם הבידור. הפעם – להקת „דמעות לפחדים" (תרגום לעברית).
18.45 החידושים והמצאות על חידושי המדע ושבלוליה, הפעם על מטוס פלסטי – חומר פלסטי, המוזרק בסיבי זכוכית או פחם, חזק יותר מפלדה וקל מאוד, משמש לייצור מטוסי העתיד. (תרגום לעברית).
19.00 יומן השבוע – „השבוע בשעה" על אירועי השבוע שחלף (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 עד פום.
20.30 „תביעות קטנות"
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת – פרק 60: בלייק מגלה כי סטיבן עבר לגור עם העורך דין שלו, ומחליט להעביר את דני התינוק לרשותו. אלקסיס מסרבת לתת לחוקר הפרטי שלה כסף להימורים, והוא נשבע כי ינקם בה. פאלון נפגשת עם הרופא שטיפל באדם, ומקבלת ממנו רמז למחלתו של ג'ף.
22.40 „מצב הרוחי" – על תרבות ואמנות בתגובה ירדן לונדין.
23.30 „אלפרד היצ'קוק מגיש" – שם הפרק: „היה תגלה" – ד"ר מרין מקינטוש מקבלת שיחת טלפון מפחידה מאדם המאיים על חייה. המפחיד הוא שהקול ששמעה בטלפון נשמע כקול בעלה, שנהרג 4 שנים לפני כן בתאונת דרכים.
23.55 מבזק של יום. חדשות הלילה.

טלוויזיה לבנונית

12.30 חיים אחרים (סדרה); 13.00 מועדון 700; 13.30 מעשיות משפחות (ערבית); 14.00 חדול גמירד; 14.30 הבית המעופף (מצויר); 15.00 שובבי הסלעים (תכנית לילדים); 15.30 סרט (ערבית); 17.00 משפחת וולטון (סדרה); 18.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 19.00 מופעים קלסיים (מאהלר – סימפוניה מס' 4); 20.00 סרט „הפשיטה" עם ברט לנקסטר; 21.30 מעשיות משפחות (ערבית).

טלוויזיה ירדנית

13.50 סרטים מצויירים (עד' 1). 13.55 תן לי צ'אנס (עד' 1). 15.30 סרט עלילתי בצרפתית. 17.00 חדשות בצרפתית. 17.15 לקט שירים. 17.30 חדשות בעברית. 18.30 סוכן בית. קומדיה אמריקאית. 19.10 סרט דוקומנטרי. 20.00 חדשות באנגלית. 21.10 האנטר. סידרת מתח אמריקאית. 21.10 מישהו מטפל בך. קומדיה אנגלית.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – באך: סונטה מס' 3 בסול מינור לויולה דה גמבה וצ'לה; קמפרה: „אריון" קנטטה לסופראן, לחליל, לבס, ויולה וצ'מבלו; היידן: קונצ'רטו בפה מג'ור לכינור, צ'מבלו ולכלי קשת; רוסיני: סונטה לכלי קשת מס' 4 במול מג'ור; ליסט: פנטסיה הונגרית לפסנתר ולתזמורת; שופן: „הסילפידים" בלט.
09.00 קונצרט בוקר – מגדלסון: הפתיחה „מערת פינגל"; ברהמס: סונטה מס' 1 במי מינור לצ'לו ולפסנתר אופ. 38; שוברט: חמישיית כלי קשת בדו מג'ור אופ. 163; בטהובן: קונצ'רטו מס' 4 בסול מג'ור לפסנתר ולתזמורת אופ. 58; מוצארט: סרנדה מס' 4 ברה מג'ור ק. 203.
11.57 פינת פשיר – משירי אברהם בן יצחק (סגנה).
12.00 אמנים כאולפן – ריקי סבבבה, פסנתר / במלאות 30 למותה – שומאן: שירי היינה, אופ. 24 (י. ויינברגר); פרנגרס: סויטה ברזילאית; ורלה „רישומי ילדות", ולאריגרבה: פנטסיה לאצ'יצ'וקה, אופ. 37; בארטוק: „בטבע".
13.05 בהאזנה נינוחה – בוקריני: קונצ'רטו ברה לחליל ולכלי קשת, אופ. 27; היידן: שלישיית בריטון מס' 109 ברה; ברליוז: רומנס וקפריס אופ. 8; פולנק: סויטה צרפתית על פי נושאים של קלוד ג'רבה; פאריש: קונצ'רטו בסול מינור לנבל ולתזמורת אופ. 81; דביסי: רפסודיה לסקסופון ולתזמורת; ראבל: רומנסה יהודית ספרדית; מוצארט: „הלצה מוסיקלית" ק. 522.
15.00 מוסיקה כאן ועכשיו – דיוקן של מלחין – אנדרה היידו. תושמענה היצירות: „מסע סביב לפסנתר", „פלאוסה" (להקה / ד. שליסה: „המגדל הפורח באוויר" (נ' באורי / י. זאק); „יומן סידי בן סעיד" (אורה רותם).
16.00 מוסיקה ליום ראשון – ביקולאס גומברט: מוטט „אווה רגינה"; יעקב ארקדלט: מוטט: אודריאן ווילרט: מוטט „אווה רגינה"; אנדריה קמפרה: „מיסת המתים"; מוצארט: „מיסה הגיגית" ק. 139.
18.00 דפי פסנתר – „הורוביץ במוסקבה" (ו. הורוביץ ע"ג ת"א).
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד – רגע מוסיקלי.
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי – הסדרה החמישית למוסיקה עתיקה של אגודת יובל (שה) – ג'. פלוטון סופראן / כ. מרק הנגו, חליליות / ש. רובין, ויולה דה גמבה / ש. האוגסון, צ'מבלו – מונטוורדי: מתוך „ספרי מדריגלים" „מגדה המגרה, לפנים היית שלי" פרסקובלדי: טוקטה מס' 11 לצ'מבלו; ראגינה: כשליבי התענה באהבה; רוסי: כשהלילה פורש כנפיה; מארה: סויטה מס' 5 לשתי חליליות ובס מסופרה; לאמברט: צלו של אהובי; באך: סונטה בסול מג'ור לויולה דה גמבה וצ'מבלו; באך: קונצ'רטו איטלקי; טלמן: ליבר.
22.30 מן המקורות – המוסיקה בתוכר המלוכה של קוריאה.
23.00 מחוזי יצירות – שוברט: מחוזי שירים.

רשת א'

10.05 שירקוד – מחולות ושירים ישראליים.

15.30 האוניברסיטה הפתוחה – „צרפתית למתקדמים" שעור מס' 38.
16.05 רדיו־עשרה – מגזין נוער. כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.10 צבעי הקשת – שירים „ממזרח ממערב וגם משלנו".
22.05 תפוח ועץ – תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם. הפעם: „בשהילד זקוק להנך מיוחד".

רשת ב'

19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 שלום לבן רודי – פיוט וברכה בשידור חי.
22.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים.
00.15 להאזין בחלום – שירים לסיום של יום.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אזור פתוח – שירים שלא גם ליום.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

16.05 ארבע אחר הצהריים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
19.05 רדיו ספורט.
20.05 עשים מריפה (ש.ח.).
21.30 לילה לא שקט.
23.55 שיחת חצות – עם ד"ר ניסים קלדרון – מרצה לספרות עברית.

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו.
20.05 מבבבבבים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הנ"ז הזה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
07.07 פרטים על התכניות.
11.57 מגישים שיר.
20.27 מגישים שיר.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 חוגה.
09.05 טלרדיו.
12.05 מעורב ים־תיכוני.
14.06 בראש צעיר.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור יהוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 כוכב הבוקר.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 „את בב".
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
15.05 רגעי קסם.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים ואנשים.
17.05 שירים ושעורים.
17.55 קראתי ספר.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.11 בחורה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תשעה.
10.05 דברים טובים.
11.05 שבעים מי יודע.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לי ולך שיר וברכה.
15.05 חדש חדיש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 צלילי בוקר.
06.30 מקומות עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.05 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 שעה עם אורלי יניב.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 אחר אחד.
14.05 דו רה מי.
15.05 שירים לחג.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.45 משולש.
18.54 הודעות לחיילים.
19.05 שירים מכאן.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש ועלא כיפק.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.

סרטים

תל־אביב

אסתר: הסורף 9.45, 7.30, 5
אורלי: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5
בית ליסין: מנעוני פייטון, צהוב הזקן 9.30, 11.15
בן־יהודה: הבלתי משוחדים 9.30, 7.00, 4.30
גורדון: טויסט וצעקה 9.30, 7.30, 4.30
גת: המכשפות מאיסטוויק 9.45, 7.30, 5
דיזנגוף 1: שם הוורד 9.45, 7.30, 4.30, 11.00 1.30
דיזנגוף 2: גבר מאוהב 9.45, 7.30, 4.30, 11.00 1.30
דיזנגוף 3: שרותים אישיים 9.45, 7.30, 4.30, 11.00, 1.30
היכל: האלמנה השחורה 9.30 7.15
הדייויאנה: מרודף להוס 7.15, ילדים חורגים לאלוהים 9.30
חצות – סקס
הוד: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7.15, 5
הקולנוע גבעת ציוני אמריקה: יומן אהבות 9.30, 7.15, 4.30
חן 1: פגישה עיוורת 9.45, 7.30, 5
חן 2: לבו של אנג'ל 9.50, 7.35, 5
חן 3: הנוכל, האוהבת והמאהבת 9.55, 7.35, 5
חן 4: נשק קטלני 9.50, 7.30, 5, 2, 11
חן 5: אני החבורה 9.50, 7.25, 5, 2, 11
לב 1: המשפחה 9.50, 7.15, 4.40, 2
לב 2: נכרים, נכרים... 10, 8, 5, 2
לב 3: משפחת המלוכלכים 10, 7.50, 5, 2
לב 4: נודדי החוק 10, 7.50, 5, 2
לימור: מעקב חשאי 9.30, 7.15, 5
מוגרביה: סגור לרגל שיפוצים
קולנוע קיץ במוזיאון: בית האמנים 9.30, 7.15, 4.30
מקסים: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30, 4.30
פאר (ואלנבי המתחדש): ביביי אריזונה 9.40, 7.30, 5
סינמה 1: סוד ההצלחה 9.40, 7.30, 5
סינמה 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.40, 7.30, 5
מגוריה: סגור לרגל שיפוצים
הסינמטק הישראלי: טרביקו טורינו המסע לפראש נאם 7, והאודמה 9.30
סאר: לא שם דין 9.45, 7
פריז: לא יכולה בלי זה 9.30, 7.15, 4.30, 2, 12
11.30 מחמי פייטון והגביע הקדוש
צפון: דאן דה פלורט 9.30, 7
שחק: הבלתי משוחדים 9.30, 7.00, 4.30
תמוז – רמת־אביב: הרפתקאותיו שלא יאמנו של כולשים בעל הכובים העקומות 9.40, 7.30
תבלת: ההנות מעבר לפינה מגר"ש 9.50, 7.40, 5.30
תל־אביב: רובוקופ 9.30, 7.15, 5
המוזיאון הישראליות: חלום של קיץ 9.50

ירושלים

אדיסון: השוטר מבוורלי הילס 2 9.15, 7.00, 4.30
אורנע: סגור
אוריון 1: מעקב חשאי 9, 7, 4.30
אור 2: לא שם דין 9, 7, 4.30
אור 3: לא יכולה בלי זה 9, 7
אור 4: 007 באחור מסוכן 9, 6.50, 4.30, 11.15 צעיר מכבי לבית
אור 5: סוד ההצלחה 9, 7, 4.30, 11.15 מסע העסקים של אבא
אור גיל: ביביי אריזונה 9.15, 7, 4.30
בית אגרון: תום סוויאר 4.30, כולם נפלו על הראש 6.00, פלון לצעירים 8.00, כמה הגוי 9.45
האולם הקטן בבנייני האומה: סגור
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
הבירה: הבלתי משוחדים 9.15, 7.00, 4.30
כינימטק: המשפחה 9.30, 7.00
מגדל: אני החבורה 9.15, 7.15
עדן: רובוקופ 9.15, 7, 4.30
רון: האלמנה השחורה 9, 7, 4.30
הר־אוראן ירושלים: מתוך של מרכז 9.30, 7, דאן דה פלורט 9.30, 7
רצה 11.15 4.30 נוטו מכוכב אחר בעיניים

חיפה

אורה: השוטר מבוורלי הילס 2 9.15, 7, 4.30
אורלי: ההנות מעבר לפינה 9.15, 7
אטבסדור: משפחת פלודר 9.15, 7, 4.30
ארמון: סגור
חן: האלמנה השחורה 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: רובוקופ 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: גבר מאוהב 9.15, 7, 4.30
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים 9.15, 7, 4.30
פאר: הסורף 9.15, 7, 4.30
קולנוע: לא שם דין 9.15, 7, 4.30
רון: הבלתי משוחדים 9.15, 7, 4.30
רב גת 1: פגישה עיוורת 9.15, 7, 4.30
רב גת 2: אני החבורה 9.15, 7, 4.30

קריות חיפה

מוריה: הסורף 9.15, 7
סביון: בלוז לחופש הגדול 9.15, 7
אורות: משפחת פלודר 9.15, 7
בית העם: סוד ההצלחה 9.15, 7
היובל: הנינג'ה האמריקאי 3 9.15, 7
גיצן: שרותים אישיים 3 9.15, 7

אשדוד

אסתר: הנינג'ה האמריקאי 3 9.30, 7.15
אשדוד: בלוז לחופש הגדול 9.15, 7.15

אשקלון

אסתר: מפריך מוסקיטו 9.30, 7.30
מאור: לא שם דין 9.30, 7.15

רוח: לילי של אנג'ל 9.30, 7.15

באר־שבע

קן: סוד ההצלחה 9.30, 7, 4.30

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: השוטר מבוורלי הילס 2
מלון דניאל: גבר מאוהב 9.30, 7.15
כוכב: 007 באחור מסוכן 7, משטר פראי 9.30

עפולה

כמשיחנוין: סוד ההצלחה 9.00

חולון ■ בת ים

ארמון: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.30
מגדל: הסורף 9.30, 7.15
כתנאים קרית שרה: אל תקרא לי לבן 9.30 – 7.15 / 4.00 במבי
סבי: רובוקופ 9.30, 7.15, 5.00
עצמאות: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7.15, 5

רינה: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7.15, 4.30

כפר־סבא ■ רעננה

עמל: שם הורד 9.30, 7
תל: לא שם דין 9.15, 7
אורות: סגור
בית ברל: בית המבודדים 5, 8.30

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
בית זית: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
אורן: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15

נהריה ■ עכו

הוד: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
רון: בן חודדי האמריקאי 9.30, 7.15
אורות־רגיום: סגור

נתניה

הוד: כושי בלו 9.30, 7.15
סביליה: ריקון זר 9.15, 7, 4.30

אגודה: השוטר מבוורלי הילס 2 9.15, 7
שרון: המכשפות מאיסטוויק 9.15, 7, 4.30

קרית אונו

מרכז קהילתי: סגור

פתח־תקוה

שלום: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
היכל 1: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7.15, 5
היכל 2: רובוקופ 9.30, 7.15, 5
היכל 3: משפחת פלודר 9.30, 7.15, 5

ראשל"צ ■ רחובות

ג.ג. רון 1: השוטר מבוורלי הילס 2 9.30, 7.15, 5
ג.ג. רון 2: שוטר ראש 9.30, 7.15, 5.00
ראשון: הסורף 9.30, 7.30
בית העם: שם הורד 9.30, 7
חורה: סוד ההצלחה 9.30, 7.15
חן: הסורף 9.15, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: פגישה עיוורת 9.40, 7.30
ארמון: הסורף 9.40, 7.30, 5
לילי: מרדף להוס 9.30, 7.15, 5
הדר: הבלתי משוחדים 9.30, 7, 4.30
רב חן 1: המכשפות מאיסטוויק 9.40, 7.25, 5
רב חן 2: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.40, 7.30, 5
רב חן 3: מעקב חשאי 9.40, 7.30, 5
רב חן 4: בשבב השעון 9.45, 7.30, 5
שביט: לא שם דין 9.30, 7.15

לנהגות המבקרים מתבקשים לדייק ולהגיע בזמן לבתי הקולנוע